

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Poglavje o politični morali

Naša javnost je še pod vtisom pamfleta, ki so ga sestavili in širili nasprotniki slovenskega katoliškega ljudskega tabora in v katerem so nam podtaknili najbolj prostaške peovke proti srbskemu narodu, pravoslavju in naši armadi, kakor da bi mi hoteli nasloviti slovensko ljudstvo proti srbstvu sploh, če ne naravnost pozivati na revolucijo proti državi. Odmev na tak način političnega obračunavanja v naši domači hiši je bil zelo krepak, saj je ogorčenje nad takim nemoralnim početjem, ki se ne ustraši najgrših laži in potvar, več ko razumljivo, čeprav smo v naših domačih razporih marsičesa navajeni. Tudi pošteni nasprotniki so obojali take podle manire borbe, s katerimi se napeto politično ozračje zastruplja s hujškanjem do take mere, da se do skrajnosti otežuje vsako vzajemno sodelovanje, spoštovanje in toleranca, brez katere redno in mirno državljansko sožitje ni mogoče. Zato je bilo vse radovedno, kaj poreko na to tisti, ki noč in dan pridigujejo narodno in državno edinstvo in venomer prisegajo, kako da zvesto čuvajo Jugoslavijo in se trudijo za njeno moč, rast in napredek, pa za slugo in ljubezen med njenimi državljani.

»Jutro«, glasilo teh čuvajev Jugoslavije, je zaradi pamfleta, ki na glas javno pove, česar sumničijo katoliške slovenske politike narodni in napredni ljudje za kulisami belgradskega političnega teatra, pa v intimnih krogih in ko so s med seboj, močno v zadregi. Žalibog pa se politični organ JNS ne more povzpeti do edino pravih zaključkov v tej zadevi, da bi tako brezpravstveno gonjo proti svojemu političnemu nasprotniku brez rezerve odklanjalo, ampak si skuša pomagati na svoj običajni način z zavijanjem resnice in objektivnih dejstev. Članek, s katerim je »Slovenec« pokazal, kako nemoralne metode, ki se jih poslužujejo nasprotniki obstoječega režima, razdirajo državljansko slovo in pomenijo zločin proti državi sami, je napravljal na »Jutro« močan vtis, češ »Slovenec« je res izpregovoril »prav tehtne besede«, kakšna bodi politična borba in kakšna ne sme biti. Delitev državljanov v dva tabora, v antinacionalne parije in v edine prave nacionaliste, je hudodelna demagogija, ki mora privedi do državljanske vojne — to priznava zdaj tudi »Jutro« uvodnik. Toda tudi najboljše spoznanje ne more izboljšati starega grešnika, ki skuša nam, češ da smo mi proglasili narodne in napredne ljudi za izdajalce, da mi stremimo za uničenjem političnega protivnika in da smo mi proglasili nasilje za svoje glavno politično sredstvo...

Vprašamo: kdo je politične voditelje večine slovenskega naroda proglasil in jih slejkoprej proglašal za sovražnike jugoslovanske in naše narodne države? Kdo uporablja vsako priliko, da slika naše katoliško ljudstvo kot avstrijskantsko? Kdo je katoliško cerkev in vse njene instance v Sloveniji več ali manj odkrito sumničil in jih še, da so v službi »tule sile, ki je Jugoslaviji sovražna«? Kdo Slovence in Hrvatce, torej več ko eno tretjino države, smatra kot protijugoslovanski element, ki ga je treba s silo pokoriti in prevesti v unitarizem? Kdo v svojem tisku predstavlja en tabor v naši državi kot nacionalno manj vreden in nezanesljiv ter ga postavlja v nasprotje z državo, dinastijo in »edino pravo« jugoslovansko idejo? Kdo je s takim potvorenim slikanjem notranjih razmer med nami v inozemstvu vzbujal vtis, da je naša država nesolidna tvorba, ker je velik del njene ljudstva proti njej neprijazno razpoložen? Kdo je organiziral Orjuno, četništvo, Pof in podobne udarne čete, da na fašistični način s protizakonitim terorjem »protidržavne elemente« razirajo? Kdo je odgovoren za vsa nasilna dejanja, ki jih niso izvršili samo ti »nosilci narodnega in državnega edinstva« z orožjem v roki, ampak jih je z izrabljanjem zakonite oblasti izvajala tudi diktatura JNS režimov? Kdo je moralno kriv za strašne klevete, ki so se za časa borbe proti konkordatu širile proti katoliškim slovenskim in hrvaškim državljanom Jugoslavije, češ da so najhujši sovražniki države, srbskega naroda in pravoslavne vere ter njenih svetinj?

Kaj pa današnji režim, v katerem sodeluje bivša SLS, da se politične strasti, ki so nas privedle na prag državljanske vojne, ublažijo in pomirijo in da se pripravijo tla za naroden sporazum s pomočjo demokracije in demokratičnih metod, pa medsebojne strpnosti ter spoštovanje vsakega poštenega političnega prepričanja, ki edino more obvarovati jugoslovansko narodno slovo in državno edinstvo ter ga resnično utrditi? Komu od političnih protivnikov se je od strani sedanjega režima zgodila kakšna krivica proti zakonu in pravilom politične morale ter krščanskega mišljenja? Mar ne sedijo pristaši JNS in drugih opozicijskih smeri nemoteno na mnogih in zelo važnih mestih državne uprave? Kdaj je vlada Stojadinovič-Korošca-Spaha segla proti komurkoli in proti katerikoli skupini, če ni kršila javnega miru in reda, po nasilnih sredstvih, konfinaciji, ječi in osebnemu ter političnemu preganjanju s pomočjo nelegalnega terorja, kakor je bil na programu diktature? Kdaj je za časa JNS diktatorjev vladala taka široka politična svoboda kakor danes, ko JNS tisk in JNS voditelji smejo javno kritizirati režim in voditi opozicijo proti njemu, česar pod njihovo diktaturo ni smel nihče, če ni hotel uklenjen oditi pred sodišče za zaščito države in vzeti nase najhujše posledice za izraz svojega svobodnega in poštenega opozicijskega prepričanja? Če pa je Stojadinovičeva vlada bila naposled primorana, da nastopi z energijo, da prepreči prevratne nakane, ki so hotele porušiti mir in red ter zancetiti državljansko revolucijo, so to krivi oni, ki se danes tako milo pritožujejo, zakaj so »spreganjani«!

Elementi, katerim ni ničesar bolj na srcu kakor to, da bi napravili državni puč, so zagrošili tudi ostudni pamflet, ki naj bi očrnil slovenske pristaše JRZ, da gojijo sovražna čustva proti Šebom, pravoslavni cerkvi in armadi. »Jutro«, ki je sicer tako zelo zgovorno, ne najde besede, da bi ta provokatorični do-

Velike prijateljske slovesnosti med Rimom in Berlinom

Mussolini in Hitler sta se sestala

Za okrepitev svetovnega miru

Potovanje po osi Rim—Berlin

Innsbruck, 25. sept. AA. (DNB.) Davi točno ob sedmih je prispel Mussolinijev vlak v Innsbruck. Posebni vlak vodijo avstrijski železniški uslužbeni, katerim pomagajo italijanski tovariši. Na kolodvoru je bila razvrščena častna četa tirolskih lovcev, četa orožništva in četa miličnikov, nadalje četa policije in odposlanstvo avstrijske mladinske zveze. Čim je vlak privozil na postajo je godba zaigrala »Giovinezze«. Ko je Mussolini izstopil, ga je pozdravil minister javne varnosti dr. Skubl v imenu avstrijske zvezne vlade, v imenu pokrajinske pa njen predsednik dr. Schumacher. Nato so zastopniki avstrijske zvezne in tirolske pokrajinske vlade odšli z Mussolinijem v salonski voz, kjer so ostali nekaj časa v prijateljskem razgovoru. Točno ob 8 je Mussolinijev poseben vlak odpeljal naprej proti Monakovem ob zvokih fašistične »Giovinezze«.

Prvi nemški pozdrav

Kiefersfelden, 25. septembra. AA. (DNB.) Mussolinijev vlak je ob 9.25 prispel v Kiefersfelden na avstrijsko-nemški meji. Mussolinija je tu čakal Hitlerjev namestnik Hees, ki ga je pozdravil v Hitlerjevemu imenu.

Po 500 m dolgi preprogi

Monakovo, 25. sept. AA. (Stefani.) Mesto se je dobro pripravilo, da sprejme italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija. Njegov sprejem bo dostojen trenutka, v katerem se vrši. Ob vstopu v mesto in na povratku na železniško postajo se bo Mussolini vozil po drugi poti. Železniška postaja je tako okrašena, da ee zdi, kakor da bi bila nanovo postavljena. Na petih krajih so postavljeni slavoloki. Pred kolodvorom pa je postavljena preproga, dolga 500 metrov.

Prvo svidenje

Monakovo, 25. sept. AA. (Stefani.) Mussolinijev vlak je prispel točno ob 10 v Monakovo. Mussolinija je sprejela ogromna množica z velikim navdušenjem, pozdravil ga je pa Hitler osebno. Duce se je z grof. Ciano, Staracejem in Alfieriem in z ostalimi spremljevalci pojavil pri vratih svojega voza in veselo oddajal navzočim. Koj nato je stopil iz voza, pristopil k Hitlerju in mu prisrčno stisnil roko. Mussolini se je od tod napotil skozi slavolok, ki je bil zgrajen v rimskem slogu, v častno dvorano železniškega poslopja, kjer so ga sprejeli zastopniki nacionalističnih mladinskih društev s petem italijanske in nemške himne. Tu je Duce sprejel zastopnike nemških oblastev, nakar je odšel na trg pred poslopjem, kjer ga je množica navdušeno pozdravljala. Tedaj so topovi oddali častne strele. Po pregledu napadalnih oddelkov nacionalistične stranke in vojaških oddelkov je Mussolini, ki ga je množica pozdravljala v italijanski in »Duce! Duce!« in v nemščini »Heil Mussolini« vstopil s Hitlerjem in s svojimi spremljevalci v avtomobil in se odpeljal.

Po pregledu napadalnih oddelkov in vojaških enot, je Mussolini sedel v avtomobil. Na njegovi levi strani je bil Hitler. Avtomobilski sprevod se je nato začel premikati med navdušenim vzklikanjem prebivalstva. V bližini Schützenstrasse je avto z Mussolinijem in Hitlerjem zavozel pod slavolok. Tedaj je navdušene ljudi zapelo do vrhulca. Z vseh strani so vzklicali »Duce!« in »Viva Italia!« Na trgu pred občinskim domom, je množica malone predrla redarski kordon. Pred hramom časti so stali oddelki črnih in rjavih srajc. Tu je Mussolini položil venec na grob 16 nacionalnih socialistov, ki so padli 1928, ko so skušali zavzeti Monakovo. Od tod se je Mussolinijev sprevod napotil na Odeonski

kument tako obsodilo, kakor zasluži, marveč skuša speljati zadevo na stranski tir s tem, da hlini ogorčenje, ker smo mi ta podli pamflet objavili! Seveda smo ga, kakor je bila to naša moralna in državljanska dolžnost, da vsa Jugoslavija, in češ, vse svet izve, kakšnih političnih metod se poslužujejo elementi, ki hočejo na vsak način razbičati politične strasti in razpore v naši državi do skrajnosti, ker hočejo zopet uvesti zloglasno feldvebelsko diktaturo in se ne pomisljajo, da v ta namen podtikajo svojem političnemu nasprotniku najgrše klevete, posvke in hujškaška gesla proti velikemu delu države, bratski krščanski cerkvi in celo proti armadi, ki je naša najsvetejša insti-

trg, in v ulico »Von der Tanne«, kjer se je ustavil pred poslopjem, v katerem bo Mussolini prebival. Tu se je Hitler poslovil od Mussolinija, ki je nato stopil v poslopje. Hitler se je nato odpeljal s svojimi spremljevalci, pred poslopjem se je pa zbrala ogromna množica, ki je klicala Mussolinija na balkon. Mussolini se je pojavil pri nekem oknu in z dvignjeno roko pozdravil navzočo množico.

Hitler postal častni kaplar

Monakovo, 25. septembra. AA. (DNB.) Vodja fašistične stranke in vrhovni poveljnik fašistične milice, predsednik italijanske vlade Benito Mussolini je imenoval kancelarja Hitlerja za častnega kaplarja fašistične milice. Mussolini je s tem izkazal Hitlerju največjo čast, ki jo more podeliti fašistično gibanje. Tozadevno povelje ee glasi:

Adolf Hitler je kot vodja nemškega naroda vžil Nemčiji vero v novo veličino. Kot obnovitelj državljanskega, socialnega in političnega reda v Nemčiji vodi s krepko roko nemški narod k njegovemu visokemu poslanstvu. Kot zastopnik in čuvar evropske kulture proti vsakemu prevratnemu poizkusu, je v bojnih trenutkih dokazal Italiji svoje neomejeno prijateljstvo.

10 mrtvih

Monakovo, 25. septembra. AA. (Havas.) Dva tovorna avtomobila, ki sta prevažala člane posebnih oddelkov za voditelja države in kancelarja Hitlerja in ki sta bila na poti proti Monakovem, sta trčila drug v drugega. Deset miličnikov je našlo pri tem smrti, 17 je pa hudo ranjenih.

Čemu?

London, 25. sept. b. Današnji Mussolinijev obisk v Nemčiji predstavlja po mnenju angleškega tiska dogodek, ki ni prišel nepričakovano, ki pa je zelo važen zaradi tega, ker hočeita Nemčija in Italija najti način za sodelovanje pri delu za ohranitev mira. »New Chronicle« ugotavlja, da niti Mussolini, niti Hitler ne želita kupiti očišča Rim-Berlin za ceno popolne osamljenosti. Ta politična tendenca

ee je okrepila po sporazumu Anglije in Francije, ki je bil oblikovan z nyonskim paktom.

Pariz, 25. sept. b. Ves pariški tisk se obširno bavi z Mussolinijevim potovanjem v Nemčijo. »Petit Journal« ugotavlja, da ee Nemčija in Italija strinjata lahko samo v enem vprašanju: v sovrastvu proti boljševizmu. Zaradi tega je pričakovati, da bo Mussolinijev obisk rodil samo važen sklep: okrepitev borbe proti Moskvi. Levičarski francoski tisk poudarja, da ee v diplomatskih krogih, zlasti pa v ženevskih političnih krogih trdi, da ee Nemčija ne bo hotela vezati glede Španije, pa četudi bi Mussolini to zahteval.

Sporazum med Malo zvezo in Madžari je dosežen

Praga, 25. septembra. TG. Vaš dopisnik je iz verodostojnega vira izvedel, da potekajo pogajanja med državami Male zveze in Madžarske zelo ugodno. Lažniva pa so natočevanja nekega inozemkega tiska, je dejala ta osebnost, ki hoče zopet napraviti neko sovražno fronto med zaveznicami Male zveze, češ da je na Romunijo pritiskala Poljska in da se je končno češkoslovaška morala vdati, ker sta obe njeni zaveznici pritiskali na sporazum z Madžari. To ni res. Češkoslovaška vlada postopa složno z ostalima dvema zaveznicama in sporazum z Madžari bo uspeh skupnih naporov in se ga bodo vse tri države enako radovale.

Mnogo je k tako dobremu napredovanju pomagal sestanek treh ministrskih predsednikov, Hodže, Stojadinoviča in Tataresca, ki naj bi bil nekje na Slovaškem, a je bil zaradi Masarykovega pogreba v Pragi in kjer so trije ministrski predsedniki natanko določili svoje etališče.

Predlog, ki je sedaj v pogajanjih, pri katerih je treba priznati, da italijanska diplomacija vpliva zelo ugodno, obsega sedaj dve točki, glede katerih skoraj ni več nesoglasij:

1. Države Male zveze so pripravljene Madžarom priznati vojaško enakopravnost, torej dejstvo polnopravne oborožitve, Madžarska pa bo uradno izjavila, da njeno oboroževanje ni naperjeno proti državam Male zveze.

2. Madžarska je pripravljena vzeti na znanje izjavo držav Male zveze, da bodo vprašanje zaščite madžarskih narodnih manjšin pravično rešile.

Na tej osnovi bodo pogajanja še nekaj časa trajala. Potrebno je še malo potrpežljivosti. V glavnem pa lahko trdimo, pravi praški informator, da je sporazum med Malo zvezo in Madžarsko dosežen, nakar se bodo pogajanja za sodelovanje vseh držav v Podonavju takoj začela in verjetno se pred novim letom ugodno zaključila.

Po španskih bojiščih

Salamanca, 25. septembra. AA. (DNB.) Uradno sporočilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi: Na vzhodnem delu asturijskega bojišča so naše čete zavzele kraj Nueva na glavni cesti, ki pelje v Gijon. Nato so naše čete zavzele tudi gorski greben Bensua in vas Los Cariles. Popolnoma smo zlomili močen nasprotni obrambni sistem, ki ee vije v obliki betoniranih rogov z močnimi preprekami od obale do grebena Bensua. Nasprotnik je v teku večeršnjih borb izgubil nad 200 ljudi. Na zapadnem delu bojišča se republikanci še nadalje podajajo nacionalistom. — Leonsko bojišče: Oddbili smo nekoliko nasprotnih protinapadov in smo ponovno sami prešli v napad. Naše čete so dosegle vzpetosti za Coretillo in s tem črto Castro-Collado. — Aragonsko bojišče: Na odseku pri Suerri smo zavzeli dve vasi. Nasprotnik je utrpel velike izgube. — Avilsko bojišče: 5 km od Las Navasa so naše čete zavzele nasprotnikove postopanke pri Loma Verde, na odseku pri Robledo pa so osvojile postojanke pri Alajuelu. — Letalstvo: Naša lovska letala so vzdržala hudo borbo nad Gijonom in sestrelila eno sovražnikovo letalo.

Pariz, 25. septembra. b. Francoska vlada je v Salamanci vložila protest zaradi internacije francoskega konzula v Malagi. Francoska vlada je danes prejela informacije, da Francove oblasti strogo nadzorujejo francoskega konzula in mu sploh ne dovolijo, da bi zapustil svoje stanovanje.

Socialisti — komunisti

Pariz, 25. septembra. AA. Havas: Izvršilni odbor socialistične stranke je predlagal komunistični stranki, naj bi se obe stranki sestali zaradi združitve.

Leon Blum v Pragi

Praga, 25. sept. AA. (Havas.) Podpredsednik francoske vlade Leon Blum je podaljšal svoje bivanje v Pragi do nedelje dopoldne. Blum je izkoristil svoje bivanje v Pragi za razgovore z mnogimi češkoslovaškimi državniki, s katerimi je razpravljajl splošna politična vprašanja. Razgovor z dr. Benešem je trajal tri ure in sta se državnikata dotaknila vseh perečih vprašanj mednarodne politike. Dolgo se je Blum zadržal tudi pri ministrskem predsedniku dr. Hodži. Razgovorjal pa se je tudi z zunanjim ministrom dr. Krofto in, kakor smo že poročali, tudi z jugoslovanskim ministrskim predsednikom dr. Stojadinovičem ter predsednikom romunske vlade Tatarescom. Na sestanku pri dr. Hodži so bile tako rekoč zbrane in zastopane vse tri države Male antante in so pri tej priliki mnogo govorili tudi o odnosajih Male antante do Madžarske.

Dunajska vremenska napoved: Zjutraj nekoliko oblačno. Potem milo, večinoma jasno vreme.

Zagrebska vremenska napoved: Stalno in jasno z zmernimi temperaturami, noči hladne.

Konec velikih manevrov ob Kolpi

Naša vojska preizkušnjo dobro prestala

Južna armada predrla severno fronto

Kr. namestnik Knes Pavle sprejema poročila o poteku manevrov.

Novo mesto, 25. septembra.

Z današnjim dnevom naj bi se končale velike vojaške vaje ob Kolpi. S smiselnim zaključkom vojaških operacij, z velikim naskokom, je južna armada predrla fronto severne armade in jo tako prisilila, da se je morala umakniti na svoje druge položaje.

Oster sanek na odseku Gaj—Oklinak

Južna armada je s tem, da je v petek zasedla važno postojanko Gaj, načela že glavno obrambno črto severne armade. Tako si je ustvarila ugodne pogoje za nadaljnje prodiranje in osvajanje severnih postojank. Istotako si je z ofenzivo na vsej fronti dala možnost, da potisne vso severno armado proti severozahodu in jo tako loči od drugih velikih enot, ki bi po celotnem manevrskem načrtu stale ob njenih bokih. Poveljnik južne armade se je zato odločil, da bo na današnji dan izvršil napad na vsej fronti, pri čemer je položil vso težo napada na svoje desno krilo, kjer se je borila savska divizija. Za današnji napad jo je okrepil z vso armadno rezervo. Glavni napadalni sunek naj bi se izvršil proti severni fronti na odseku Gaj—Oklinak. Na današnji dan je morala v ranem jutru savska divizija odbiti najprej izredno hud protinapad severnega levega krila, ki je skušalo osvojiti nazaj Gaj in koto 765, ki so jo napadali oddelki južne armade zasedli v petek. Takoj ko so južni napadali oddelki zaustavili srđiti protinapad na desnem krilu, so sami izvršili naskok, ki je bil okrepljen s hudim topniškim ognjem in bombardiranjem iz zraka. V prvih bojnih vrstah pa so prodirali lahki in teški tanki, ki so kljub strmemu svetu, ki je bil od deževja razmočen, z lahkoto prodrli v prve obrambne postojanke severne armade. Zlasti tanki so v najkrajšem času prodrli med dobro postavljen in skrita strojniška gnezda prvih obrambnih črt severne armade in jih s svojim ognjem uničili. Tako so napravili pot pehoti, ki je v močnem navalu zasedla utrjeno obrambno črto severne armade na najvišjih grebenih na črti Gaj—Oklinak. Vrbaska divizija je napadala glavne postojanke severne armade na črti od Škrebca do Približa in je zaradi prodornega naskoka savske divizije mogla vreči severnjake iz postojank na črti Škrebec in Peščenik. Planinski odred, ki se je moral zaradi protinapada severne planinske brigade večerj umakniti nazaj na svoje izhodne postojanke, je prešel tudi v napad ter je zasedel predstražne postojanke severne planinske brigade. Ko so tako padle glavne obrambne postojanke severne armade, je izdal poveljnik južne armade povelje, naj čete izkoristijo zmago in zasedejo še ostale postojanke v ozadju obrambne črte ter naj nato preganjajo sovražnika.

Krepek odpor severne vojske

Severna armada je, kakor že omenjeno, skušala v jutru s protinapadom na svojem levem krilu zaustaviti prodiranje južne armade. Po načrtu in zamisli poveljnika severne armade naj bi čete osvojile spet Gaj, ki je pomenjal za severne postojanke najbolj hudo vrzel v obrambnih postojankah. Zaradi tega je bila v noči na soboto okrepljena dravska divizija z vso armadno rezervo. Ker protinapad ni privedel čete severne armade do cilja in ker je protinapad, ki je sledil, prevrgel vse možnosti, da bi se obdržala obrambna črta severne armade, se je moralo levo krilo umakniti. Zaradi tega je poveljnik severne armade dal povelje, naj konjeniška brigada in kolezarski bataljon zadržujejo nasprotnika vse do tle, dokler se ne bodo glavne čete mogle umakniti na nove obrambne postojanke na črti Snežnik—Medenik—Ugar—Jazbec—Srebotnik. Medtem ko so napadale čete južne armade že zavzele prvo obrambno črto severne vojske na najvišjih grebenih, pa je dal vodja manevrov znak za prekinitev vseh vojaških operacij, s čimer so bili zaključeni največji manevri jugoslovanske vojske.

Kr. namestnik knez Pavle opazuje zaključne boje

Veliki in odločilni spopad današnjega dneva so tudi danes zasledovali najvišji dostojanstveniki naše vlade in vojske kakor tudi odposlanstva tujih držav in vsi vojni atašeji. Že v ranem jutru so začeli prihajati vojaški odličniki na razgledni grič pri Radatovičih, kjer sta bili na koti 586 postavljeni dve loči. Ko so se pripeljala vsa vojaška odposlanstva ter so prišli tudi vojaški atašeji, se je pripeljal knez namestnik v spremstvu ministra dvora Antiča. Obenem so se pripeljali na razgledni grič predsednik vlade dr. Stojadinović, prometni minister dr. Spaho, predstojnik čirč, predsednik senata Mažuranič, ban savske banovine dr. Ružič in šef kabineta predsednika vlade Gašič. Kneza namestnika Pavla je najprej pozdravil vojni minister, armadni general Marič, in ga spremil do razgledne lope. Nato so pozdravili kneza namestnika vsi ostali tuji in domači dostojanstveniki. Predsednika vlade dr. Stojadinoviča je v imenu prebivalstva pozdravil poslanec dr. Koc. Gosta megla, ki se je prav tedaj privlekla z juga, je popolnoma zakrila razgled proti Mislinemu brdu in Oklinu, kjer naj bi se vršil glavni

napad.

Okrog pol 9 pa so na vsem bojišču začele regljati strojnice in pokati topovi, in kakor da bi bilo to dogovorjeno znamenje, se je dvignila tudi megla. Knez namestnik, ki se je doslej razgovarjal s številnimi vojaškimi odličniki tujih držav, je začel zasledovati potek manevrov. Vojaške operacije na zemljišču sta mu pojasnjevala vojni minister, armadni general Marič in armadni general Nedič. Kljub temu, da je bila pehota v precejšnji oddaljenosti od opazovalnega griča, so odličniki mogli skozi daljnogledno dobro zasledovati prodiranje in epopade pehote. Nadvse zanimivo je bilo delovanje letalstva, ki se je borilo v izredno težkih razmerah, ker je nizka megla ovirala letenje.

Priznanje vojnega ministra naši vojski in prometu

Ko so fotografi začeli oblegati vojnega ministra, armadnega generala Ljubomira Mariča, je ta z zanimanjem povprašal, če je tudi sedmo velesilo kaj namočil dež na manevrih. Izjavil je, da bi bilo popolnoma prav, da bi tudi častniki bili vsaj enkrat temeljito namočeni do kože na teh manevrih, ker bi potem mnogo lažje pravično ocenili in dostojno pohvalili velikanske napore, ki so jih tisoči morali prestati na teh manevrih. Gospod minister je prav posebno poudarjal, da je sicer izredno zadovoljen s potekom manevrov, da pa od srca obžaluje, da je velikansko deževje, ki skoraj ni hotelo ponehati, povzročilo, da je moralo moštvo s svojimi starešinami pretrpeti mnogo večje napore, kakor bi jih sicer. Glede na to gre prav posebno pohvala vsem vplečencim obveznikom, ki so, morda neutrujeni in nenavajeni naporov, prišli iz najrazličnejših poklicev in vendar vzdržali vse napore prav tako kakor kadrovi. Razveseljivo pri tem je tudi dejstvo, da se je za zdravniške pregledne javilo za časa manevrov razmeroma manj bolnikov kakor sicer, ko so posamezne enote v svojih vojašnicah. Razlog za to je utrjenost in živost naših ljudi, zlasti pa vzorno organizirana zdravstvena služba, ki je na teh manevrih delovala nadvse odlično. Preskrba z vodo in hrano je delovala v redu. Pohvalno je omenil gospod minister tudi železniško osebje, ki je za časa manevrov pripravil z največjim naporom dosežilo, da je šel ves velikanski promet v redu, kakor tudi prebivalstvo, ki je v vsem okolju s prav posebno ljubeznijo spremljalo našo vojsko z odprtim srcem in z odprtimi rokami. Okrog 11 so čete južne armade že zasedle najvišje griče na severu od opazovalnega griča in zbor trobentačev je dal znak za zaključek manevrov.

Pred opazovalno lopo je nato pojasnil vodja manevrov, armadni general Milovanović, zamisel, nalogo in razvoj velikih manevrov. Rezultat vsega manevrskega dela je bil v vseh smereh odličen. Prvo vrstna je bila disciplina in red, vztrajnost in živost vojastra nedosegljiva, vestnost starešin in njih čut za odgovornost vredni vse pohvale, tako da so ti manevri spet dokazali vse velike vrline naše hrabre vojske. Vodja manevrov je nato zaprosil kneza namestnika Pavla, naj sprejme v imenu vseh častnikov, podčastnikov in vojakov prišerno zahvalo, da se je udeležil teh manevrov in tako s svojo navzočnostjo ponovno pokazal svojo ljubezen do naše vojske. Prav tako se je zahvalil za obisk predsedniku vlade dr. Stojadinoviču, ministru dr. Spahi, predsedniku skupščine Čirč in predsedniku senata Mažuraniču. Posebno zahvalo pa je dolžan vojnomu ministru, armadnemu generalu Mariču, ki je z razumevanjem za potrebe naše vojske omogočil te tako veličastne manevre. Istotako se veselimo vsi, zlasti pa naši vojaki, da je njih delo zasledovalo toliko odličnih vojaških dostojanstvenikov prijateljskih držav. — Knez namestnik Pavle je nato čestitil vodji manevrov, armadnemu generalu Milovanoviću, in poudaril, da je veselo presenečen nad uspešnimi manevri. Ob spremstvu najvišjih dostojanstvenikov

je odšel nato knez namestnik do svojega avtomobila, kjer ga je navdušeno pozdravilo z vzklikanjem okoljsko prebivalstvo, ki je prav tako zasledovalo manevrske operacije.

V Novem mestu ob plinskem napadu

Novo mesto, 24. septembra.

Na novomeškem rotovžu bije pol sedmih. Trg Kralja Petra I. je nabit poln vojaštva, meščanov in okoličanov. Prihajajo avtomobili inozemskih vojnih atašev s protiplinske razstave in se ustavljajo pred magistratom. Gasilci se pod spretnim vodstvom župnega starešine pripravljajo, da se čim prej izkažejo pred vojaškimi odličniki tujih držav in našo vojsko. Vodja celokupne protiplinske obrambe nervozno konferrira s šefi quardov. Naenkrat se zasvetijo na nebu reflektorji, ki se ujamejo nad mestom v šestvoglno zvezdo. Krasen pogled! Trgovine in lokali se zapirajo. Nad Smalcevo trgovino stoji radio trdnice Radio Ljubljane, kjer bo inženjer dobival oddajo protiplinskega napada. Točno ob pol osmih da tudi znak sirena in začne se napad. Trg je v pol minute prazen in luči izginejo. Znaki za pričetek obrambe in napada zamrejo, ker je elektrika prekinjena. Začuje se regljanje strojnice in streljanje. Tuhtam padajo bombe. Kurirji javljajo v quarde požar. V senci hiš brze sli po mestu in obveščajo obrambo z raznimi poročili. Vsi so v iperitnih oblekah in imajo maske, da eo na pogled kar straši. Vse je tajinstveno tiho. Ko bombardiranje poneha, pohite detektorske ekipe in ugotavljajo strupe. Po mestu leži polno zastrupljenih ljudi, gasilske ekipe lokalizirajo požare z »Minimax« aparati. V quardih delajo z največjo naglico. Samaritani prenašajo na nosilih zastrupljence od raznih strupov in jim nudijo prvo pomoč. Drega-rejvi aparati delajo brezhibno.

Nevarnost je minila. Gasilci hite k dvema požaroma večjega obsega. Lokalizacija in spretno delo pokazeta, kako so gasilci spretni in izveščani. Nastopile so čete iz Novega mesta in Ljubljane. Obe četi eta želi od inozemskih misij javno pohvalo. Razkuževanje prostorov, kamor so padale bombe, ki so bile različne in zato z zastavicami označene, poteka brezhibno z razpršilci. Člani vseh ekip hite razkuževati z apnenim mlekom in klorovim apnom. Skropilni avto izpere vse, kar je ostalo in bi bilo nevarno.

Po cestah je nastal zopet živahen promet. Pred

Japonska bombardira naprej brez ozira na proteste velesil

Sangaj, 25. sept. O. Inozemski vojaški opazovalci eo na podlagi japonskih in kitajskih poročil z bojišč izdali naslednje mnenje o položaju: Na severnem bojišču prodirajo Japonci na treh straneh: 1. na železniški progi Peiping—Hankov, kjer so prodrli že mimo važnega garnizijskega mesta Paotinga; 2. na železniški progi Tjencin—Pukov mimo večerj zavzetega mesta Cančov (Tsangchow) dalje proti jugu, in 3. na železniški progi, ki pelje iz Peipinga proti zapadu v pokrajino Suiuan, kjer se bližajo z dveh različnih strani glavnemu mestu te pokrajine, Suijanu. Kitajci na teh odsekih ne kažejo velike težnje po obrambi, ampak se počasi in v popolnem redu umikajo.

Na sangajskem bojišču je bila večja bitka na odseku Liotjenčev, kjer so bile japonske čete vržene nazaj in so imele zelo hude izgube. Postojanke pa so v glavnem ostale stare.

Letalska bombardiranja so bila danes zopet silno okruta. Očitno japonska vlada ne da ničesar na proteste, ki jih velesile pošiljajo v Tokio proti bombardiranjem odprtih mest in čisto navadnemu klanju neoboroženega civilnega prebivalstva. Rano jutraj so japonska letala v večerj in manjših skupinah bombardirala vsa večerj mesta vzdolž obale, začevši na severu zopet z Nankingom in doli do Kantona. Nanking je bil v eni uri dvakrat bombardiran. Pri prvem napadu so Japonci izgubili dvoje letal, pri drugem sedem. V Vučangu so našli 200 mrtvih in 300 ranjenih. V Kantonu sta prileteli dve eskadri, ki sta bombardirali kolodvor. Bombardiranih je bilo več mest v Vuhanu. Tudi Hankov so obiskali bombniki.

Razmerje med našim uvozom in izvozom

Belgrad, 25. sept. m. Naš izvoz v avgustu znaša 606 milijonov din napram 372 milijonom dinarjev v avgustu 1936. Naš uvoz v avgustu letos znaša 446 milijonov din napram 247 milijonom v avgustu 1936. Naš izvoz za prvih osem mesecev letos znaša 3960 milj. din, lani pa smo izvozili v prvih osemih mesecih za 2334 milj. din. Naš uvoz za prvih osem mesecev letos znaša 3294 milj. din, lani pa smo uvozili v prvih osemih mesecih za 2588 milj. dinarjev.

Kr. namestnik knez Pavle; na njegovi levici dr. Stojadinović, nato vojni minister general Marič; na njegovi desnici turški maršal Fevzi Cakmak, nato prometni minister Spaho.

vojnim odličniki je še defile čet. Nastopili so vsi quardi z ekipami. Gasilci in vojaštvo je želo priznanje od zastopnikov tujih držav in naših osebnosti. Prav pohvalno pa eo se izražali zastopniki tujih držav nad discipliniranim meščanstvom, ki se je odlično pokazalo, da je za vsak slučaj strogo pripravljen.

Lepi uspehi banovinske protiplinske razstave

Novo mesto, 25. septembra.

Mrak je že legel na mesto, ko je privzelo skoro 20 vojaških avtomobilov z vojnimi atašeji in vojaškimi odličniki, ki so prisostvovali manevrom. Ogledali so si protiplinsko razstavo na novomeškem kolodvoru, ki je bila po nalogu kraljeve banske uprave odpremljena iz Kočevja v Novo mesto prav za te visoke dostojanstvenike. Misijo je vodil general Dimitrij Živkovič. Pozdravil jih je ban dr. Natlačen, ki ga je spremljal član banskega sveta g. Vebler. Vsi eo se zelo pohvalno izražali o tej potrebni akciji, katero je tudi naše dolenjsko ljudstvo z veliko vnemo obiskalo. Lahko poudarjamo, da si je ogledalo razstavo v 23 dneh nad 35.000 naših Dolenjcev. Med njimi so na prvem mestu naše šole in gasilske čete in lahko rečemo, da se Dolenjcem ni treba bati, da bi zaostali za drugimi, ki se žele udeleževati v protiplinski akciji.

Tudi Novo mesto se je odrezalo na tej razstavi. Pripominjamo, da so samo šole poslane okoli 1.370 dijakov in čencen na razstavo. Da pa je šlo hitreje in da je vsak dijak in učenec res došel to razstavo, pa se je zahvaliti prosvetnemu referentu g. Bedraču, da si je sklical naše učitelstvo ter z njim podrobno proučil vso razstavo, nakar so mu ti pomagali razlagati, da je moglo priti na vrsto tudi meščanstvo in okoličani, ki jih je bilo več tisoč. Razstava je bila od sedaj na vseh večerj železniških postajah od Ljubljane do Novega mesta in dalje na progi Trebnje—Št. Janž—Grosuplje—Kočevje. Največ obiskovalcev je bilo poleg Novega mesta na postajah Sv. Vid, Trebnje, Mirna, kjer je v dveh urah prišlo na razstavo 700 ljudi in v Kočevju. Da je bil obisk tako zadovoljiv, gre največerj zahvala vsekakor tamošnjim gg. župnikom, zlasti trebanjskemu dekanu g. Tomažiču in mirenjskemu g. župniku Šeraju, v Kočevju pa vodstvu premoškopca in tekstilni tovarni, ki je pod vodstvom uradništva pripeljala vse tekstilne delavce in rudarje na razstavo. Zelo pomembno bi bilo, če bi se ob takih prilikah obvestila naša čd. duhovščina, ki ima največerj zveze z ljudstvom. Naj omenim samo, da na primer v Mokronogu, kjer je bila razstava, ljudstvo sploh ni vedelo zanj.

Naše ljudstvo ima čez dan največerj dela in bi bilo boljše, če bi bila razstava odprta zvečer. Vemo pa, da stane razstava ogromno denarja in da so tomlači zelo utrujeni, da bi še zvečer razlagali, ker delajo neprestano ves dan. Zato prosimo, če bi se dobile potrebne verzirane moči, ki bi lahko zvečer ljudstvu razlagale pomen plinske razstave.

Drzni cigani in pogumna dekleta

Ptuj, 25. septembra.

V današnji noči so cigani zopet izvršili roparski napad, ki je prebivalce opravičeno močno razburil. Cigani, katerih doslej še niso mogli izslediti, so morali vedeti, da je posestnik Jakob Golob s svojim sinom večerj zvečer šel k sosedu na obisk, obe hčeri pa pustil doma. Proti polnoči so nanašoma vdrli v hišo zakrinkani roparski napadalci. Eden je od preplašenih deklet zahteval denar, drugi pa so se razlezli po ostalih hišnih prostorih. Starejša hčerka je napadalcu odgovorila, da mora stopiti v sosedno sobo, kjer se nahaja denar. Namesto pa, da bi iz sobe prinesla denar, se je pojavila naenkrat med vrati z očetovo losko puško v rokah in je namerila proti ciganu, ki je takoj skočil proti njej ter ji skušal puško iztrgati. Med vriščem in klici obeh hčerk na pomoč se je vodila borba za puško. K sreči so sosedje in z njimi družinski oče slišali klice ter takoj prihiteli in preganili cigane, ki jih kljub zasledovanju niso mogli ujeti. Ko se je v sobi odigravala borba med dekleti in napadalcem, so ostali cigani pretaknili vse kote v hiši in pokradli, kar jim je prišlo pod tatinske prste. Odnegli so mnogo obleke in več parov čevljev. Njihov plen bi bil še večji, da nista dekleti priklicali očeta in sosedje na pomoč. Takoj po napadu so orožniki pričeli roparje zasledovati.

Velik proračunski ostanek

Belgrad, 25. sept. m. Po podatkih finančnega ministertva je računski zaključek za leto 1936-1937 končan z velikim presežkom dohodkov nad izdatki. Presežek znaša 774 milj. din, kar dokazuje skrbno gospodarstvo sedanje vlade.

Šah v Badenu

V enajstem kolu se je pričela končna borba in je zmagal samo Keres, ki si je s tem že zagisural prvo mesto. Petrov, ki se je branil z Njemovičevu obrambo, je moral dati kmeta in Keres je v 44. potezi zmagal. Flohr in Elisikeses sta remizirala v 36. potezi, potem ko Flohr svoje male prednosti ni mogel izkoristiti. Ragozin je igral zelo lepo proti Fineu, toda je partija po dobri Fineovi obrambi končala remis v 41. potezi. Prednost je dosegel tudi Capablanca proti Resheveskemu, ki je pa ni izkoristil, ker je elabo nadaljeval. V prekinjeni partiji Petrov: Reshevesky iz prejšnjih kol je zmagal Petrov po dolgotrajni borbi v 102. potezi.

V dvanaštem kolu eta končali partiji med Resheveskim in Flohrom ter Petrovom in Fineom hitro remis. Capablanca je kot črni zelo lepo prišel v prednost proti Ragozinu in je zmagal z močnim napadom v 42. potezi. Senzacija je bila Elisikesesova zmaga nad dosedaj nepremaganim in sigurnim zmagovalcem turnirja Keresom. Keres je v izenačeni poziciji po nepotrebnem odklonil remis in si je z igranjem na zmago tako pokvaril pozicijo, da je Elisikeses v boljši končnici mogel izsiliti zmago s precizno igro. Ta poraz pa Keresu ne škoduje več, ker ima še vedno 1 in pol točke naskoka. Stanje po 12. kolu je naslednje: Keres 8 in pol, Fine 7, Capablanca 6 in pol (1), Reshevesky in Flohr 6, Ragozin 5, Elisikeses 4 (1) in Petrov 4. V prekinjeni partiji Elisikeses: Capablanca bo najbrž zmagal Elisikeses.

Osebnosti

Belgrad, 25. septembra. AA. Načelnik splošnega oddelka ministertva za telesno vzgojo ljudstva inž. Vuk-Aračič je odlikovan z redom jugoslovanske krone 3. stopnje.

Prostovoljno gasilsko društvo v Sv. Lovrencu na Pohorju Ivan Kvačič eta odlikovan z redom ev. Save 5. stopnje.

Belgrad, 25. sept. m. Napredovala je za eestro pomočnico na šoli za eestre za pomočnice v Ljubljani Marija Češarek.

Praga, 25. sept. AA. (ČTK.) Neko civilno letalo, ki eo je prijavilo k letalskemu tekmovanju, ki eo je danes začelo na Češkoslovaškem, je padlo v bližini Užboroda. Posadka eo je ubila.

Z velikih manevrov ob Kolpi

Prve bojne vrste južne vojske na obronkih Gorjancev

Knez namestnik Pavle, ki so ga v petek jutraj v Novem mestu slovesno sprejeli. Na sliki vidimo, kako kneza namestnika pozdravlja predsednik novomeškega fantovskega odseka dipl. jurist Vodnik. Knez namestnik Pavle se je od fantov poslovil z besedami: »Živio, fantje!«

Na desni: vojak novomeške posadke z dimno škot ljo v roki hiti po mostu čez Krko v Novem mestu. Dim pokriva in zakriva most pred letalskimi napadi. — Na levi: gorsko topništvo južnjakov se v hitrih, a kratkih skokih pomika proti grebenom Gorjancev

Kljub dežju je valed dolgega marša utrujena rezerva zaspala s puško v roki v blatu med koruzo

37 let pismonoša v istem kraju

Guštanj 24. septembra.

di ga imajo vsi, saj je skoraj z vsakim, mladim in starim, prijateljsko znan in ve sinovom povedati, kako je svoje dni očetom prinašal vesele in žalostne vesti. Navdušen čitatelj naših listov je tudi bil in ostal. Vsa guštanjska fara želi Tončku, ki je še mladosten, veselega počitka, ki ga 37 let ni užival.

Spomenike, grobnice, kapele, cerkvena dela, obloge v marmornih izberete po nizki ceni pri kamnoseško kiparskem podjetju

Franjo Kunovar
pokopališče Sv. Križ - LJUBLJANA

General Gamelin v Ljubljani

Šef francoskega glavnega generalnega štaba pred spomenikom Napoleonove Ilirije

General Gamelin pred Ilirskim stebrom. Na njega vi levi strani je ljubljanski župan dr. Adlešič, ki tolmači generalu slovenske napise na stebri, na desni ljubljanski francoski konzul gosp. Remerand

Ljubljana, 25. septembra.

Danes dopoldne je obiskal Ljubljano šef generalnega štaba Francije general Gamelin, ki sedaj prisostvuje manevrom jugoslovanske vojske na Dolenskem. V njegovem spremstvu so bili prvi pomočnik francoskega generalnega štaba general Dentz, šef kabineta colonel Petitbon in vojni ataše pri francoskem poslanstvu colonel Bethouart, s strani jugoslovanske vojske pa brigadni general Glišič, ki je naš vojni ataše pri poslanstvu v Parizu, s svojim pomočnikom kapetanom Krstičem, polkovnik Živanovič, podpolkovnik Pavlič, kapetan Popovič in kapetan Grujič. General Gamelin je došel v Ljubljano ob 11 ter se je ustavil najprej ob Ilirskem stebri, kjer se je poklonil spomenu neznane francoske vojske. Tu so ga pozdravili mestni župan dr. Juro Adlešič, francoski konzul g. Remerand in ravnatelj TPD g. Juliard.

G. župan je generalu Gamelinu pojasnil, kdaj je mestna občina dala postaviti Ilirski steber, kakšno je bilo odkritje, da je bil pri odkritju med drugimi tudi tedanji francoski poslanik itd. Župan je tolmačil generalu slovenske napise na spomeniku, katerim je general izkazal primerno vojaško čast. Gamelin se je živahno zanimal tudi za Gregorčičev spomenik v bližini, katerega mu je župan prav tako tolmačil. Župan je dalje pojasnil, da se v bližini gradi univerzitetna knjižnica in sicer v neposredni bližini univerze, za katero se je general prav tako zanimal.

Nato so se vsi odpeljali skozi mesto do magistratnega poslopja, kjer so si general in njegovo spremstvo ogledali spomenik kralju Petru I. General se je živahno zanimal tudi za lepi Robbov

vodnjak, katerega zgodovinsko in umetniško vrednost mu je pojasnil dr. Adlešič. Nato so vsi odšli še pred Vodnikov spomenik, ki je tudi vzbudil živahno zanimanje generala Gamelina.

Po tem ogledu so vsi francoski in naši vojaški zastopniki odpotovali na Bled.

Tombola Kranj 3. oktobra

Opel-avto Din 36.000.—, dve motorni kolesi, spalnica, moderna kopalnica, kajak-čoln i. t. d.

Kupite tablice po Din 4.— v predprodaji, na dan tombole stane Din 5.—

Pomoč v sili

O joj, to se mi bodo smejala dekleta!

Kaj pa pravi modra teta k temu?!

SCHICHTOVO MILO JELEN

P. Žužek Alojzij S. J. zlatomašnik

V družbi Jezusovi učaka malokateri pater svojo zlato mašo. To izredno slovesnost je doživel danes slovenskemu ljudstvu in mnogim slovenskim izobražencem dobro znani misijonar in voditelj Marijinih kongregacij — p. Žužek Alojzij. — Naš zlatomašnik se je rodil 10. maja 1865 na vipavski Planini. Ker je šel zgodaj v šole, je mogel že kot 22 letni mladenič zapeti novo mašo 25. septembra 1887. Kaplanoval je v Križah pri Trzinu in v Sostrem.

V Družbo Jezusovo je vstopil 10. septembra 1889, istega dne kot znani pokojni superior p. Kunstelj Janez. Naš zlatomašnik, vedno zaveden Slovenec in velik mladinski ljub, je zbiral dijake v sodaliteti Sreca Jezusovega, ko so bile v bivši Avstriji Marijine kongregacije še prepovedane. Leta 1909 je ustanovil prvo slovensko dijaško kongregacijo in prvo kongregacijo za slovenske gospe. — Največje njegovo življenjsko delo so pa bili ljudski misijoni. Iz ljubljanske jezuitske rezidence je potoval v teku 30 let teden za tednom na misijone na vse kraje Slovenije. Vseh misijonov je imel 417. V neoprtirani vrsti bi ti misijoni trajali polnih 11 let. Njegovi govori so bili globoko premišljeni, govoril je, zlasti fantom, navdušeno, pa brez pretiravanja.

Vztrajnemu in zvestemu delavcu v vinogradu Gospodovem iskreno čestitamo, želeč mu danes obilno duhovnega veselja, v večnosti pa zaslužnega plačila.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 26. septembra: (19. pobinkošna nedelja) Ciprijan in Justina, mučenca; Vigilij, škof.
Ponedeljek, 27. septembra: Kozma in Damijan, mučenca, Zadnji krajec ob 6.43. Herechel, napoveduje spremenljivo vreme.

Novi grobovi

† V št. Vidu pri Stični je umrl Zajec Anton, oče g. Zajca Ludvika, kaplana pri Sv. Križu, in brat g. dr. Zajca Ivana, zdravnika v Ljubljani. Dosegel je starost 76 let. Bil je svoječasno v Ameriki. Ko se je vrnil domov, se je priženil s Kozinjo pri Krki v Pristavljio vas pri št. Vidu. Pred kakimi 20 leti je popolnoma oslepel. Pa kljub temu je opravljal razna domača dela. Celó živino je oskrboval. Ker je bil zelo priden in varčen, pa tudi jako razumen, mu je gospodarstvo dobro šlo. Svoje otroke je lepo preobrbel. Pogreb bo danes dopoldne. Sedaj uživa počitek pri Bogu, katerega si tukaj ni privoščil.

Osebnosti

— Poroka. V ponedeljek 27. t. m. se poročita v cerkvi sv. Petra v Ljubljani, znani skavtski organizator in športnik g. Kopecky Dolfe, priv. uradnik, in gđc. Danica Bernard, uradnica v Ljubljani. Priči bosta g. ing. arch. Pengov Ivan, intendant Radio Ljubljana, in kapetan I. klase gosp. Miladinovič z Vrhnike. Mladima novoporočencema želimo obilo sreče in blagoslova.

— Mojstrski izpit. G. Bazelj Franc, dolgoletni urar tvrdke F. Cuden v Ljubljani, je napravil mojstrski izpit v urarski stroki s prav dobrim uspehom pred komisijo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Cestitamo!

— Odlikovanje. Gospod Anton Desnica, major v rez. in solastnik tovarne čokolade Mirim, je odlikovan z redom sv. Save V. reda.

Tudi ob slabem vremenu bo izgled Vaše kože svež in mladosten, če boste uporabljali CIMEAN kremo za kožo!

— Ku. šk. duh. semenišče in učilišče v Mariboru prične s šolskim letom dne 1. oktobra. Do sedmih zvečer naj bodo gg. bogoslovci v zavodu. Dne 2. oktobra bo vpisovanje, 3. oktobra rekollekcija, 4. oktobra otvoritvena služba božja. Redna predavanja se pričnejo 5. oktobra. — Ravnateljstvo.

— Vpisovanje na zagrebski univerzi se začne 25. septembra in traja za novince do 5. oktobra. Novinci in vsi, ki prihajajo prvič na zagrebsko univerzo, dobijo vsak dan ob 12 informacije v lokalu A. k. d. »Danice«, ki se nahaja v Gajevi ulici 4-I.

— Poziv bivšim vojakom 17. pešpolka 10. mariborskega bataljona, ki so odhajali iz Ljubljane meseca aprila leta 1915 čez Kras v Abacijo in od tam proti Šestjani. Devinu in na Doberdob v streleke jarke. Vsi tisti, ki so dobro poznali svojega sobojevnika Ivana Čovkina kot zdravega, naj takoj javijo svoj sedanjí naslov proti povrnitvi stroškov. — Ivan Čovkin, Ruše 81 pri Mariboru.

DOLENSKE TOPLICE

železniška postaja Straza-Toplice

Najučinkovitejše Radio termalno kopališče 38° C zdrav. sigurno revmatizem sklepov in mišic, topleni živčnega sistema, ženske bolezni, organske motnje srca in krvnega obtoka, razne posledice zlomljenih kosti itd. — **Jesenska sezona** od 1. septembra do 31. oktobra. 10 dnevna pavšalna penzija 1. razred Din 600.—, 20 dnevna Din 1.100.—. V tem pavšalu je vrčnana prvorazredna soba in prehrana, kopeli s perilom, enkratni zdravniški pregled in vse takse. Zahtevajte pojasnila in prospekte od uprave.

— Sprejem gojenk v dr. Krekovo enoletno gospodinjstvo šolo — Ljubljana VII. Dr. Krekovi višji gospodinjstvi šoli je priključena enoletna gospodinjstvena šola. Dne 1. oktobra 1937 bo vpisovanje zunanjih in notranjih učenk. Sprejemajo se učenke od 15. leta dalje. — Gojenke, ki bodo stanovale v zavodu, naj se prijavijo do 26. septembra t. l. — Teoretični pouk obsega verouk, vzgojeslovje, računstvo in knjigovodstvo, slovenščina, nemščina, nauk o hrani, gospodinjstvo, higiena, vrtnarstvo in cvetličarstvo, serviranje in gospodinjstvo obratovanje itd. Posebne ure se dajejo v francoščini, nemščini, klavirju, stenografiji in strojepisju. Praktično se gojenke veščajo v kuhanju in konserviranju (dijetna hrana za bolnike) ročnem in strojnem šivanju, v prirobovanju in krojnem risanju, pranju in likanju, vrtnarstvu, serviranju itd. Učenke, ki se žele izveščati za samostojno vodstvo gospodinjstvih obratov, morajo ostati v zavodu dve leti, da spopolnijo in poglobijo svoje teoretske in praktično znanje. — Zunanje učenke plačajo 300 din na mesec. — Popolna oskrba znaša 600 na mesec. — Vpisnina je 200 din. Prospekti se dobijo na zavodu brezplačno. — Prijave sprejema in pojasnila daje ravnateljstvo Dr. Krekove višje gospodinjstvene šole, Ljubljana VII.

Večno šteti, greje

Tovarna Lutz peči, Ljubljana-Siška

— Starši in dekleta z dežele! Porabite ugodno priliko! Še je čas za vpis v kmetijsko-gospodinjstvo šolo v Škofji Loki. Učenke se v dobi šest mesecev nauče najpotrebnejših kmetijskih opravil in dolžnosti. Predmeti se poučujejo teoretično in praktično. Tako: vrtnarstvo, sadjarstvo, živinoreja, kosičereja, živinodravstvo, kuhanje, prirobovanje, šivanje, pranje, likanje. Razen tega se dekleta učijo tudi vzgojeslovja, računstva, knjigovodstva, sploh vsega, kar je potrebno za kmetško dekle, mater in gospodinjko. Pogoji za sprejem v to šolo so edino le dobra volja in pridne roke. Posebnih obveznosti ni nobenih. Zato ne odlašajte in se danes prišlite uršulinkam v Škofjo Loko za vsa potrebna pojasnila. Šolsko leto se prične 1. oktobra.

— Kmetijska gospodinjstvena šola v Kranju prične vsakoletni zimski tečaj dne 15. oktobra 1937. Čas, v katerem živimo, zahteva vedno več izobrazbe tudi od kmetške žene in gospodinjke. Nujno potrebno je torej, da se v najpotrebnejših gospodinjstvenih strokah izobrazi kmetško dekle. In kje? V gospodinjstvi šoli, kjer se nudi poleg teoretičnega pouka tudi praksa — vaje v delu. Poučujejo šolske sestre v zvezi s strokovnimi učitelji. Teoretični pouk obsega naslednje predmete: vzgojeslovje, verouk, hranoslovje, higiena, živinoreja, vrtnarstvo itd. V praksi pa se vadijo: kuhati, servirati, vkuhavati, peči kruh, šivati, prirobovati itd. Vsi učni prostori so zračni, svetli in moderno urejeni. Dekleta prigrasite se na naslov: Marijanišče — Kranj.

Velika izbira
novih jesenskih

ČEVLJEV

modelov vseh vrst —
po zelo nizkih cenah.

Prodajalna čevljev

preje: Dunajska cesta 23 »Pri Pollaku«,

sedaj: Kolodvorska ulica 11 »TRIUMF«

— Gasilska četa Zg. Bernik, ki zaradi slabega vremena ni mogla izvršiti slavnosti, jo priredi v nedeljo 26. t. m. z istim sporedom. Vabimo vse gasilske čete in prijatelje.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/33.

— Lažni kontrolor mer. V okrajih Škofja Loka in Kranj nekdo hodi po gostilnah in pregleduje, ali imajo predvsem četrtlitreke steklenice žig s krono. Steklenice, ki niso po njegovem mnenju pravilno žigosane, žigosa na licu mesta, nakar zahteva odškodnine 40—120 din. Od nekaterih gostilničarjev zahteva takoj denar, drugim pa daje položnice Hranilnice dravske banovine. Mož se predstavlja za banovinskega uradnika oddelka kontrole mer v Ljubljani in ima ponarejeno uradno legitimacijo pri sebi. Zveza združenih gostilniških podjetij opozarja gostilničarstvo, da ne naseda temu goljufu in mu ne izroča steklenic in denarja. Napačno žigosane steklenice so namreč neveljavne.

— Idrijskim rudarjem. Opozarjam vse tovariše rudarje, katerim je veljal moj prejšnji poziv, na »Pojasnila«, ki jih priobčuje list »Istra« v svoji številki 37 z dne 17. septembra t. l. — A. Krašna.

— Društvo obrtnikov v Litiji priredi: v nedeljo 3. in 4. oktobra 1937 v ljudski šoli 1. obrtno razstavo, združeno s kmetijsko razstavo pod pokroviteljstvom bana g. dr. Marka Tlačenca. Začetek ob 9. Izrabite nedeljsko polovično voznino! Na čim večjo udeležbo vabi odbor.

— Društvo slov. obrtnikov v Slov. Bistrici priredi 1. tabor slovenskih obrtnikov v Slov. Bistrici dne 3. oktobra t. l. Vabimo vse obrtnike in prijatelje obrtništva, naj se tega tabora polnoštevilno udeležijo.

Za vse vrste kuriva
Lutz peči, Ljubljana VII, telefon 32-52

— 300 din plačamo 1 kg prvovrstne angorske volne. Rabimo nujno 200 kg volne, kupimo jo vsako količino. Pošljite vzorce z navedbo količine na naslov: Zveza, Ljubljana, Karanova ulica 10. Vsa podrobna navodila so v knjižici: Angorski kunec, cena 10 din.

Le dobro milo

zasluži Vaše zaupanje. Tako milo je naše domače

HUBERTUS

milo — Preizkusite ga tudi Vi in ostali boste pri njem!

— Nove nedeljske povratne karte v Avstriji. Posetniki Avstrije morejo dobiti nedeljske povratne karte po posebno znižanih cenah. Popust od 50% uživajo potniki na progi do 170 km, medtem ko je popust na progi čez 170 km 40%. Za potovanje do 170 km velja popust od sobote, čez 170 km že od petka do ponedeljka do 24 ure. Te nedeljske povratne karte se lahko dobijo tudi na sami meji v vlaku. Jugoslovanski državljani morejo za 30-dnevno bivanje izkoristiti turistično vizo, katera stane 18 din. Vse informacije dajejo biletarne »Putnika« in Avstrijski turistični urad v Zagrebu, Praska 9.

— Nove specialna elektro in radio delavnica. Previjanje in popravila elektromotorjev, avtodinamov, radij, aparatov. Polnjenje in popravila vseh vrst akumulatorjev. Instalacija luči in moči. Vsa dela se izvršujejo strokovno točno in po solidnih cenah. Švabičeva ulica št. 7, Trnovo, nasproti Sokola II.

Mladna jesen že prihata...
Varujte se prehlada!!!

Nudimo Vam odgovarjajoče jesensko blago za obleke in površnike v raznih kvalitetah; na željo Vam izgotovimo obleko ali površnik prvovrstno in po meri tudi pri nas v lastnem ateljeju

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA

Aleksandrova c. št. 7

— Našim gospodinjstvom je namenjena knjiga: Naši gostje, ali kako jim strežemo, kadar jih imamo v hiši. Knjiga obsega 63 strani besedila in 66 slik, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani (1932) in stane elegantno vezana 45 din. To je gotovo najvažnejša knjiga vsake gospodinjke, katera ti pove vse detailo o predpripravih za razne pojedine, čajanke itd., ki se prirejuje navadno v ožjih domačih krogih med prijatelji in znanci in izrednih družabnih slovesnostih. Knjiga je razdeljena v dva dela. V splošnem delu obravnava pisateljica vse, kar je treba vedeti o obednici, mizi, namiznem perilu, steklenic namizni posodi in o krašenju mize. Poleg tega pa daje nekaj prav koristnih nasvetov kuharici glede priprave jedil. V posebnem delu pa obravnava pogrinjanje mize, strežbo pri zajtrku, obedu (kositlu), mali južini, predjužniku (malici), večerji, koutu. Posebej razpravlja o strežbi pri mizi sploh, o razsvetljavi, o buffetu in o pikniku. Knjigo priporočamo vsaki kuharici, gospodinjstvom tečajem, natakarcam in natakarcem in vsem, ki imajo opravka z gosti.

— Spored priljubljenih izletov »Putnika« Maribor: 3. oktobra: v Slovenske gorice, vključno kosilo na Kapeli 75 din; 7. oktobra: v Graz, vključno

vizum 100 din; 9. do 10. okt.: v Mariazell, vključno vizum 200 din. — Izleti z luksuznimi avtokari. — Informacije, prospekti in prijave »Putnika« Maribor.

Dobro razpoloženje in čistost

potom Rogaske slatine, ki čisti in neguje Vaše notranje organe

Rogaska Slatina

— Avto brez krmila je nemogoč, nemogoč v družbi je tudi človek, ki si ne neguje zobj Cimean pravilna nega zobj!

— Za elektro popravila kličite telefon 34-21. Se priporoča elektro-podjetje Havliček Fran. Ljubljana, Sv. Petra cesta 5.

— Ne zamudite ogledati si vzorcev in modnih barv blaga za plašče, obleke itd. v izlozih in trgovini tvrdke Novak na Kongresnem trgu pri nunski cerkvi.

— Sprejemalšče Tyrševa cesta pri »Šestici«. Strokovno čiščenje oblek, parno likanje šimenc, Kolodvorska 8.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Večerni trgovski tečaj se prične v začetku oktobra na trgovskem učilišču Christoflov učni zavod v Ljubljani, Domobranska 15.

Poučevali se bodo trgovski predmeti; pisarniška dela, stenografija, strojepisje, nemščina itd. Solnina zmerna. Vsa pojasnila daje ravnateljstvo ustno in pismeno in brezplačne nove prospekte. Z letošnjim letom je ta tečaj potrjen od ministristva trgovine in industrije.

Oskrbnika (-ico)

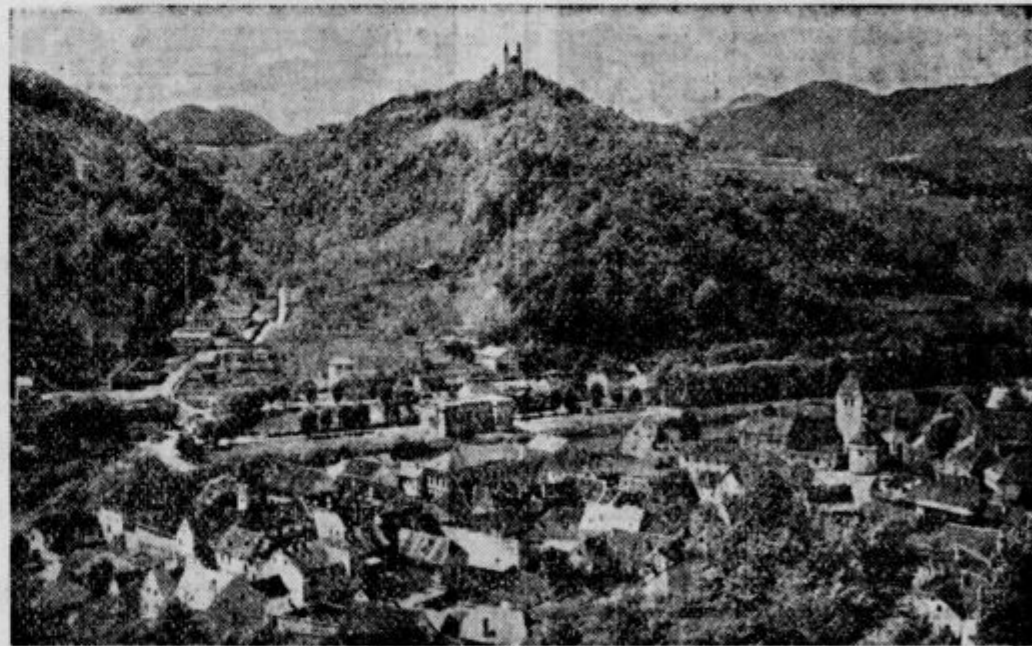
za Dom na Krvavcu išče SPD. Pismene ponudbe do 28. septembra na Slovensko planinsko društvo, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/I.

— In letošnje prireditve? Za Krekov spomin, za spomin bratov onkraj mej, za misijonsko nedeljo, za izseljensko nedeljo nudi gradiva (igre in prizore), za ostale prilike do adventa pa nasvete prvi letošnji zvezek »Ljudskega odra«, ki je izšel danes teden na 48 straneh. Naročite takoj! Šest zvezkov s skupaj 240 stranmi drobnega tiska na leto samo 80 din. Izdaja Založba ljudskih iger v Ljubljani.

— Ljudske igre: »Tlačanje«, »Za grunt«, in »Črna žena« naročite na naslov: Redenšek Ivan, Domžale. Priporočamo!

Sv. Mihael nad Laškim:

Tristoletnica odkritega bisera

V »Slovenec« z dne 12. septembra t. l. je bil mišno popisani Smihel nad Mozirjem kot skriti biser gornjegrajskega okraja. A tudi laški okraj ima svoj Smihel. Ta Smihel pa lahko imenujemo odkriti »biser« naše zemlje. Vsakemu je viden, ki se Laškemu bliža, kakor da ga iz višine 445 m pozdravlja kot dober prijatelj, ki mu želi srečen prihod ali odhod.

Posebno znamenit pa je Smihel po svoji cerkvi. Ta je daleč naokrog znana kot romarska cerkev. Nekdaj so prihajali romarji semkaj ne le iz sosednih župnij, temveč iz konjskega okraja, iz Kranjske in celo iz Hrvaške. Rajni mariborski škof dr. Mihael Napotnik je rad pripovedoval, kako je šel z materjo romat k Sv. Mihaelu nad Laškim. Hodila sta peš, a za malega dečka je bila pot iz Teponjske vasi pri Konjicah pa do Smihela nad Laškim le predolga, zato ni bilo čuda, da je kar pod prižnico materi sladko zaspal.

Letos se obhaja tristoletnica, kar se je začela ta cerkev graditi. Cerkev je dala hribu in vsej okolici novo ime, prej se je imenoval hrib »Oljska gorac«. Zanimiv je nastanek Smihelske cerkve. Ta je znan z vso gotovostjo. O njem ne govori tako ustno sporočilo, kakor pri mnogih drugih starih cerkvah, temveč nastanek Smihelske cerkve je ovekovečen na spominstveni plošči, ki jo je dal nadžupnik Janez Krizostom Cobelli de Belmonte, škof Rosminski (Episcopus Rosonensis) leta 1648 na severni strani v ladji vzidati. Spominsteška plošča sprituje, da je začel zidati cerkev leta 1637 pod cesarjem Ferdinandom III. bogoslužje mož Jurij Jark, ker se je čutil na poseben način k temu od Boga poklicanega. Zrtvoval je v ta namen svoje imetje. Bog je blagoslovil njegovo delo in verniki so ga s svojimi darovi podpirali. Vendar on ni dogradil cerkve, delo sta nadaljevala njegov brat Jakob in laški tržan Mihael Penič. Pospeševal je zgradbo takrat nadžupnik arhidia-kon Mihael Wollich. Dogradila se je cerkev 1642,

Samo 16 din

Vas stane učenje mednarodnega jezika esperanto z novo praktično učno knjigo, ki jo dobite v vseh knjigarnah ali pri **KLUBU ESPERANTISTOV** Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7, I. n.

— Za 4 dni v Gorico ali Trst ob svetogorskem romanju (avto) 6. do 9. oktobra. Istočasno bo tudi romanje na grob ev. Antona v Padovo in izlet v Benetke, kdor se bo hotel pridružiti. Različna cena. Priglasite se za brezplačna navodila na naslov: »Družina božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 17.

Spet nova cerkvena umetnina

Te dni sta izgotovila brata Zmuc iz Ljubljane dragoceni srebrni in pozlačeni kroni za sliko Marija Pomagaj v št. Vidu pri Lukovici. Slika je dospela v št. Vid pred dobrimi 50 leti iz Trsta. Je zelo originalna kombinacija navadne Marije Pomagaj z znano sliko Matere dobrega sveta. Naša reprodukcija kaže sliko v detajlu in le v približnih obrisih. Ljudstvo ima do Marije na tej sliki veliko zaupanje in jo zelo časti, kar pričajo razne zahvalne slike. — Do sedaj sta imela Jezušček in Marija le naslikani kroni. Posebna njena častilka pa je omogočila, da je slika dobila pravi kroni. Brata Zmuc sta nelahko nalogo sijajno rešila. Tako bo kronana Marija svoje častilce še bolj vezala nase, kot se je to godilo že do sedaj.

Cerklje pri Kranju

Društvo obrtnikov v Cerkljah zelo živahno napreduje. V nedeljo bo priredilo veliko »Vinsko trgatvo« v vseh prostorih gosp. Kerna Ivana v Cerkljah. Začetek bo ob 3 popoldne ob vsakem vremenu. Spored bo pester in velik. Vabimo vse prijatelje tega na novo ustanovljenega slovenskega društva, da se prireditve v čim večjem številu udeležijo.

takrat se je tudi postavil glavni oltar in se je cerkev posvetila, kakor oznanjuje tozadevni napis na glavnem oltarju. Cerkev je prostorna, dolga 27 m, široka 7 m, visoka 10 m, obstoji iz samo ene ladje in ima dva zvonika. Zidana je v renesanškem slogu. Cerkev je pravi kras ne samo hriba, temveč tudi za mesto Laško in celo okolico. Od štirih zvonov, ki so v zvonikih, je največji še od začetka sem. Njegov lep, mogočen glas se sliši skoro po vsej fari. Njegovi trije nekdanji tovariši so morali postati žrtve svetovne vojne. Tudi največji je bil v seznamu zvonov, ki naj jih odvzame vojaška uprava, vendar s pomočjo takratnega spomeniškega urada v Gradcu se je ta zvon rešil. Po vojni mu je radodarnost faranov pridružila nove tovariše, ki se z njim ujemajo, zvonjenje je ubrano. Bod še v čast trboveljskim faranom pripomnjeno, da je nekdanji najmanjši zvon poklonila že leta 1637 ter cerkvi trboveljska fara. Zal, da ga je vzela svetovna vojna.

Cerkev je imela nekaj tudi svojega duhovnika. Zanj je ustanovil posestnik Laške graščine že leta 1650 benefician. Prvi benefician je bil Ferdinand Stadler. Ta je bil prej organist in učitelj v Laškem, bil je tudi poročen. Zena mu je umrla 1645, potem pa se je odločil za duhovniški stan. Zadnji benefician je bil Jožef Kronobetvogel, ki je umrl kot župnik pri Sv. Jederti 1790.

Ob največjem shodu zadnje nedelje septembra je tudi še današnje dni na hribu vse polno ljudstva. Cerkev ne more več vseh vernikov obseči, zato je tudi pozna služba božja v spodnji kapeli, ki je z lepimi freskami poslikana. Te so leta 1936 obnovili. To kapelo, kakor vse kapele, ki so ob potu na hrib, je dal postaviti že zgoraj imenovani nadžupnik Cobelli de Belmonte med leti 1642 in 1648. Roka cesarja Jožefa II. je hotela udariti tudi Smihelsko cerkev ter jo izročiti propasti, a občina se je potegnila za njo in jo rešila. Bodi takratna občina vzgled tudi v bodoče, da se ohrani za biser bodočim rodovom!

Arh. Tomazič France:

Razvoj Ljubljane in njen kolodvor

Ko so sredi prejšnjega stoletja gradili železnico po ljubljanskem polju mimo Ljubljane, pač niso pričakovali, da bo Ljubljana kdaj tako narasla in da bo kolodvorsko vprašanje postalo tako pereče in usodno za razvoj našega mesta.

Toda bistremu očesu bi tudi tukaj kljub navdušenju za železno cesto ne smelo ostati prikrito, da je železnica s svojim ogromnim ozemljem obeh kolodvorov in s težko prehodnimi progami ograjala mesto in ga na najbolj občutljivi strani odrezala od okolice. Napravila je pravo zanko od Viča mimo Tivolija z gorenjskim in glavnim kolodvorom ter jo zaokrožila z dolensko železnico zopet tja do barja. Odrpita je ostala samo južna stran te zanke z izhodom proti mokremu barju, kjer se vrste poplave in kjer je mestu že po naravi zaprta pot.

Pomislimo samo na to, kako globoko segata Grad in Rožnik v telo Ljubljane in ga delita v južni barjanski del in zdravi severni del ljubljanskega polja. Proti vzhodu in zahodu je torej prav tako po naravi ograjena Ljubljana z griči in se more pravilno usmeriti v svojem razvoju edino proti Savi, kjer je široko polje, kjer so zdrava in trdna tla in kjer ni vlage. In prav tu je železnica odrezala naše mesto od okolice z ogromno povprek položeno neprevidno zapreko kolodvorskih ozemelj. Barjera sega od razcepa kamniške in gorenjske proge v Šiški tja do Most, kjer se dviga železnica v visokem nasipu na višino Dunajske ceste. V vsi dolžini, ki meri nad 3.500 m in ki zapira ves prehod in prekinja vso zvezo mesta z zaledjem, sta samo dva prehoda: to sta tesno grlo Dunajske ceste in temni podvoz Šmartinske ceste.

Najbolj razločno in zgovorno pripoveduje o tem talni načrt mesta Ljubljane, kakor ga vidimo na eliki in kjer vidimo celoto brez podrobnosti, ki tako rade motijo površnega opazovalca. Odelej se je morala Ljubljana širiti in razvijati le v tako tesnem in zaprtim prostoru. Ob svoji naravni glavni žili Dunajske ceste je takoli naletela na mejni zid. Razvoj se je zato nepričakovano, toda nujno zaokrenil ob glavnem kolodvoru proti vzhodu, kakor kažejo puščice v načrtu. Zgradil in zaživel je tisti del mesta, ki leži daleč od glavnih prometnih žil in ki bi brez dvoma ostal še dolgo nezazidan. Naravno je, da je bila ta smer naseljevanja samo izhod za silo in da se naše mesto ni moglo za vedno odreči in izneveriti svojim prirodnim in tektoničnim etoletnim zgrajenim osnovam, katere sem podrobneje popisal v zadnji številki »Kronike«. Vedno znova se je skušalo mesto povrniti nanje, toda vsi poizkusi so bili zaman.

Železnica se je trdno zakopala v zemljo. Imela je velike pravice in bila je neomejen gospodar na svojem posestvu. Izjemni položaj in nekoliko ozko obzore, omejeno samo na železniške zadeve, sta ji zasenčila jasen pogled, da ni opazila, kako se mesto drenja ob njenih okopih in kako nemirno išče izhoda.

Kako velik ugled je uživala železnica in kake posebne pravice je imela, se najbolj vidi iz regulacijskih načrtov. Nihče izmed projektantov regulacijskega načrta za Ljubljano se namreč ni lotil opisanega problema, temveč se je železnici kratkoma z bolj ali manj spretno roko prilagodil. Fabiani nam je prvi pokazal, kaka bodočnost čaka naše mesto, ako ostane vse pri starem. Onstran proge v danšnjem svetokrižkem okraju je projektiral pravcato novo samostojno mesto, ki ga je zaman skušal navezati na staro mesto. Ne smemo se temu tujiti, ker moramo upoštevati, da ni mogel brez temeljite in dokončne rešitve kolodvorskega vprašanja napraviti nikakih novih zveznih cest s starim mestom in da se mu je oblika samostojnega mesta takorekoč sama od sebe izvila iz rok.

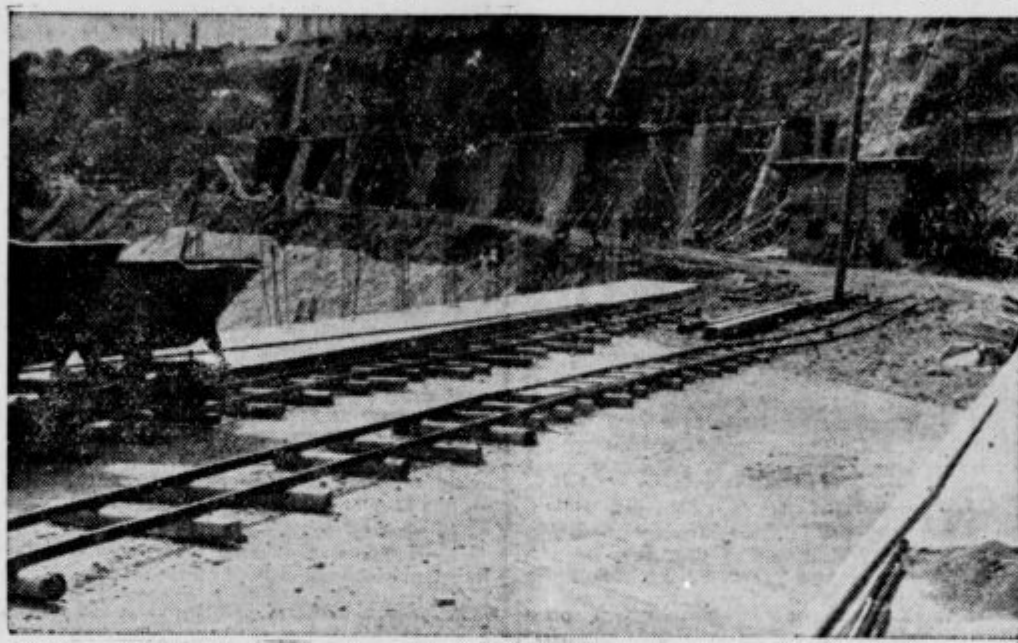
Isto srečamo v izpopolnjenih oblikah pri Plečnikovem regulacijskem načrtu svetokrižkega okraja. V njegovem načrtu pa ni samo nakazana struktura novega mesta, temveč je zasnova v načrtu in programu z vsemi podrobnostmi doledno izpeljana. Novo mesto naj dobi svoj magistrat, svoje gleda-

lišče etc. In če se povraščamo po naravnih osnovah, po zgodovinski nujnosti, po vplivu splošne zasnove načrta za vse mesto ne najdemo nikjer razlage za tako dalekosežno usmeritev gradbenega razvoja in za razcep našega mesta v dve samostojni in neodvisni celoti.

Nikdar ne smemo pozabiti, da naše mesto ni tvorba enega stoletja. Od Rimljanov zasledujemo lahko njegov razvoj tekom tisočletij, ki se tako lepo zrcali v talnem načrtu in njegovih tvorbnih osnovnicah. Tudi vihravo dobo našega časa bi mesto preživel mirno in dostojno ter ohranilo svoj zdravi koncept, ako bi se v njegov organizem ne zajedla tuja velesila — železnica, ki je meščanom odprla pot v svet, mesto samo pa za nedogledno dobo ohromila.

Ze ni bilo nobenega upa več, da se ta usodna pomota popravi. Zlasti v povojnem času je gradbeno delavnost naskakovala strnjeni oklep in pljukevala skozi zadrženo grlo Dunajske ceste in druge zasilne prehode ven na plan, na ljubljansko polje. Hiše so v celih vrstah zrastle ob cestah in celo sredi polja ter pričele obraščati železniška ozemlja. Toda na glavnih arterijah Dunajske in Celovške ceste se hrupno ustavljajo vozila in protestirajo proti nasilju, ki duši naravni razvoj. Novo pospešeno življenje opravljeno tirja od železnice, da prizna mestu naravne pravice, ki mu brez pridržka gredo.

Gaštejski klanec pri Kranju prelagajo

Nadvoz (Foto F. Jug, Kranj)

Kranj, 24. septembra.

V okviru modernizacije gorenjskih cest je velikopotezna preložitve državne ceste pred Kranjem na tako imenovanem gaštejskem klanecu. Gradbeno delo se vršijo v pobočju pod stražniško planoto nad železniško progo in staro državno cesto. Z železniške proge in državne ceste ni moglo goče točno spopniti obsega tega dela; najlepši pogled na stavbišče nudi razgled s Pungrada pri cerkvi sv. Roka, kjer je že vidna vsa izboljšana nivoleta nove ceste z monumentalnim zavarovanjem pobočja v vidu mogočnih stebrov zaključenih zgoraj z oboki v obdelanem kamnu.

Preložitve je zasnovana takole: Od savaškega mostu, ki bo moral biti sčasom razširjen, poteka nivoleta nad dolžino ca 120 m nove ceste deloma horizontalno, deloma s prehodnimi vzponi. Od hiše vratarja »Jugočeške« se vzpenja z nasipom do 10 m višine v 5% nad železniško progo po novem nadvozu in se obrne v loku 80 m v hrib, ki ga prečka s 3,5% vzponom v polnem ukopu do gaštejske gostilne, kjer se križa s sedanjo državno cesto. Nato zavije trasa mimo vrta gaštejske gostilne v horizontalni nivoleti ter se priključi pri gostilni Labore na staro cesto. Celotna preložitve dolžine znaša ca 1300 m.

Cesta bo široka 8 m, od teh je 6 m tlakovanih s malimi granitnimi kockami; na vsaki strani 6 m vozišča je predviden 1 meter banket za pešce. Na ovinkih bo razširjena in sicer na najostrejšem tik za mostom za 1,5 m.

Največja pridobitev preložitve poleg odpravljenega hudega vzpona stare ceste je nadvoz nad železniško progo, s katerim je odstranjena največja prometna ovira, namreč križanje ceste v nivoju z železniško progo, ki je bila tolikokrat vzrok smrtnih nesreč. Most je železnobetonjska okvirna konstrukcija, razpetina ca 20 m. Med ograjama je širina 9 m, vozišča 6 m in po 1,5 m široka hodnika. Most je izvršen v prehodni krivini v 5% vzdolžnem in 3% prečnem vzponu. Na zgornjem koncu je zaradi krivine trase razširjena za 1 pol m. Fundacija je bila zelo kočljiva zaradi slabe nosilnosti tal ter bližine železniškega tira. Nosilna plast tal se je dosegla na eni strani šele v globini 7 in pol m. Delo je bilo oteženo zaradi nezmanjšanega železniškega prometa ter premikanj vlakov. Poleg tega so nagajale vremenske neprilike. Gradbeni družbi Slavec in drug gre v tem primeru polno priznanje, delalo se je po dnevi in ponoči tako, da je bila končana okvirna konstrukcija železobetonskega v rekordnem času.

Izkop se vrši v slabem konglomeratu, ki pod vplivom vode in zraka razpada; poleg tega se nahajajo med konglomeratom manjše gmote sipkega materiala. To svojstvo konglomerata in sestava celotnega materiala se pri pripravljenih delih ni dalo ugotoviti in podporno zidovje zaradi tega na zgornji strani ceste ni bilo projektirano. Vendar pri odkrivanju skale in s poskusnimi iz-

Ni uspešne nege
lepote brez
dobrega mila

ELIDA
MILA

V tem živem vrvežu se je pojavila sveža zamisel, ki ohranja železnici njeno suvereniteto v okvirju mesta, ki pa obenem odstranja s površja nemogoče ovire. Mesto se ne more odreči ugodnosti v središču ležečega kolodvora, ne more pa tudi na ljubo tej prijetnosti žrtvovati svoje bodočnosti. Zato moramo predlog in projekt za poglobitev železnice pozdraviti kot nad vse posrečeno zamisel, ki nikogar ne zadene preveč v živo in nikomur ne odvzame razvojne možnosti.

kopi je postala jasna potreba po podpornih zidovih. Ti so projektirani v dolžini ca 300 m in v povprečni višini 10 m. Podporni zidovi so razčlenjeni v betonske stebre širine 2 m, debeline v temelju 3-4 m, v zgornjem delu 1,6 m. Stebri so povezani s pokončnimi betonskimi oboki, zgoraj so zaključeni z ležečimi betonskimi oboki. Betonski stebri z venci in ležečimi oboki so obloženi s krasnim škofjeloškim kamenjem (brečija). Iz državne ceste na stražniško planoto so projektirane preko podpornega zidu stopnice. V celotni dolžini podpornega zidu bo na stražniški planoti ograja in pešpot. Omeniti bi še bilo, da sta betonski krili mostu na zunanji strani obloženi in brežina od mostu dalje pod cesto že tlakovana z istim škofjeloškim kamenjem.

Gradnja betonskih podpornih zidov je postala opravljena in nujno potrebna med odkopom za podporne zidove, ko so nastali številni usadi, povzročeni po deževnem vremenu. Med odkopavanjem se je odrgalo do 800 kubičnih metrov materiala tako, da je bila nekaj časa ogrožena hiša na stražniški planoti, državna cesta in železniška proga. Vendar z največjimi napori in s stalno življenjsko nevarnostjo delavstva je podjetje premagalo vse ovire, tako, da je bila odklonjena nevarnost nadaljnjih usadov in da je hiša gosp. Bašarja izven nevarnosti. Izkopa je bilo po prvotnem računu ca 27.000 kubičnih metrov. Izvršiti pa bo potrebno zaradi podpornih zidov in varnosti usadov še ca 10.000 kubičnih metrov izkopa tako, da bo skupaj izkop znašal ca 37.000 kubičnih metrov materiala. Izkopani material prevažajo do danes med hišo vratarja »Jugočeške« do železniške proge. Največja višina nasipa znaša 10 m. Nasip tlačijo v plasteh s pomočjo »žabec«, ki jo uporablja podjetje pri tej gradbi in ki je šele tri leta stara iznajdba in se nahaja v naši državi samo še ena. Za možnost napredovanja nasipa po obstoječi državni cesti je pripravljena pod nadvozom, kjer je predvidena odprtina še za drugi tir, nad železniško progo provizorična cesta, kamor bo usmerjen promet.

Prvotni proračunski stroški so znašali ca 3.000.000 din, ki so bili povečani zaradi naknadnih del za podporne zidove ca 1.250.000 din poleg tega bodo nastali predvideni še drugi viški, kakor globokejši fundamenti objektov in drugi tako, da bo končna proračunska vsota znašala circa 4.400.000 din.

Izlicitala je to delo gradbeno družba I. Slavec in drug iz Kranja s popustom na enotne cene 2,7%. Posel je bil predan podjetju 20. novembra 1936 z rokom dojitve 10 mesecev. Zimski meseci, t. j. december, januar, februar in marec se v dovršitveni rok ne štejejo, tako, da izteče termin za dovršitev 30. maja 1938.

»žabec« (Foto F. Jug, Kranj)

Ker pa je prvotni proračun prekoračen skoraj za 50% in je tudi način izvršitve zaradi slabe kakovosti konglomerata mnogo težavnejši kakor je bilo mišljeno je možno, da do zgorajnega termina dela ne bodo končana. Podjetje ima zaradi nastalih izprememb in povečave del pravico do podaljšanja termina, ki ga pa gradbeno nadzorstvo še ni določilo. Napredek del je odvisen seveda predvsem od vremenskih prilik; letošnje poletje zlasti pa zadnji mesec je za gradbeno delo zelo neugoden zaradi stalnega dežja. Na vsak način celotna preložitve v teku poletja 1938 popolnoma dovršena in bo zopet en odsek naših razdrpanih cest sposoben za sodoben avtomobilski promet.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Na kolesih iz Holandije v Slovenijo in nazaj

Na drugi slovenski izseljenski kongres sta se pripeljala iz Holandije v Jugoslavijo Rudolf Se- lič, tajnik Zveze jugoslovanskih društev sv. Barbare v Holandiji, in Eduard Markon, 17 letni dijak, Slovenec.

Prevozila sta pot iz Hoensbroeka—Holandija do Celja — Jugoslavija v 7 dneh in 1 noči.

Nazaj sta se vozila 7 dni in 3 noči, ker je bila vožnja težja zaradi deževnih dni, posebno v avstrijski deželi Salzburg.

Videla sta mnogo lepih pokrajin in mest; posebno lepo je ob reki Ren v Nemčiji, dalje mesto Stuttgart, München in Salzburg.

Lepe so tudi Alpe in videla sta tudi naš Triglav. Tako-le pripovedujeta:

»Vožnja je bila posebno v gorskih krajih težavna, morala sva vsake ure peš hoditi poleg kolesa. Spala sva v gostilnah. Pet noči pa kar

zunaj ob cesti, pa si nisva upala zaspati, ampak sva se le odpočila po par ur. Vožnja je bila zelo težavna, ali najin napor je bil obilo poplačan, ko sva uživala v 4 tedenskem počitku lepote Slovenije. Poleg drugih obiskov sva bila tudi dne 22. avgusta pred Radio Ljubljano, kjer sem predaval o najini vožnji, moj prijatelj je pa na kromatični harmoniki zaigral nekaj komadov holandskih, belgijskih, nemških ter tudi nekaj slovenskih. Zahvala javnosti, predvsem naši radio-postaji, ki je pokazala v zadnjih letih toliko zanimanja za izseljence.

Udeležila sva se tudi 2. slov. izseljenskega kongresa v Ljubljani. Vožnja nazaj ni bila težja samo zaradi deževnih dni, ampak tudi zaradi pomanjkanja denarja, ki sva ga imela na povratku nanj, tako da sva zadnje dni imela samo za kruh. Vsa pot je znašala tja in nazaj 2700 km!«

Ljubljanske vesti

! Celonočno češčenje presv. Zakramenta v ljubljanski stolnici bo v noči od 30. septembra na 1. oktober. Opravljala se bo vsako nočno uro 10. ura: Zahvala za božje dobrote. Pričetek češčenja ob 9 zvečer, konec ob 4 jutraj.

! Danes je zadnji dan za obisk misijonske razstave »Indija« na prostoru Ljubljanskega velesejma v paviljonu »G«. Kdor se ni videl te velestanjnice in poučne razstave, naj ne zamudi ugodne prilike. Vstopnina za odrasle 2 din, za skupine in otroke pa po 1 din.

! Notranja kongregacija gospodičen pri uršulinkah opozarja vse svoje članice, da bo prvi seelonek v tem letu danes, 26. t. m. ob pol 3 popoldne. Pridite vse točno in zanesljivo. — Voditelj.

! Prihodnjo nedeljo bo v cerkvi sv. Jožefa ob pol 8 zvečer slovo dveh novih misijonarjev, ki odpotujeta v naš »Bengalski misijon« v Indijo. — V soboto zvečer ob pol 8 pa bo v frančiškanski dvorani poslovalna slovesnost. Na obojno priliko opozarjamo že sedaj vse misijonske prijatelje.

Oglejte si v novi konfekcijski trgovini

moiko

Ljubljana, Selenburgova ulica 6
damske plašče, kostume in obleke

! Desetletnica posvečenja cerkve sv. Frančiška v Šiški. 3. oktobra poteče enajst let, odkar smo se v Šiški preselili iz zasilne lesene cerkve v novo veličastno zgradbo sv. Frančiška. 4. oktobra pa bo desetletnica, kar je bila nova cerkev posvečena. S posebnim veseljem se hočemo spominjati teh, za Šiško zelo pomenljivih dogodkov. Imeli bomo najprej tridenčno v čast sv. Frančiška: v petek in soboto zjutraj ob 6 bo ev. maša pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom, zvečer ob pol 7 pa rožni venec, govor in litanije Matere božje z blagoslovom. V nedeljo 3. oktobra bo glavno praznovanje cerkvenega patrona sv. Frančiška. Ob 6 bo govor, darovanje za cerkev in ev. maša z blagoslovom. Drugo opravilo bo ob 10: govor — govori p. Odilo — darovanje in slovesna sv. maša, ki jo bo opravil preč. provincial p. dr. Gracijan Heric. Zvečer ob 6 govor in darovanje ter rimska procesija z baklami. Baklo si bo vsak lahko kupil pred cerkvijo. Med procesijo bomo peli litanije Matere božje. Procesija bo šla po Verovčkovih, Gasilekih in Kneževih ulicah nazaj v cerkev, kjer bo še zahvalna pesem in blagoslov z Najsvetejšim. Kakor pri vsaki podobni priliki, tako smo prepričani, da bodo tudi v tem slučaju prebivalci v Šiški nastopili v strnjenih vrstah in pokazali, da znajo ceniti to, kar so si z žrtvami pridobili. Vabimo pa na te slovesnosti tudi druge od blizu in daleč; zlasti tretjerejdniki in častilci ev. Frančiška se bodo našemu vabilu gotovo odzvali.

Prilično 6000 kosov

različnih damskih, moških in otroških jopic naj-novejših vzorcev se v zalogi po tovarn. cenah pri ALOJZIJ POTRATO preje JOSIP KUNC & Co. Ljubljana, Miklošičeva cesta 32. palača Pokojniškega zavoda, na vogalu.

! Železniški upokojencem v Ljubljani in okolici v vednost. Železniški upokojenci in vdove, ki so v mesecu avgustu in naprej naročili in plačali rezijski premoški, se pozivajo, da se oglašijo s svojo dobavno knjižico v računski pisarni v Ljubljani in doplačajo za vsako tono še 1,54 din.

! Ženski odtok šentpeterske prosvete ima v ponedeljek 27. t. m. ob 20 zvečer v društveni dvorani prvo predavanje v letošnji sezoni. Predaval bo preč. g. župnik Košmerlj.

! Služkinje! Dne 26. t. m. ob 6 sv. maša v stolnici, kakor običajno vsako zadnjo nedeljo v mesecu. Popoldne je izlet na Rožnik. Ob 4 bo govor (g. prof. Košir), po govoru bodo pete litanije in blagoslov z Najsvetejšim. Potem bo zborovanje v verandi gostilne Obersnel. Obenem obveščamo vse služkinje, da se pričnejo s 1. oktobrom večerni poučni tečaj: kuharski, šiviljski in nemški. Reflektantije naj se zglašijo v pisarni »Poselske zveze«, Miklošičeva c. št. 22-I, desno, v Delavski zbornici. — Pevski zbor služkinj. Pevske vaje se bodo pričele 2. t. m. Prosimo, da se udeležijo vse dosedanje pevke in tudi nove so prav iskreno vabljenе. — »Poselska zveza«.

Dr. Josip Tavčar

zobozdravnik
zopet redno ordinira.

! Frančiškanska prosveta v Ljubljani priredi v torek, 28. t. m., ob 20. zanimivo skopitno predavanje preč. g. Stanka Zaklaja C. M. pod naslovom »Slovenski misijonarji širom sveta«. Predavatelj nas bo popeljal to pot na Japonsko, Kitajsko in prednjo Indijo. Rezervirajte si vstopnice v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« (Frančiškanska palača). Sedeži po 3 din, člani z legitimacijami po 2 din, stojlišča po 2 din, člani in dijaki z legitimacijami po 1 din. Opozarjamo, da bo to eno najlepših misijonskih predavanj v Ljubljani, za katero vlada veliko zanimanje.

! Prosvetno društvo Ljubljana-mesto bo pričelo z delom. Zato vabi in prosi vse poštene misleče fante in dekleta, da vstopijo v naše društvo, kjer se jim bo nudila prilika, da se udeležujejo bodisi pri petju, deklamacijah, dramatikah in pri raznih poučnih predavanjih. Zglašijo se lahko na sestankih, ki so redno vsak petek v sobi Gospodarske zveze, Tyrševa cesta 29-I. Ravno tako prosimo cenjene starše, da bi v naše društvo vpisali svoje fantke in deklice v starosti do 15 let, ker nameravamo ustanoviti mladinski krožek. Za mladino bo prvo vpisovanje danes, 26. t. m., od 10—11 popoldne v omenjeni sobi. Apelliramo na vse naše somisljenike, da se priklase v čim večjem številu. Bog živi!

! Nove ureditve v Ljubljani. K našemu članku pod naslovom »Nov veliki trg« smo prejeli sledeče pojasnilo: V Vašem listu »Slovenec« z dne 19. 9. 1937 šte 2154 ete priobčili pod naslovom: »Nov veliki trg« z kraljevim spomenikom v Ljubljani v tretji koloni na 5. strani: Venec hiše v tem bloku je v posesti naslednjih lastnikov: Kazinskega društva, zavarovalnice Croatia, lekarnarja Bahovec, ki je kupil hišo in zemljišče od Scagnettijevih dedičev itd. — V resnici pa Leon Bahovec ni kupil od Scagnettijevih dedičev hišo in zemljišče, marveč je kupil od Valerije Kralj roj. Scagnetti samo eno tretjino hiše in zemljišča, kar je vezano v korist bratov Valentina in Romana Scagnetti s fidejkomisarično substitucijo, če umrje Valerija Kralj roj. Scagnetti brez otrok, torej od te sedaj le užitek ene tretjine hiše in zemljišča pod navedenim pogojem.

! Rekrutom ne dajajte pijače! Policijska uprava nareja: V času, ko prihajajo v Ljubljano vpoklicani rekruti, je lastnikom gostilničarskih, kavarnskih in slanih obratov prepovedano vsako točenje in prodajanje alkoholnih pijač rekrutom in njihovim spremljevalcem. Vsakomur je prepovedano v tem času pod kakršnikoli imenom prodajati rekrutom in njihovim spremljevalcem alkoholne pijače, jih za nje kupovati ali nositi. Rekrutom in spremljevalcem ni dovoljeno nositi s seboj alkoholnih pijač. Prestopki te navedbe se bodo kaznovali po čl. 69 zakona o notranji upravi z globo od 10—500 din, oziroma ob neplačilu globo v odrejenem roku, z zaporom 1—10 dni ter odvzemom alkoholnih pijač, ki bi jih nosili s seboj naborniki ali njihovi spremljevalci. Naredba stopi v veljavo 1. oktobra 1937 in velja za čas od 1.—3. oktobra 1937.

! Mesariji odklonili zahteve pomočnikov. V petek zvečer je bil v hotelu »Štrukelj« šestanek ljubljanskim mesarskim pomočnikom, ki so obravnavali zahteve mesarskih pomočnikov. Izmed 145 stroškov se jih je setanka udeležilo 65. Pri predlogu ali naj se zahteve mesarskih pomočnikov sprejmejo ali ne, je glasovalo 64 mojstrov za odklonitev, edino g. Musar, občinski svetnik je svetoval mojstrom, naj sprejmejo zahteve pomočnikov ter pristanejo na kolektivno pogodbo. G. Musar je glasoval za sporazum z pomočniki. Svetujemo še enkrat obema strankama, naj se v skupnem interesu in v interesu kupujočega občinstva čim prej sporazume! —

! »Ljubljana«. V ponedeljek ob 8 zvečer nujna vaja moškega zbora. Pevovodja.

! Predavanje v Rokodelskem domu. V sredo 29. t. m. ob 8 zvečer bo v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega 12, predaval g. prof. dr. Franc Trdan. Naslov predavanja je: »Nepozabljeni vtisi z mojega potovanja po Ameriki«. G. predavatelj je bil o priliki svojega bivanja v Ameriki slavnostni govornik pri odkritju spomenikov Ivanu Cankarju in Simonu Gregorčiču v kulturnem parku v Clevelandu. G. profesor nam bo tudi o tem važnem dogodku podal zanimivo poročilo. Zato bo njegovo predavanje za vse poučno in zasluži, da bo dvorana napolnjena. Vstop k predavanju je prost.

DR. E. HAMMERSCHMIDT

specialist za kožne in spolne bolezni
LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA 1/a
zopet redno ordinira.

! V Ljubljani so umrli od 17. septembra do 23. septembra 1937. Tušar Helena, 14 mesecev, hči pekova, mojstra, Medvedova c. 30, Marolt Ferdinand, 54 let, ravnatelj Učiteljskega Resljeva cesta 12, Indof Ivan, 79 let, železničar v p., Bohoričeva ulica 25, Rakovec Ivan, 81 let, sodni uradnik v p., Vrhovčeva ulica 9, Gerzinič Marija, roj. Legović, 85 let, zasebnica, Pogačarjev trg 3, Weilgony Ana, roj. Jošt, 76 let, zasebnica, Hrenova ulica 7, Kopač Marijan 3 leta, sin glavnika, Rožna dolina, cesta VII, baraka, Dominiko Albert, 72 let, šolski upravitelj v p., Privoz 4, Tihel Marija, 76 let, vpokojenka tobačne tovarne Tržaška cesta 5, Jereb Alojzij, 43 let, šofer, Ziri pri Logatcu, Tancig Olga, roj. Gombac, 50 let, žena uradnika drž. žel., Herbersteinova ulica 4, Humer Franc, 72 let, vlakovodja v p., Medvedova cesta 38, Sitar Anton, 61 let, delavec, Vidovdanska cesta 9, Kalinšek Terezija, sestra Felicita, 72 let, šolska sestra, Poljanska cesta, Marijaniče, Cedivnik Frančiška, roj. Golob, 73 let, zasebnica, Frančiškanska ulica 10, Hrovat Marjeta, roj. Bojc, 87 let, zasebnica, Rožna dolina, cesta 7 št. 4, Židan Terezija, 5 dni, hči železničarja, Samova ulica 1. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Kus Milan, 2 leti, sin delavca, Dobovec 56, obč. št. Jurij pod Kumom, Weiss Josip, 48 let, vpokoj. orožnik in občinski tajnik, Mozeli 71 pri Kočevju, Celin Ivana, 6 mesecev, hči hlapca, Dečji dom, Lipčeva ulica, Stine Franc, 56 let, žandarm, narednik v p., Vodovodna cesta 78, Jelovešek Leo, 51 let, lesni trgovec, Dol. Logatec 63, Zajc Gabrijel, 6 mesecev,

Socialni načrti ljubljanske občinske uprave

Preveč bi bilo poudarjati razliko v gledanju in reševanju mestnih socialnih vprašanj pod bivo in sedanjo upravo. Dočim se je bivša socialna politika v Ljubljani naslanjala pretežno le na neizdatne in dokajkrat nepravilne denarne podpore, je sedanja mestna socialna politika povsem izpremenila svoj način podpore pomoči potrebnim: mesto denarnih podpor je uvedla podporo v delu. Z raznimi občestvenimi javnimi deli je dala priliko brezposelnim ljubljanskim delavcem priti do zaslužka, kar je imelo dvojno korist: brezposelnosti je dobil zaposlitev in je mogel z delom preživljati sebe in družino, na drugi strani pa je znova rastla volja do dela in poštenega življenja; delomrznosti so bili tako postavljeni pred alternativno: ali prijeti za delo ali se odreči javni podpori. Preteklo zimo je bilo na ta način zaposlenih samo od strani in s pomočjo mestnega socialnega urada nad 300 družinskih očetov in to v času najhujše brezposelnosti. Podpore so bili deležni le tisti, ki so bili bolni ali za delo nesposobni.

Velika skrb je bila položena tudi v pomoč zapuščenim mladim. Problem mladinskega skrbstva je bil pod prejšnjimi režimi skrajno zanemarjen. Razna zasilna dnevna zavetišča, dediščina bivših uprav, ne ustrezajo niti najnovejšim zdravstvenim predpisom. Nova uprava je začela tudi tu razmišljati, kako bi čim uspešneje rešila to vprašanje ter je v lanskem in letošnjem proračunu posvetila velike vsote za gradnjo in izboljšanje večjih zavetišč. Takšno zavetišče v večjem obsegu bodo začeli graditi v Trnovem, pa tudi v drugih delih mesta. Žrtve, ki bodo posvečene v ta namen, bodo najboljše naložbe kapitala, kajti, kakor bo vzgojena mladina, takšen bo bodoči rod; zato v tak namen ni nobena žrtev prevelika.

Novi načrti: stanovanjska akcija, zavod za onemogle

Ljubljana se čedalje bolj razvija v lepo, pomorno prestolniško mesto. Zadnja leta je zrastle cela vrsta novih palač, lepih stanovanjskih hiš in vil. Toda med temi ponosnimi stavbami se še vedno plašno skrivajo nešteto malih, razpadajočih barak in napol zidanih koč, ki mestu pač niso v nikak okras, še manj pa zadoščajo stanovanjskim potrebam. Mnogo teh barak je zapustila vojna; so to nekdajne vojaške barake, last vojnega erarja, ki so na en ali drug način prišle v civilno last oziroma posest. V teh barakah in zasilnih kočah je doma največja beda, je doma bolezen in pomanjkanje. Bolezen tem bolj, ker take, napol razpadle koč, nikakor ne morejo nuditi pojava za zdravo stanovanje in v njih se drenjajo pogosto številne družine.

V dobi velike stanovanjske krize je dala mestna občina delavcem na razpolago nekaj sveta, za ka-

ein delavca, Vrhnika 24, Lapajne Albin, 1 in pol leta, sin delavca. Cesta dveh cesarjev 25, Kucler Jožef, 22 let, sin posestnika, Velika Ligojna 37 pri Vrhniku, Mencej Avgust, 31 let, pasarski mojster, Karlovska cesta 9, Rakar Marjeta, 1 leto, hči delavca, Cesta dveh cesarjev — baraka, Trobec Jernej, 63 let, sprevednik dež. žel., Milčinskega ulica šte 12.

! Kino Kodeljevo. Danes ob 5 in 8 dva sporeda: »Zeleni demon«, Charlota Suza — in »Tako je kontala ljubezen«, Pavla Wesseli in Willi Forst. — Ob 3 »Zeleni demon«, cene znižane.

! Kino Union obvešča svoje obiskovalce, da film »Tap Hat« ni pravočasno došel, zaradi česar je bil prišljeni spreminjen program in predvaja veliki film L. Trenkerja »Condottieri«.

! Šola Glasbene Matice ljubljanske. Ravnateljstvo šole Glasbene Matice opozarja starše na sledeče stvari: Glasbeni otroški vrtec začne s svojim delom 1. oktobra, prijave sprejema pisarna Glasbene Matice vsak dan do 1. oktobra. Ravnateljstvo vabi vse one, ki obvladajo kak godalni ali pa kak drugi orkestralni instrument, da se prijavijo za tečaj za orkestralno igranje, ki ga vodi na šoli Glasbene Matice prof. Karel Jeraj. — Obenem vljudo obveščamo, da se sprejemajo gojenci na šolo Glasbene Matice za klavir, violino, petje, splošno glasbeno teorijo, mladinsko petje, orkester itd. še vedno v uradnih urah dnevno od 9—12 in od 15—18.

! Ravnateljstvo šole Glasbene Matice obvešča tem potom starše, da se sprejemajo gojenci za glasbeni otroški vrtec, za šolo Glasbene Matice, kakor tudi za orkestralne vaje pod vodstvom prof. Karla Jeraja še vsak dan do 1. oktobra od 9—12 in od 15—17.

Damske torbice, polne kovčke, aktovke prvovrstne in najceneje izdeluje

Cunder Vinko, torbarstvo, sedlarstvo, jermenarstvo, Ljubljana, Igriška ul. 3, zraven dram. gledališča. — Sprejema tudi popravila.

! Shakespearov Julij Cezar v prenovljenem Zupančičevem prevodu, kakor ga pravkar uprizarja Narodno gledališče v Ljubljani, je svoječasno izšel pri Novi založbi v Ljubljani in se dobi po izredno znižani ceni (8 din broš.). Ista založba je izdala tudi »Beneške trgovce« in še več klasičnih del, ki se dobe po isti ceni.

! Služatelji tehnike, ali veste, da dobite v Novi založbi v Ljubljani pri nakupu svojih tehniških potrebščin znaten popust?

! Tablice za tombolo v Kranju ima v predprodaji trdka A. Gorec, palača Ljubljanske kreditne banke. V Ljubljani kupljena tablica bo imela še posebno ugodnost, o kateri se prepričajte v izložbenem oknu pri A. Gorcu.

! Francoske tečaje spet odpre za odrasle s 1. oktobrom 1937 »Francoski institut«. Pouk bo v Ljubljani na Državni učiteljski šoli — moški oddelki na Resljevi cesti. Ukovina znaša mesečno 20 dinarjev. Vpis od 27. t. m. naprej. Razpored učnih ur in drugi podatki so razvidni iz razglasa na uradni deski v veži zgoraj omenjenega učiteljskega. Vabimo na pravočasni vpis.

! Trgovina krzna Srečko Lapajne je preselila svoje poslovne prostore na Aleksandrovo cesto 4, II. nadstropje. Telefon 37-37. Dvigalo na razpolago. Vhod iz pasaze.

! Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič; v ponedeljek: mr. Hočevar, Celovska cesta 62; dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, in mr. Garts, Moste.

Gledališče

Drama — Začetek ob 20
Nedelja, 26. septembra: »Matura.« Izven. Znižane cene od 22 din navzdol.
Ponedeljek, 27. septembra: Zaprt.
Torek, 28. septembra: »Viničarje«. Premierski abonma.
Sreda, 29. septembra: Zaprt.
Četrtek, 30. septembra: »Beraška opera«. Premierski abonma.

Samoprodaja za Ljubljano: Frano Golob
za Mar. bor.: Finter in Lenard

Nova ubožnica

Enako važen pa je nadalje načrt, s katerim se bavi sedanja uprava, to je gradnja velikega zavoda za onemogle. Sedanja ubožnica v Vodmatu je za sodobne potrebe mesta absolutno premajhna. Ima le 260 postelj. Mestna občina ima izbran že primeren prostor zunaj mesta za novo ubožnico, kjer bodo imeli oskrbovanci resen mir in boljši zrak.

Novi zavod bo imel poleg drugih modernih pridobitev še to posebnost, da bo imel skupne sobe za zakonce. Zakonca, ki sta vse življenje prenašala skupne križe in težave, naj preživita tudi konec svojega življenja v skupnosti, ako to želita. Zavod bo imel svojo lastno ekonomijo, tako da bo ves svet z vrtovi povezan z zavodom. Starčki bodo imeli dovolj prilike, sprehajati se po »domačem« svetu. Pa tudi okolica novega zavoda bo mnogo prikljubljajša in vabljivejša kot sedanja.

Ti načrti dovolj zgovorno pričajo, da je sedanja občinska uprava pokazala pravo razumevanje za rešitev perečih socialnih vprašanj mesta Ljubljane in da skuša rešiti ta vprašanja ne le zasilno in za kratko dobo, temveč pri korenini, kar bo imelo trajne in obkorekne sadove, preeežek pa je namenjen kot za danes.

Za dolenjsko sirolišnico

Odbor društva »Združenih bivših učenk šmihelskega zavoda za zgradbo sirolišnice za Dolensko« v Šmihelu pri Novem mestu ima v oktobru važen opravek v Belgradu. Ker pa je mnogo gospe in gosposci izrazilo željo, da bi se rade pridružile našemu odboru na tem potu v Belgrad, je odbor sklenil omogočiti skupno ceneno popotovanje na Oplenac za tretjo obletnico smrti Viteškega kralja Aleksandra vsem gospe in gosposci, ki jih onim, ki niso članice našega društva, Upamo, da se bomo emele pokloniti tudi svoji kraljevski pokroviteljici Nj. Vel. kraljici Mariji ter ostati kak dan v Belgradu. Prosimo torej vse, ki se za naše romanje zanimajo, da se priklase »Putnik« v Ljubljani ali našemu odboru.

Za sirolišno blagajno so v zadnjem času prišli sledeči zneski: Zagore Jožefa roj. Šmak, Briljin 100 din, Slosser Josefa, Milwaukee 200 din (10 jub. knjižice), neimenovana, Italija 100 din, neimenovana 100 din, Fani Račič por. Kralj, Praga 100 din, Gorše Nežika, Kočevje 40 din. Manjši prispevki za knjižice 110 din, neimenovana 200 din.

Apelliramo na uvidevnost onih, ki so prejeli jubilejne knjižice ali prošnje o polomčani in prosimo, da se jih že končno poslužijo, ker smo imeli s tiškom ogromne stroške, preeežek pa je namenjen samo našim sirotam.

Jubileji naših naročnikov

Kdo ga ne pozna? Vedno vselega in smehljajočega se Matveža Igliaša, ki je te dni obhajal svoj 60 letni jubilej. Malokdo bi mu prisodil šest križev. Nosi jih tako krepko, da mu marsikdo zavida. Kakor je krepka njegova narava, prav tako krepak je tudi njegov značaj. Vedno in povsod se zaveda, da je pošten in značajan Slovenec, kar spričujo tudi dejstvo, da v njegovo stanovanje že dolgo vrsto let zahajajo katoliški časopisi, pred vsem »Slovenec«.

Tudi njegovi predpostavljani v službi ga cenijo kot zvestega in točnega uslužbenca. Naj bo omenjeno še to, da je naš ljubljani tudi izvrsten kolezar, ki se še danes ne ustraši v enem dnevu prevoziti 100 km. Cisto naravno je tedaj, da je v prejšnjih letih na raznih dirkah odnesel razna odlikovanja, med njimi tudi zlato kolajno.

Zelo pa ljubi tudi družabnost. Zato je pred par leti na njegovo pobudo bilo osnovano kolezarsko omizje: »Penajtec«, katero on z največjo ljubeznijo vodi kot častni predsednik še danes.

Vsi, ki ga poznamo, mu iz srea želimo, da ga dobri Bog ohrani še dolgo vrsto let.

Izjava siromaka, ki mu je voda vse vzela

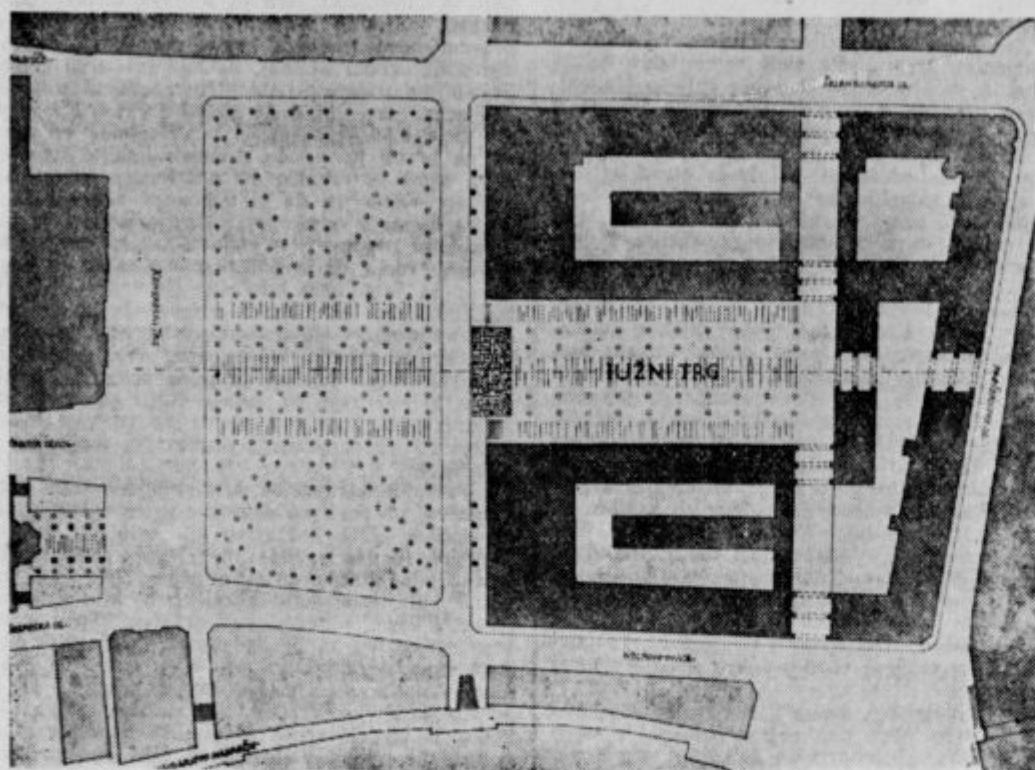
Dne 1. avgusta l. leta mi je strašno neurjo odneslo hišo in mlín z vso obleko, živčjem in pohištvom; rešil sem le golo življenje sebi, ženi in 5 otrokom. Od tukajnje obline sem prejel od fonda, ki je bil nakazan od banske uprave v Ljubljani, znesek 5000 din kot podporo. Dobil sem tudi potrdilo od občine in župnega urada, ki bi mi služilo za nabiranje darov pri dobrih ljudeh. Pri nabiranju milodarov v Brežicah mi je rekel gospod Pajdaš, brivec istotam, da naj osebno nabiranje tam opustim in naj njemu izročim priporočilo, češ, da bo on, ki je znan v mestu, zame več dobil. Ker se mi je zdelo, da bi bilo to res boljše, sem mu poslal potrdilo od župnega urada potom g. Jožeta Kodriča ml. in sem tako v dobri veri opustil tam osebno nabiranje. Zbirka, ki je bila nabrana na ta način v Brežicah, je bila poslana Sokotu v Sv. Križu, čigar načelnik je gori imenovan g. Kodrič. Isti je razdelil med svoje člane in prijatelje tako, da so drugi dobili kar bi moral jaz, meni so pa dali beri in piši dvajset dinarjev. To mi je v zahvalo, ko so me prejšnja leta vabili in varali, da sem z JNS volil. Prav prišrna hvala pa g. banu Natlačenju za velikodušar. Sedaj sem spoznal, kje je pravica, ko vidim, da JNS nimajo srca za reveža in ga poznajo le takrat, ko potrebujejo njegov glas.

V Dolu, 20. septembra 1937.

Stigra Franc, l. r.

Aleksandrove propileje v Ljubljani

Plečnikova regulacija mestnega središča - Ustvaritev Južnega trga
Kraljev spomenik v Aleksandrovih propilejah

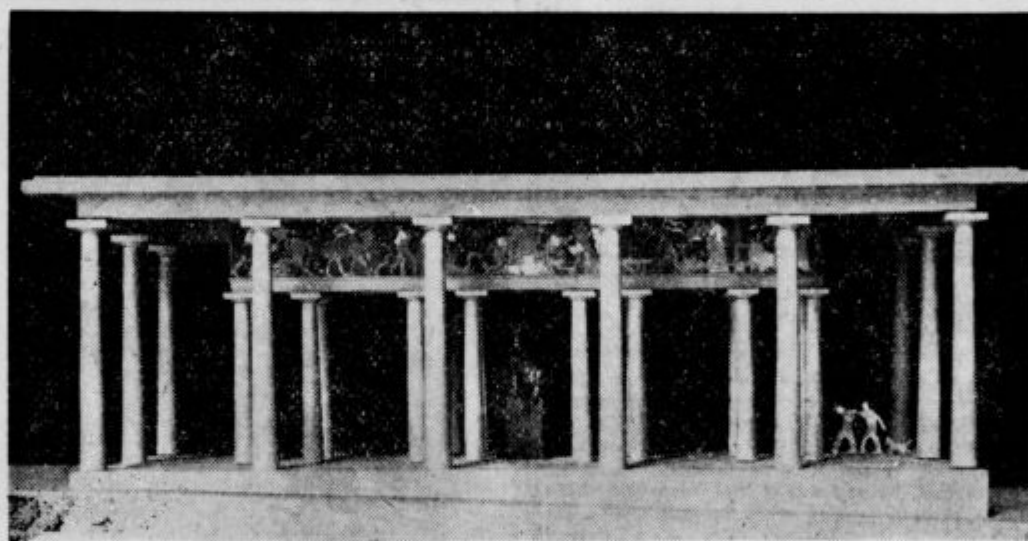

Plan novega Južnega trga in Zvezde.

Odbor za postavitev spomenika kralju Aleksandru v Ljubljani se je dolgo boril za monumentalni osnutek. Izbira spomeniškega prostora je bila trd oreh, nič manj formalna plat spomenika, katerega si predstavljajo eni v novi socialni ustanovi, drugi žele spomeniški lik. Zmagala je druga struja in odbor se je odločil za javno idejno konkurenco, ki pa ni rodila zadovoljivega uspeha. V svoji stiski je naprosil slednjič mojstra Plečnika in mu zaupal rešitev komplicirane in delikatne naloge. Mojster Plečnik je z vso temeljitostjo študiral problem Aleksandrovega spomenika. V zvezi z zamotanim kompleksom ljubljanske urbanistike, mnogih ovir in novih vprašanj, ki se nagnetajo sama po sebi ob širokem konceptu, se je odločil za drzno a umetniško in kulturno-politično kakor tudi ekonomsko-urbanistično zamisel: arhitekturo propilej s kraljevim spomenikom v stebrišču, za pridobitev novega zaprtega trga, obdanega na treh straneh z arkadami enotno zasnovanih strnjanih palač. V južno stranico trga postavlja arhitekt odprto arhitekturo propilej ob bok regulirane Zvezde. Plečnikovo arhitektonsko zamisel bo oživil tok množic, ki bo vrel iz novoustanovitvenih komunikacijskih arterij. Plečnikov projekt iztrga mestno osrčje iz njegove provincialno neurejene stanjenosti v idealno izoblikovan prostor, v forum za narodne, gledališčne in glasbene prireditve na prostem. Vse to bo v zvezi s pomorno umirjeno arhitekturo propilej edinstveno plemenit, izredno razkošen in živ okvir spomenika kralja Aleksandra.

Regulacijski načrt: V hišnem bloku, katerega omejujejo Selenburgova — Prešernova — Wolfova ulica in Kongresni trg, nastajajo prometni vozli na vogalih opisanega bloka. Promet pešcev se križa z voznim prometom, v najbolj frekventiranem centru mesta vlada prometni kaos, ker ni blok niti počez, niti navzdol v nobeni smeri prehoden in se zaradi tega vozila in pešci gnetejo včasih kar nevarno ob njegovih tesnih ulicah. Jedro bloka je v parcelnem oziru gospodarsko mrtvo in dragoceni prostor leži v gospodarski pa tudi estetski pušč. Plečnikov projektirani Južni trg sredi imenovanega bloka bo odprl Selenburgovo, Prešernovo in Wolfovo ulico in vsrkal pešce teh ulic ter jih zbral v strogem centru mesta in jih razdeljeval na vse smeri. Razbremenjeni bodo vogali ulice in razvozlani prometni vozli. Južni trg se bo raztezal v dolžino 107 m in bo širok 45 m. Njegova površina bo tlakovana in nivelirana. Arkade, ki ga bodo obkrožale s treh strani, naj služijo velikomestnemu življenju, sprehajanju ob dežju in sončni pripeki. Aleksandrove propileje ob Kongresnem trgu bodo zaključek dvorane na prostem, prostora, ki je v zasnovi soroden le maloštevilnim svetovnoznanim trgov (Benetke,

bodo stopnjevani še s pogledi z gradu in nebotičnika. Aleksandrove propileje sestoje iz stylobata ali podstavka, stebrišča z nadzidkom in frizom ter kaseliranega stropa s streho. Stylobat nosi arhitekturo propilej in podstavke spomenika. Njegova funkcija je hkrati premostiti padec Kongresnega trga in vzdignjenega niveliranega Južnega trga. Podstavek je 26,30 m dolg in 11,50 m širok, obložen je s kamenito oblogo zrnato obdelanega kamna. Stylobat propilej je pomaknjen iz stavne črte v črto kazinskega portika proti Kongresnemu trgu. V širini sedanega pločnika vodijo z obeh strani stopnice, ki služijo prehodu pešcev pod stebriščem propilej namesto dosedanjega pločnika. Ploščad nosi stebrišče propilej: 14 zunanjih stebrov 7,5 m ter 16 notranjih 5,5 m visokih stebrov. Na notranjih stebrih počiva nadzidek iz brušenega betonskega arhitrava in opreknjena friza z zaključnim zidom. Friz sega v dolžino 18 m in širino 2,20 m ter v višino 2,75 m. Zidan je iz najfinjše brušene opeke, znotraj valj silhuet figuralne kompozicije ometan ter monumentalno freskantsko slikan. Ozadje figuralne kompozicije tvori ornament brušene opeke. Friz

Aleksandrove propileje po zamisli arh. Plečnika.

dosega v razviti dolžini 42 cm. Vnapij stebri nosijo glavni arhitrav obložen s kamenjem, okrašen z dekorativnimi bronastimi črkami posvetilnega napisa. Nad notranjim jedrom in arhitravom počiva lesen kaseliran strop, ki je hkrati nosilna konstrukcija za kritino. Na dnu kaset so pritrjena svetila. Streha za oko ravna, ima minimalen padec, krita je s specialnimi kosci iz umetnega kamna, pogled iz višine bo nanjo slikovit in mikaven. Material za stavbo propilej bo v glavnem podpeški apnenec, ki je že obče uporabljiv v stavbarstvu. Že Rimljani so eksploatirali ta kamen in večina arhitektonskih najdb na naših tleh je tega porekla (izvora). Zlasti radi so ga vporabljali ljubljanski baročni stavbarji in kiparji. Pribiti je treba dejstvo, da so dela vseh dob ohranjena in uporabnost tega domačega gradiva, njegove žive strukture, srebrnega tona tehnično in estetsko zadostno izpričana.

Likovni spomenik je povzdignjen na vso moč v sredo samih propilej, te veličastne zgradbe stroge arhitektonske ubranosti. Če naj plastični lik govori očesu gledalca z vso zgovornostjo sredi gozda kvišku stremečih stebrov, mora biti pa kompoz. nujno živahno razgiban, kontrasten v barvi in materialu in monumentalno dekorativno izvedbe. Plečnik si zamišlja vladarja na konju, ki je v poletu slikovito razgiban. Vladar sedi strumno v sedlu z vzdignjeno desnico s kratkim golim mečem. Vladarjeva figura je idealizirana in tako odmaknjena vsakdanosti v nadčasnost. Konj v poletu se dotika tal le z zadnjimi nogami, s sprednjimi se pne visoko nad gledalca in se dotika malone arhitekture friza. Konj v poletu je kiparsko sila težko izvedljiv, zaradi tega služi za statično pomagalo skulpturni masi jezdeca na konju konstruktivna opora, ki jo kipar mnogokrat dekorativno izoblikuje. Plečnik si je pomagal v našem primeru z dekorativnim stebriščem iz granita, graniten bo tudi podstavek spomenika, medtem ko bo plastika spomenika vlti v bron. Arhitektonski stebel, liku navidezno vsiljen, zakriva nevšečen pogled na spomenik od spodaj in v razdelitvi kiparskih mas polni sicer nezanimiv prostor. Kar se nalikuje še po materialu in barvi je

element svoje vrste, ki ga duhovno oko ne vpleta v organizem skulpture. Druga Ahilova peta je hrbtini pogled plastičnega spomenika jezdeca na konju. V našem primeru izizeni dekorativno valujoč kraljev plašč in konjevo pregrinjalo, ki pokriva trup konja, čigar rep je istakato dekorativno razgiban, estetsko upran v kiparski akord. Spomenik bo meril s podstavkom nekako 5 m.

Dasiravno sedanja studija ni dokončna, nam izpričuje, kako si je naš mojster na moč svest vseh problemov likovnega spomenika, ki naj dostojno upodobi vladarja na konju. S popolnim zupanjem moremo pričakovati, da bo pod mojstrsko roko Plečnikovo zorela misel v umetnino, ki jo že težko pričakujejo Slovenci.

Mnogim čitateljem bodo primeri spomenikov vladarjev na konju iz likovne zgodovine neznan in ker se zdi Plečnikov koncept oprtega vzpetega konja večini nepojmljiv, navajam nekaj primerov od antike dalje, da se čitatelj, ki si hoče naliti v borbi za in proti čistega vina, poišče le-te primere v sliki. Kiparju je že od nekdaj služila kot pomagalo konstruktivna opora, ki jo je zdaj spremenil v drevesno deblo, v slop, dekorativni ali hermo, stebriček, zdaj v skalo, ali pa je oprl vzpetega konja na človeško posamezno figuro ali skupino pod konjem.

Amacona s konjem iz Herculana. Nacionalni muzej v Neaplu. Konj je vzpet in oprl na hermo. Aleksander Veliki, kopija Endhy Entana. Istotam. Konj oprl na dekorativno oporo. Sredi Rima na Kapitolu stoji ob stopnišču, ki vodi na Kapitol antična konja oprta na tri može in dekorativen slop. Spomenik Bernabo Viscontija, Milan, Arheološki muzej. Konj z jezdecem stoji na štirih nogah, oprl je v sredi še na stebel z bazo in kapitelom. — Puget, Aleksander Veliki, Paris, Lonsos. Konj v poletu je oprl na skupino borec.

Večina dojmi umetnost naturalistično, v našem primeru bi želela povprečna publika spomenik, ki naj bo fotografsko veren posnetek življenja, vladarja upodobljenega kakor ga pozna iz nešteti slik našega dnevnega življenja. Kipar bi moral upodobiti konja, vsako njegovo kito, drgetajoče mišičevje, vse ogromnih nadnaravnih dimenzij, skratka spomenikov kakor jih poznamo iz naše polpreteklo dobe. Za spomenik te smeri bi zahteval gmotnih in ustvarjajočih sil, kot jih naša sreda ne zmora. Mislim namreč na spomenik, ki bodi umetniško dejanje v vrsti svetovnih konjeniških spomenikov. Vse, kar bi zdrknilo s te ravni, bi bilo umetnostno jalovo početje ob katerem bi kaj kmalu domovinski čut izvenel v prazno. Za spomenik naturalistične smeri, ki godi širokim masam, imamo v malem v Cankarjevem spomeniku na Vrhniki umetnostno nezanimiv pri-

Kraljev spomenik (pogled od zadaj).

Razstava Kluba neodvisnih

(Nadaljevanje.)

Kregar Stane. Ljudje si ogledujejo njegova platna, nekateri jih študirajo, drugi zmagujejo z glavami, zopet nekateri jih vzamejo s smešne strani. Sam umetnik je napisal, da se mu očitno »kulturni boljševizem«. Verjemo najprej Kregarju, da bi ne mogel skozi akademijo, če ne bi pokazal vsaj toliko talenta, kakor kak »naturalističen umetnik, ki živi danes med nami v vsej svoji umetniški slavi. Potem pa ga poskušajmo razumeti. Ko je bila narava kot učiteljica umetnosti zavržena in se je pred njo postavil duh, kot važnejši sotravec umetnosti, je zrastle tudi naša struja. Ustvarjalna fantazija umetnikova vlada čez vse kraljestvo slikarstva.

Tako stojimo pred Kregarjevo sliko Revolucija v Španiji (št. 17). Z razumskega stališča gledana, nam slika ne pove ničesar. Mogoče nas zadovolji figura dečka s kolesom, mogoče tiho želite na levi strani, morda morje, barve — vendar celotna kompozicija, ki bi nam morala po vseh principih človeške logike, po kavzalnosti posameznih delov, povedati nekaj o revoluciji v Španiji, je kot taka nesprejemljiva. Kje so običajni atributi revolucije, kje kanoni, požgana mesta, mrliči, barikade? In vendar nam Kregarjeva kompozicija tako zgovorno govori o strahotah revolucije. Na njej ni opisov materialnih grozot, marveč neka podzavestna, a pretresujoča grozotnost. Ogleda figura malega dečka, ki s svojimi navidnimi otroškimi očmi gleda na temno morje, bridke beline trav na njegovem ovratniku čudno kontrastira s sanjskimi, nestatičnimi podobami obrežnih skal. Ugasla sveča, mali plameni na stolu in suhe črne poljske rože, katerih ena kakor z bodicami prebode temno gladino morja in se odreže na svetlem obzorju, nam vzbujajo vtis najbolj mračnega duševnega razpoloženja. Vsi predmeti, ki po svoji kompoziciji vzbujajo neko čudno strahoto, so podkrepiljeni z mračnimi fantastičnimi barvnimi toni. Prav tako so globoko doživete njegove risbe z enakim naslovom št. 22 do 25) kot krik neposredne forme rojene prav v umetnikovi podzavesti, podobne pošastim in rastlinam, ne pa oblikam, ki jih mi pričakujemo — v mirni, jasni krajini ali jarki svetlobi, vplivajo neizrekljivo grozotno. Dobra so njegova Tihoditja (št. 19), zlasti v barvnih ozirih.

Kiparji: Nikolaj Pirnat pravi o sebi, da je zastopnik »one večne umetnosti, katere začetek je zasidran v dobrem in poštenem poznavanju obrti. Naši kiparji so jasno izpovedali svoj novi umetnostni credo in gotovo je prelom med kiparsko tradicijo in mladimi v tej panogi umetnosti jasnejši kakor v slikarstvu. Kakšna je razlika med kakim Kraljevim kipom in n. pr. Pirnatovim Fantikom (št. 44)? To je že odločen korak k stari učiteljski umetnosti — naravi. Tam človeško telo, spoštovano le v toliko, kolikor je potrebno kot posoda umetnikove ideje, tu pa obratno že skoraj samo sebi namen. Telo je obdelano v vsej svoji plastičnosti in organičnosti. Imeniten je njegov Zrebec (št. 45) — res, pošteno poznavanje obrti. — Kalin Zdenko. Zdi se, da je posegel k antiki, z rahlim ostanom arheizma. Tudi odločen manifest voluminoznosti in krepke plastike telesa in njegovih posameznih delov. Vse

Fregelj: Konj.

način obdelave stremi prav za čim večjo ponazoritvijo telesne polnosti. Dobra je njegova Mavra (št. 10) in pa Jernejček (št. 11). — Putih Karl, Moški torso (št. 68). Motiv je treba vzeti kot skico. Moško telo s tendenco, da se upodobi anatomsko pravilno, ne v deskriptivnem smislu, temveč v vsej organičnosti in pretehtanem sozvočju posameznih delov. Motiv stoji in zasuka nasti zgornjega dela telesa spominja nekoliko na arhaično antično plastiko, poleg tega pa demonstira masivnost in kubično razsežnost telesa. »Ženska glava« — ista težnja po organični in plastični upodobitvi človeškega obraza ter točni duševni karakteristiki upodobljenke. Impresionistični način obdelave posameznih partij obraza ter na ta način doseženo menjavanje svetlobe in sence vtis življenja še povečuje.

Če povzamemo celoten vtis te razstave Neodvisnih, moremo ugotoviti, da v glavnem slede svojem programu — zlasti kiparji, ki nam bodo, če bodo na tej poti ostali, prav kmalu ustvarili dobra in kvalitetna dela.

Anton Stupica.

Mikuž Stane.

Detajl kraljevega spomenika (od spredaj).

Markov trg). — Zvezda ohrani glavne dosedanje smeri, a tudi formalno je treba čuvati v glavnih njenih obrisih to ustvaritev naše empirske dobe. Z Južnim trgom bo Zvezda v komunikaciji z alejo, ki bo v širini trga nadaljevala njegovo smer in vezala le tega s Kongresnim trgom in Vegovo ulico v nov organizem. Estetski aspekti, ki se bodo odgrinjali našemu pogledu z vseh strani,

Maribor

m Društvo katehetov za lavantinsko školišo vabi na sestanek, ki bo v ponedeljek 27. septembra ob 3 popoldne v katehetskimi sobi v Karlinovi dvorani. Na programu je predavanje katehete g. P. Poteka. Po predavanju odbojarska seja.

m Nizozemski publicist W. A. M. van Heugten, velik prijatelj našega naroda, ki je prevedel več slovenskih narodnih pesmi v nizozemščino, obišče 28. t. m. Maribor. Zvečer bo v nemščini predaval kat. starešinstvu, kat. akciji in damski kongregaciji o katoliškem življenju v Nizozemski.

Hiša sreče Vas vabi!

Nove srečke državne razredne loterije si čimprej nabavite pri glavni kolekturi, bančni poslovalnici

Bezjak, Maribor, Gosposka 25

m Ljudska univerza v Mariboru prične s svojim letošnjim kulturnim delom v petek 1. oktobra v nanovo preurejenih prostorih na Slomškovev trgu. Predvajal se bo kulturni film »Po Donavi od Passaua do Črnega morja«.

OTOMANE

madrace, žične vložke, železne zložljive postelje dobavlja najceneje

»OBNOVA« F. NOVAK, Maribor, Jurčičeva ul. 6

m Tujskoprometna zveza v Mariboru bo danes slovesno obhajala 10 letnico svojega obstoja. Dopoldne ob pol 11 bo v zgornji kazinski dvorani proslava, nato pa otvoritev novih prostorov zveze v gradu na Grajskem trgu. Vabimo občinstvo, da se proslave v velikem številu udeleži.

m Občinska uprava v Studencih opozarja vse one, ki gradijo svoje stavbe, da je po gradbenem zakonu strogo zabranjeno graditi brez stavbnih načrtov in komisijkih odločitev.

m Nogavice, jopice, dežniki Ribarič, Rotovž, m Nesreča ne počiva. Alojziju Nežmahu, 17 letnemu delavcu v pivovarni Union, je stroj za pranje sodčkov zdrobil desno roko. — Rozmanu Karlu, 26 letnemu delavcu iz Ribnice, je pri spuščanju hlodov težak hlod padel na desno nogo ter mu jo prelomil. — Oba so prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer se zdravita.

m Revanina nogometna tekma med SK Misljenjem iz Slovenjgradca in mariborski gasilci bo v nedeljo popoldne ob 3 na igrišču v magdalen-skem parku.

Klavirji, pianini

svetovnih znamk Stingel, Ehrbar, Seiler, Förster; tudi na obroke in na posodo v veliki izbiri pri M. Bäuerle, Gosposka ulica 56-L.

m Tujski promet v avgustu. V tujskem prometu se pozna, da gre sezona h koncu in da se letoviščarji vračajo na svoje domove. V preteklem mesecu je skozi Maribor dopotovalo v Jugoslavijo 17.685 tujcev, odpotovalo pa 23.976. Dopotovalo je največ Jugoslovancev in sicer 3239, Avstrijcev 11.011, Čehoslovancev 2347, Nemcev 761, Poljakov 316, Italijanov 119, Angležev 69, Madžarov 54, Francozov 64. Ostalo odpade na razne druge narodnosti. Iz Jugoslavije je odpotovalo 3038 Jugoslovancev, 13.654 Avstrijcev, 5900 Čehoslovancev, 788 Nemcev, 198 Poljakov, 115 Italijanov, 81 Angležev; ostali so bili pripadniki raznih drugih narodnosti. Skupno je preko Maribora potovalo v avgustu 41.661 tujcev, v prvih osmih mesecih tekočega leta pa 181.478. V tranzitnem prometu je potovalo preko Maribora skupaj 3321 oseb.

VSE ZA SOLO V CIRILOVI!

m »Panonijac«, klub mariborskih katoliških akademikov, ima jutri, v ponedeljek, popoldne ob 3 v Gledališki ulici izredni občni zbor. Člani, posebno novinci iz Maribora in okolice, iskreno vabljeni!

m Mariborsko gledališče sporoča, da je podaljšalo rok za prijavo gledališkega abonmaja do petka 1. oktobra. Abonma je prilika, da si vsakdo zagotovi cenen obisk gledališča.

Dame! Moderni plašči, elegantne obleke, izdelovalnica

TRGOVSKI DOM, MARIBOR

m Pa nesreči strel v glavo. Z grozo je Marija Zerdin, pos. hči iz Lendave, našla svojo sestro Ano s prestreljeno glavo mrtvo pred gospodarskim poslopijem, v njeni bližini pa je ležal samokres, ki je bil last njenega očeta. Ana je iz očetovega predala vzela samokres, s katerim je hotela v vinograd, da bi s streljalo prebila skorico. Ko se je vračala iz vinograda, ji je na strmeh bregu spodrsnilo in je padla. Pri padcu se ji je samokres tako nesrečno sprožil, da jo je izstrelil zadel v glavo in jo usmrtil.

Največja izbira

jesenskih in zimskih plaščev po vsaki ceni in vseh velikosti, tudi za močne dame — samo pri »KONFEKCIJA GRETA«, MARIBOR v palači novega grajskega kina.

m »Strokovnjak« za prošnje za skrajšan vojaški rok pred sodniki. Včeraj se je pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča zagovarjal vpokojeni narednik Franc Marat, ki trenutno sedi v zaporih zaradi sličnih deliktov, zaradi katerega se je moral zagovarjati tudi pri večeršnjih razprav. V času ko je bil še v sodni preiskavi, je oškodoval Alojza Šopingerja od Sv. Duha na Ostrem vrhu za 650 din z obljubo, da bo posredoval pri vojaških oblasteh, da mu znižajo vojaški rok. Pod pretvezo, da jima bo poskrbel službo v neki mariborski tekstilni tovarni, pa je osleparil Marjeto Kotnik in Janeza Bratino, ki sta bila toliko lahkoverna, da sta nasledila znamenju sleparju. Ker ima Marat že več sličnih grehov na vesti, zaradi katerih je bil tudi že kaznovan, so mu sodniki prisodili 22 mesecev robj.

Skrbno in zanesljivo dobro izdelane

tapetniške izdelke

in popravila dobite najceneje pri Antonu Čerin, Maribor, Koroška c. 8

m Pohorski razbojnik, brezposelni ključavničarski pomočnik Josip Gosak iz Maribora, ki je v noči na 1. avgusta v bližini Mariborske koče

Don Boskov zavod v Celju

Mesto Celje je igralo že v zgodovinski dobi veliko prometno vlogo. Nič čudnega torej, če je tu cvetela trgovina že davno, če so tu rasli prav kmalu ogromni tovarniški dimniki, ki so daleč naokoli naznanjali svetu, da se tu živi posebno življenje, da so okoli tovarnih stanovanjska poslopja, v katerih prebivajo delavci, da se po ulicah potepa mladež že od davnega časa brez nadzorstva, da v tej delavski četrti prepuščena mladina sama sebi.

Toda ne bo vedno tako ostalo. Vse kaže, da bo ta tradicija ostala le še odlomek celjske zgodovine. Tu sem bo namreč prišla Boskova družina-salezijanska družba, tu se bo nastanil zavod, ki si bo nadel težko nalogo — vzgajanja poulične mladeži v dobre in plemenite ljudi, v cele katoličane. Že precej let sem se pripravljali salezijanci na ta prevelik korak, a bilo je treba premostiti precej ovir, danes pa se že čuje pesem lopat, danes pa že raste stavba, iz katere se bo v doglednem času lila med naše ljudstvo milost miru in ljubezni.

Kako težko nalogo so si nadel z ustanovitvijo mladeniškega doma salezijanci, to ve le tisti, kateremu so znane razmere industrijskega mesteca in delavskih revirjev. Tu se potepa iz dneva v dan mnogo mladih, tu gazi v močvirje nemorale najmlajši otroci, potem šolarčki obojega spola, tu lahko čujemo vsak dan iz mladih otroških ust kletev in nedostojne besede.

Tu je doma tudi starejša mladina, ki je že sicer ušla ulici, ker je to zahtevalo življenje, da si zasluži svoj borni kruhek. V dnu srca je morda dobra, toda narava je nevgojena, je pod vplivom ulice.

Tu so doma tudi matere in očetje, ki delajo po tovarnah in nimajo časa za prevažno vzgojo otrok. Trdi so, ker jih je take naredilo življenje in večna skrb za otroke.

In Don Bosko hoče prav tu imeti svojo hišo,

svoj mladinski dom. Tu hoče po svojih delavcih brusiti mladeža, dosega samemu sebi prepuščene mladeniče, vcepjati mu hoče v srce plemenitost in nesebičnost, dati mu hoče bodrila in sredstva za življenje v moški dobi, ko bo stopil samostojen v toli vabljivo življenje. Potem matere ne bodo več jokale nad pokvarjenostjo svojih otrok, ne bodo več svarile mladine pred ulico in pokvarjenimi ljudmi. Pa tudi same bodo dobile tolažbe in verske utehe za svojo trnjevo življenjsko pot prav tu v sredini delavskega revirja v cerkvi Don Boskovega doma. Očetje ne bodo več kleli svojih otrok in s pridruženim glasom govorili o njihovi bodočnosti, saj bodo otroci v varnem zavetju salezijanske ustanove. V dom bodo prihajali tudi revni dijaki z dežele, ki so tako rekoč ušli iz varnega materinega okrilja v vabljivo mestno vrvenje. Do sedaj ni v Celju razen kapucinskega konvikta, kjer so predvsem dijaki, ki se bodo odločili za redovniški stan, in Zdravstvenega doma, kjer je tudi nekaj dijakov na stanovanju, nikakega dijaškega doma. Celjski študent se preživlja z bornimi instrukcijami, sam pa ponosi študira, trpi pomanjkanje in prezeba ter se tako pripravlja za cilj, ki si ga je zastavil. Veliko duš se izgubi v tem trdem študentskem življenju, kajti kaj hitro lahko zaidejo. Koliko pa je še ostale mladine! Koliko je mizarskih, krojaških, čevljarjskih vajencev in drugih! Koliko takih, ki trtijo nedeljski počitek s prepri in prepeti po gostilnah, ki zapravljajo težko prislužen denar svojih staršev. Tudi za te bo Don Bosko skrbel. Skrbel bo zanje na dvorišču tega doma, ko se bodo po tedenskem naporu igrali v vsaj svoji mladostni razposajenosti in svežosti. In tako bodo rasli v varnem okrilju dobre oskrbe v nove moše.

Težko pričakuje delavski revir don Boskove sinove. V trdni veri, da bo Bog pomagal s svojo milostjo vsem, ki se trudite za duše, vas bomo na naših tleh iskreno pozdravili. Zetev bo obilna!

Celje

c Med. univ. dr. EMIL WATZKE ne ordinira do 7. oktobra.

c Kino Metropol. Danes skrajno napet film prekrasnih prizorov »NICEVO«. (Ivan Možuhin.)

c Na novo ustanovljeno zagrebško skladišče sušna, Celje, Glavni trg 10, bo prodajalo strogo po tovarniških cenah.

c Občni zbor Prosvetnega društva. Katoliško prosvetno društvo bo imelo v ponedeljek, 27. oktobra, v Domu v Samostanski ulici ob 8 zvečer svoj redni letni občni zbor. Udeležba je za vse člane obvezna.

c Pevsko društvo »Celjski Zvon« ima vaje ta teden za ženski zbor v torek, za moški v četrtek ob 8 zvečer. Stari pevci in novinci uljudno vabljeni!

c Smrti kosi. V Pečovniku je nenadoma zapala v Gospodu 46 letna Krolež Terezija, rojena Cater. — N. v. m. p.

c Nesreče. V Medlogu pri Celju je padla v petek zvečer 16 letna hči zidarja Ogrin Jožefa in si pri padcu zlomila desno roko. — V Trnovem pri Laškem je podrl v rudniku jamski voziček 22 letno delavko Marinko Marijo. Voziček jo je pritisnil k steni in ji močno poškodoval desno nogo. Obe se zdravita v celjski bolnišnici.

c Tetaje za nemški, francoski, angleški in italijanski ter event. tudi srbskohrvatski, češki in ruski jezik (začetni, nadaljevalni, konverzacijski), nadalje za nemško stenografijo, kartotečno knjigovodstvo, socialno ekonomijo in reklamo priredi kakor vsako leto tudi letos s 1. oktobrom Društvo absolventov drž. trgovskih šol v Celju za člane in tudi nečlane. Interesenti — tudi brezposelni, ki morejo obiskovati tečaj brezplačno — naj se oglasio v uredništvu »Slovenec« v Celju.

KINO METROPOL

Danes ob 16.15, 18.15 in 20.30 skrajno napet film prekrasnih prizorov »NICEVO« (Ivan Možuhin). Ob 10.15 in 14. matineja »Življenje po smrti«.

c Zadnji pregled motornih vozil v Celju je preložen na 6. oktober ob 13 pred mestno garažo na Sp. Lanovžu. K pregledu se pozivajo vsi lastniki novih vozil, ki se za leto 1937 niso bila pregledana in lastniki javnih vozil, katerih vozila še niso bila dvakrat pregledana.

c Licenciranje bikov. Licenciranje bikov za mesto Celje se bo vršilo v torek, dne 12. oktobra ob 8 na sejmišču v Celju. K licenciranju je pripravljen vsi nad 15 mesecev stare bika, ne glede na to ali je bil določen za pleme ali ne. Priženejo naj se tudi mlajši biki zaradi določitve, event. bodoče sposobnosti za pleme. Za prav dobre bika, ki so bili pri lanskem licenciranju odlično ocenjeni, bo občina iz razpoložljivih sredstev prispevala vzdrževalno nagrado. Lastniki rodovitnih in subvencioniranih bikov naj prinesejo s seboj rodovitne podatke.

c Ukinitve toka. Zaradi nujnih vzdrževalnih del na daljnovodu bodo Kranjske deželne elektrarne danes ukinile dobavo toka od 12 do pol 2.

c Nogomet. Danes ob 2 popoldne bo na Glaziji prvenstvena drugorazredna tekma med celjsko Jugoslavijo in Laškimi, ob pol 4 pa prvorazredna med Celjem in Trbovljami. Tekmi bosta gotovo privabili precej navijačev, saj bodo to pot najbrž lahko brez težav opazovali boj za točko, pa tudi igralcem ne bo treba v blatu plavati. Prvo tekmo bo sodil g. Hobacher, drugo pa g. Reinprecht.

Trbovlje

Nov kino. Z oktobrom dobi tudi Društveni dom nov moderen zvočni kino-aparat. Kino bo igral ob sobotah in nedeljah, kadar ne bosta oder in dvorana oddana za igre in druge prireditve. Ker se sedaj dobijo lepi filmi z dostojno vsebino in prvovrstno godbo, zato je upati, da bo novi kino Društveni dom ustregel vsem, ki si želijo po napornem tednu eno uro odmora, smeha in godbe.

napadel Matildo Hötzel iz Avstrije in ji s silo odvzel ročno torbico, v kateri je imela zlatnine za okoli 3000 din, je danes stal pred sodniki, ki so ga za roparski napad in za druge grehe, ki jih zakrivil na Pohorju, obsodili na 1 leto in 4 mesece robj ter na izgubo državljanških pravic za 2 leti.

m Tat v kavarni. Trgovčeva hči iz Šmartna na Pohorju, gđ. Marica Koren, je prijavila policiji, da ji je v neki mariborski kavarni neznanec, med tem ko je bila pri telefonu, izmaknil iz ročne torbice bankovec za 1000 din. Tatu se je moralo zelo muditi, ker ni odnesel tudi drugih 2000 dinarjev, ki so bili v torbici.

Državna himna v slovenskem jeziku

Naš članek pod gornjim naslovom je zadel v živo. Ker nam gre le za načelo, nismo omenili niti kraja niti oseb, vendar so prizadevi izkoreninjenosti zasloveli v »Jutru« (22. sept.). Zagovor pa je nadvse jakov. Državna himna se po njihovem ne sme peti v slovensčini, ker jo morajo otroci tudi v drugem jeziku dovolj razumeti, če je učiteljsko na pravem mestu (najbrže, ker je v ljudski šoli obvezan pouk erbohrvaščine). Za lase privlečen razlog! Saj se je morala tudi v Avstriji poučevati v ljudski šoli nemščina — pa še je veselo državna himna pri nas pela v slovenskem jeziku. Dopičnik ne more, da ne bi ob tej priliki denunciral učiteljskega, češ proti ukazu je ravno. Ni naš namen braniti učiteljskega. Vemo pa, da ni nobenega ukaza o petju držav. himne v erbohrvaškem jeziku, kakor tudi ni nobene prepovedi o petju v slovenskem jeziku. Obratno vemo, da je poverjenost za uk in bogocastje že leta 1920 odobrilo slovensko besedilo. Naš poziv na kr. bansko upravo, da ukaže petje državne himne v slovenskem jeziku, ni izšel zaradi tega, ker bi obstojal kakšen drug ukaz, ampak zaradi žalostnega dejstva, da je še vedno nekaj učiteljev, ki ne čutijo oz. nečejo čutiti slovenskega deloma iz zaslepljenosti, deloma pa iz trme in zagrizenosti ter prirojenega oboževanja vsega kar ni slovensko.

Primeri za latinščino, ki ni v nikakršni zvezi z zadevo, pa ponovno dokazuje poleg sovražstva do slovenskega živja sovražstva do katoliške cerkve. Sicer pa je itak znano: kdor izgubi vero, izgubi kmalu tudi ljubezen do materinega jezika — ostane mu le kult trebuha. — Presnelo bi bilo žalostno, če ne bi emeli Slovenci peti državne himne v slovenskem jeziku in bi jim hotelo to braniti članstvo neke organizacije. Ali niso taki ljudje res pravi »izkoreninjenici« slov. naroda. Čudimo se, da se eplah še poslužujejo slovenskega jezika. Pa kakor ti izkoreninjenici ki jim ni popolnoma nič sveto danes izdajajo slovenstvo, tako bi z največjo lahkoto jutri pljunili na »jugoslovenstvo«, če bi upali. potem tretjega priti zopet do moči in veljave.

Naročajta in čitajte naša katoliška dnevnika »Slovenec« in »Slov. dom«

Marenberg

Pripravljamo se na redko cerkveno slovesnost in se že zelo veselimo letošnje mihaelske nedelje, ki jo bomo obhajali dne 3. oktobra, ker bosta takrat posebej dva nova zvana za tukajšnje farno cerkev. Eden, večji ki so ga vlije Strojne tovarne v Ljubljani, že čaka dobra dva meseca na veseli trenutek, ko bo potegnen v zvonik in izročen svojemu namenu, da oznanjuje vernikom, kar je njihova dolžnost, drugi manjši pa bo vliit šele te dni od livarne Bühl. Tako bo po dolgih letih spet popravljena škoda, ki jo je naredila med svetovno vojno židovska pohlepnost in upamo, da bodo farani z njimi zadovoljni. K tej izredni slovesnosti pa vabimo tudi vernike iz sosednih župnij, da se je udeležijo ter delijo z nami našo radost. Začetek službe bože bo ob 9.

Zal ni dočakala naših novih zvonov gospa Roza Šiker, soproga tukajšnjega uglednega posestnika in gostilničarja. Pred par dnevi je umrla v Gradcu na poslednjih operacijah in je bila tudi tam pokopana. Naj bo vrli gospoj tuja zemlja lahka, njenim sorodnikom pa naše iskreno sožalje.

VAŠ DOM BO UDOBEN

če ga opremiti z okusnim pohištvom zlasti s stoli domače tovarne

REMEC-CO., DUPLICA-KAMNIK

Naših prvih 12 misijonarjev D. J. za Bengalijo

Nemške prireditve na slovenskem Koroškem „Kärntner Tagblatt“ o letošnjih obmej. prireditvah na Koroškem

Koroško katoliško glasilo »Kärntner Tagblatt« prinaša dolg uvodnik, posvečen raznim »obmejnimi« slavnostim letošnjega poletja. Ne pove sicer, da so bile vse te prireditve naperjene proti Slovincem, pač pa ugotavlja, da so imele vse izrazit narodno-socialistični značaj. Končno so mogoče vendarle tudi nemški katoliški krogi na Koroškem spregledali dvojno igro, ki jo uganja celovški Heimabund.

Naravnost genljiva je neorientiranost, ki jo je nemško katoliško glasilo kazalo poleti glede heimabundovih prireditev. Tako je n. pr. prineslo o odkritju spomenika v St. Jakobu v Rožu v začetku septembra kar dve koloni dolgo vzhleno poročilo. Šele pozneje je prišlo stizenje in nekoliko bolj kritično gledanje na dogajanja.

V omenjenem članku po daljšem uvodu pride na dogodek okoli slovesnosti pri odkritju spomenika in pravi med drugim: »Kar se je odigralo v St. Jakobu v Rožu, se lahko mirno vrsti med te, recimo, nekoliko srojevratne obmejne in domovinske prireditve. Kot vedno pri takih prireditvah so tudi tu nastopili nemški turnerji, vsi enotno opremljeni, ki so jih prignali od blizu in daleč, ter peli bojno pesem: »Heute gehört uns Deutschland, morgen die ganze Welt.«

Nato obravnava članek svojevrstno zadržanje te mladine pri pozdravnih nagovorih: »Oprostilo pismo nekdanjega komandanta obrambnih bojov in sedanjega vicekanclerja Hülgertha so sprejeli molče na znanje, ravno tako pozdrave oficelnih zastopnikov... medtem ko je bil nemški konzul kot zastopnik rajha deležen naravnost demonstrativnega priznanja; vse to prav gotovo nima ničesar več skupnega z gojitvijo spomina na koroške boje...« Nato članek omenja petje narodno-socialističnih pesmi in hitlerjevsko pozdravljanje ter nadaljuje:

»Tovrstne obmejne prireditve so nekoroška in nevredna stvar; zlorabili in ponižali so jih v umazane strankarske namene, tako da k temu ni več mogoče molčati. Državi zvesto koroško ljudstvo ne more več trpeti, da bi z našo junaško dobo uganjala strankarsko politiko nezrela mladina, ki v letih 1918—20 še sploh ni bila na svetu ali pa tega časa vsaj razumeti ne more in ne zna. Nastane resno vprašanje: kdo nosi odgovornost za vse to? Ali koroški Heimabund nima več v sebi sile, da bi pri takih prireditvah, ki jih sam organizira, preprečil narodno-socialistične demonstracije? Ali ti krogi ne vidijo, da mladina, ki jo zbira okoli sebe, veliki čas tistih dni in njegov smisel popolnoma napačno razumeva? Če Heimabund nima v sebi te moči, da bi preprečil zlorabo naše junaške dobe v strankarske namene, potem je očitno izgubil vodstvo in naj v interesu nepotvorjene gojitve duha iz leta 1920 take prireditve rajši opusti; kajti z njimi nikakor ne služi miru in enotnosti v deželi...«

Tako »Kärntner Tagblatt«. K temu bi bilo treba pripomniti, da celovški Heimabund niti najmanj ni izgubil vodstva, temveč da ima pred seboj popolnoma jasen načrt: zbrati okoli sebe mladino in jo s pomočjo narodno-političnih nasprotij v deželi pripeljati v hitlerjevski tabor. Čudno je pri tem le to, da so nemški katoliški krogi v svoji neorientiranosti tako početje kar navdušeno podpirali. Gornji članek daje slutiti, da so se končno tudi ti krogi začeli zavedati resničnega položaja. Zeleti bi bilo, da bi v nemškem katoliškem taboru na Koroškem zavladala tudi v narodno-političnem pojmovanju nekoliko večja jasnost in predvsem krščanska doslednost. Katoličan ne more in ne sme služiti dvema bogovoma hkrati!

Latinica, črkopis, ki je star več ko 3000 let

Kako je bilo v 13. stoletju pred Kr. rojstvom

Cas je najčudovitejši čarodej na svetu. Cas ustvarja, blagoslovi, ubija, preklinja in odpušča. Stvari spreminjajo svoje lice.

Kje stoji svet v 13. stoletju pred Kristusovim rojstvom?

Kaj oznanja nepodkupljiva ura zgodovina, ki je takrat sestojala samo iz drobcev zgodbic?

Sredozemsko morje je še veliko evropsko svetovno morje, še nepreiskano, tuje. Kdo brodari po njem? Majhne barke, ki se mogoče upajo od Nilovega porečja ven na Ciper, ki tedaj začena stopati v oblastni okoliš faraonov. V obeh delih Egipta vlada veliki Ramzes, ustanovnik templjev, zakonodajalec, reditelj in rednik vseh ljudstev Oziroma. A tudi on meni, da je to sinje, večkrat tako nemirno morje vidni konec okroglo svetovne plošče. Judje so se spet vrnili v Palestino. Salomon se pripravlja, da sežida tempelj, čudo svetá. Njegov prijatelj Hiram, feničanski kralj, mu pošlje svoje najbolj izurjene rokodelce. Globoko spodaj v Afriki živi kraljica iz Sabe, a od njenega kraljestva ni več daleč do drugega konca svetá. Ur in Ninive sta že vplivni mesti z veliko oblastjo. Babilonska in asirska poslanstva sklepajo zveze. Zivijo tudi pravljice o velikanskih državah daleč tam na vzhodu; ena od njih je bajé Kitaj. Nihče še ni bil nikoli ondí. Zvezdoslovci vedo več povedati o zvezdah ko o deželah za vzhajajočim soncem.

Kako bi pa bilo, če bi bil kdo toliko junaški in bi odplul po poti za zahajajočim soncem? Zgodi se, da zdaj pa zdaj odpluje kako neokretno vozilo z nekaj vesli in nizkim jamborom ven v strahovito daljo neskončnega vodovja. Večinoma se nihče več ne vrne. Ta in oni pa le pride še nazaj in poroča o otokih, pošastnih velikanih in tujih bogovih. A nihče mu ne verjame.

Tako tudi Grčija še ni odkrita. Zakaj bodočnost Feničije je za zdaj še ob vzhodu Libanona, a ne na morju. Trgovci in poljedelci imajo še dovolj prostora. Sidon še ni rojen, Berytus je nemara še ribiška vas. Le Tyrus se blesti v močnatosti in bogastvu in dalje je še Byblus, najsever-

diana in nože iz zlata in srebra, posode iz alabastra, bronasta zrcala, srebrne vrče, vse tako lepo, kakršno so 1000 let kasneje izdelovali Grki. — Okrasje je iz zlatih nitk — in sploh povsod zlato, zlato, zlato, pisani emajli! Ohranilo se je kraljevsko žezlo, erp z dolgim ročajem, ves okrašen z zlatimi vložki, v hieroglifih je zapisano ime kralja. Mogoče je to ime tistega kralja, ki je imel krásno izdelano vazo z zlatimi cvetovi lokvanja v naravni velikosti.

Raziskovalci francoske družbe za izkopavanje so odkrili velikanski, ves z zlatimi levimi glavami posut sarkofag. Tega so našli v mrtvaškem mestu Byblusu, ki ga tri ali štiri leta počasi odkopavajo in ki vsebuje zaklade, ki so še lepši ko oni iz Tutankamonove dobe. Zakaj, ko je bil Tutankamon zagledal luč sveta, so bila celo imena gospodov iz Byblusa že pozabljena!

Kaj piše evropejski, avstralski, ameriški človek? Latinico! Ali se vsa ta bujna skupina narodov tujih zemljin ne uči abecede belega človeka? Latinskih črk se uči! S katerimi črkami piše skoraj tretjina človeštva — torej več ko 600 milijonov — svoja trgovaška in ljubimska pisma in s katerimi si tiska časopise in knjige? Kaj tipka na eto tisoče pisalnih strojev? Latinico, (saj tudi gotica izhaja iz nje)!

A tudi sarkofag kralja Ahirama, ki je umrl 3200 let pred Krist. rojstvom, ima napis v latinici!

Torej je ta napis najstarejši dokument za črkopis, kar jih je sploh na svetu.

A kako je to mogoče? Latinica? Saj smo bili doslej vendar prepričani, da so ta črkopis iznašli Rimljani? Toda to preklestvo, ki ga Atabbal, Ahiramov sin in tudi kralj v Byblusu, izreka nad ekrunicli in roparji grobov, je bilo vdolbeno v kamen že 800 let prej, preden je nastala bajka o ustanovitvi Rima. Torej je bila na svetu latinica, še preden so bili tu latinski narodi?

Feničani so bili tisti, ki so iznašli ta črkopis. S Feničani smo torej več ko 3000 let posredno in nerazdružno spojeni. Človeštvo ima pač slab spomin, da je pozabilo na eno najvažnejših dejstev svoje preteklosti! Ničesar ne vemo, kako je nastala ta naša pisava, vsakršno oporišče zanjo se je izgubilo. Kar se ni ohranilo v grobovih Byblusa, je na vekomaj izgubljeno.

Le eno je resnično: da smo s to svojo tehnično izpopolnjeno sedanostjo neskončno globlje zvezani s svojo najbolj davno in navidezno najbolj tujo civilizacijo kot si mislimo. In da čas, ta večni diktator bivanja in nehanja na svetu ne more uničiti ničesar, kar je bilo nekoč znajdeno človeštvu v prid.

Madelein Carrol, priljubljena angleška filmska zvezdnica je prišla na obisk v italijansko filmsko mesto blizu Rima. Poleg nje je Luigi Freddie, ravnatelj tega mesta.

Šah

Iz domačega šahovskega življenja sta predveem dva dogodka vredna, da jih omenimo. Zadnje nedeljo je bila ob priliki graškega velesajma velika prijateljska tekma med Gradcem in Mariborom. Mariborčanom, ki so v tej tekmi nastopili z večimi pojačanji, je skoraj uspel v Gradcu revanš za poraz v zadnji tekmi v Mariboru. Match na 21 deshak je končal neodločno 10 in pol : 10 in pol. Od slovenskih igralcev sta se posebno odlikovala Pirc in prof. Gabrovšek, od katerih je prvi v lepi igri premagal znanega mojstra Berghoferja in drugi pa Krasnika, ki je na olimpiadi v Monakovem uspešno igral v avstrijskem moštvu. Slovenski šah je z rezultatom v tej tekmi pridružil svojim letošnjim uspehom še nov zelo lep uspeh. Drugi dogodek bo današnja medklubska tekma v brzi igri v Trbovljah. Slovenska šahovska zveza bo s to prireditvijo začela izvajati svoj obsežni letošnji program, ki bo zopet mnogo doprinesel k dvigu našega šaha. S prireditvijo medklubске tekme v Trbovljah, kjer bo tamošnji šahovski klub praznoval na ta dan desetletnico svojega obstoja, je napravila Slovenska šahovska zveza hval vredno gesto, s katero je pokazala, da ji je napredek vseh naših klubov enak pri srcu.

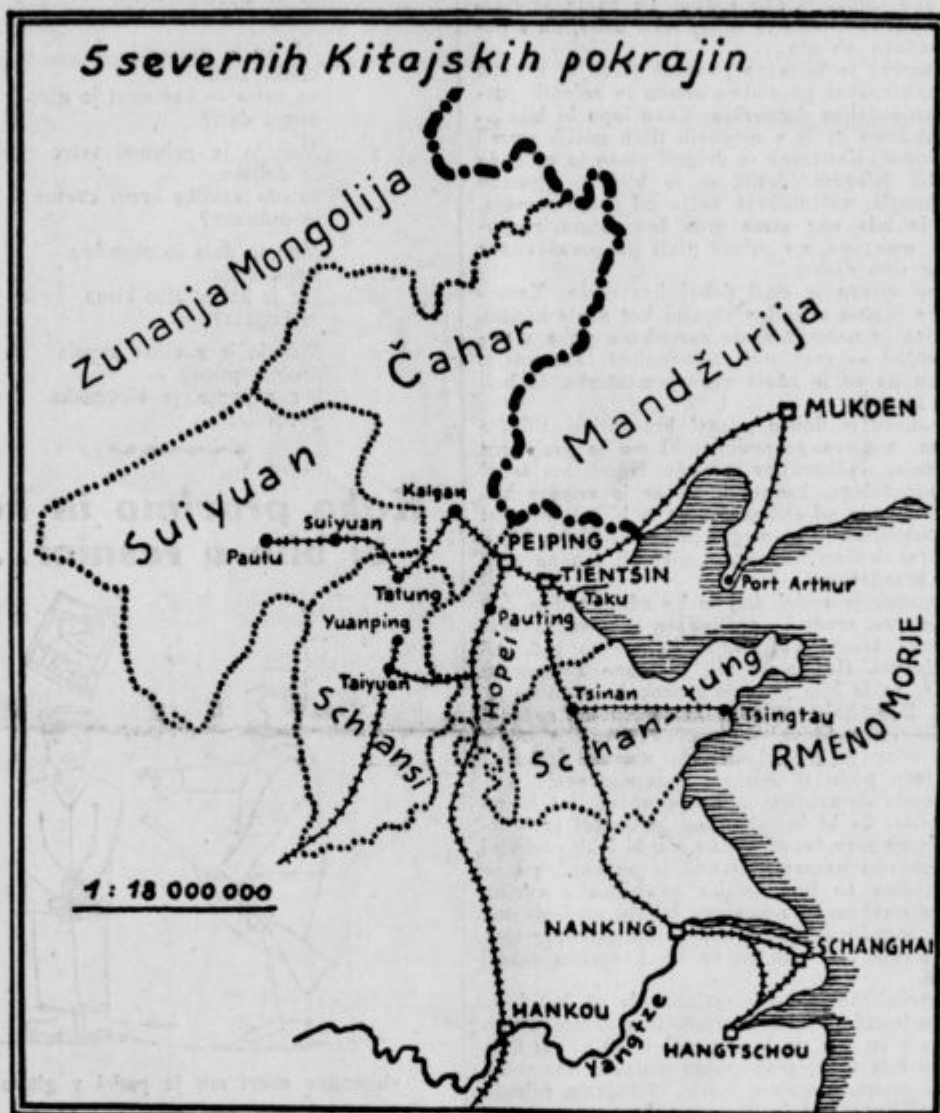
Na turnirju kandidatov za svetovno prvenstvo v Badenu pri Dunaju:

Reshevsky — Keres.

1. Sg1—f3, Sg8—f6; 2. d2—d4, e7—e6; 3. c2—c4, b7—b6; (Keres se je odločil za Njémovičev obrambo, ki vodi do težke pozicijske igre, v kateri je ravno Reshevsky velik mojster. Njegov pogum ima v tej partiji uspeh) 4. g2—g3, Lc8—b7; 5. Lf1—g2, Lf8—b4+; 6. Lc1—d2, Lb4—d2+; 7. Dd1—d2 (sedaj bi na f16—e4 beli grozil že zelo neprijetno po Dd2—c2 z Sf3—d2) 0—0; 8. 0—0, d7—d6; 9. Dd2—c2, Sb8—d7; 10. Sb1—c3, Dd8—e7; 11. e2—e4 (beli si je iz izvrstno igro priboril važno točko e4 in stoji po teoriji odločno boljše. V nadaljnjem pa Keres pokaže, da je proti dobri obrambi iz te pozicije belemu zelo težko skrivati jasno prednost). Ta8—c8! 12. Tf1—e1, e6—e5; 13. Ta1—d1 (tu je prišlo v poštev Sc3—d5), c7—e6; 14. Dd1—a4 (črni je zavzel močno obrambno pozicijo in je zanimivo, kako se poskus belega, da bi poiskal slabe strani črne pozicije, razblini v nič.) Tc8—c7 (prepreči Da4—x7 zaradi Tf8—a8). 15. Da4—a3 (grozi d4—e5 in D—d6, kar pa črni z zdravo potezo ubrani). Tf8—e8; 16. b2—b3, g7—g6; 17. d4—e5 (to po potezi b2—b3 preseneča, ker bi beli mogel računati na prednost le, če bi še obdržal napetost v aredisču. Igro belega na d liniji, na katero beli še računa, črni brez težav parira.) d6—e5; 18. Da3—e7, Te8—e7; 19. Lg2—h3, Lb7—c8; 20. b3—b4, Sd7—f8; 21. Lh3—c8, Tc7—c8; 22. Td1—d6, Sf6—e8; 23. Td6—d3, f7—f6; 24. Te1—d1, Rg8—f7 (vse črne figure so pripravljene, da preprečijo vdor belih figur po d liniji v črno pozicijo). 25. a2—a4, Rf7—e6; 26. Td3—d8 (s tem pride beli na dan še s svojim zadnjim adutom, poskusom vdreti na osmo vrsto). Te7—c7; 27. Kg1—f1, Ke6—e7; 28. Td8—d3, Tc7—d7 (to odstrani zadnjo nevarnost za črne, d linijo, in črni dobi sedaj celó nekoliko boljše pozicijo, ker se mu obeta polje d4, dočim belemu odgovarjajoče polje d5 jemlje kmet c6. Beli mora sedaj že v obrambo). 29. Td3—d7, Sf8—d7; 30. Kf1—e2, Se8—d6 (napad s kmeti damskega krila se belemu že maščuje). 31. Sf3—d2, Sd7—f8 (črni konj atremi preko e6 k polju d4). Td1—a1, Sf8—e6; 33. a4—a5, b6—b5; 34. c4—b5, Se6—d4+; 35. Ke2—d3, c6—c5; 36. Td1—c1, Ke7—e6; 37. Sc3—e2, Sd4—c6; 38. Tc1—b1, Tc8—d8; 39. Kd3—c3, f6—f5; 40. c4—f5, g6—f5; 41. f2—f3, Td8—c8; 42. Kc3—d3, Sd6—e8; 43. Se2—c3, Se8—f6; 44. Tb1—b2 (na Sc3—b5 bi prišlo Sf6—d5) a7—a6; 45. g3—g4 (v težki poziciji olajša sedaj beli črnemu delo) e5—e4+! 46. f3—e4, Sc6—e5+! 47. Kd3—c2, f5—g4 (črni ima sedaj v možnosti, da si napravi na kraljevem krilu prostega kmeta, do brega poroka za zmago); 48. Kc2—b3, Se5—c4; 49. Sd2—c4, Te8—c4; 50. Tb2—e2, Ke6—e5; 51. Te2—e1, h7—h5; 52. Te1—d1, h5—h4; 53. Td1—d8, g4—g3; 54. h2—g3, h4—g3; 55. Td8—d3, g4—g3; 56. Sc3—e2 Td3—g3 ni šlo zaradi Te4—c3—f in beli je izgubljen). Te4—e4; 57. Se2—g1, Te4—e1 in beli se je vdal, ker mora za črne kmeta dati figuro.

Strupena kača je rešila življenje

Čuden dogodek se je pripetil v mestu Gunput v Indiji, kjer biva neka Angležinja. Nedavno ji je kobra rešila življenje. Gospa, ki že več let živi v Indiji, je imela v stanovanju kobra, ki se je tako vdomačila, da ji ni bila več nevarna. Pred nekaj tedni je zločinec vlomil v gospejino spalnico in je prav hotel gospo zvezati, ko se je zbudila kobra, ki je epala v košarici ob vzhajajoč postelji in je koj planila na zločinca. Preden je mogel zločinec opaziti kačo, ga je že ugriznila, da je čez nekaj minut mrtev obležal na tleh.

Zemljevid kitajsko-japonskih bojev, ki nam jasno pokaže vse pokrajine, ki jih Japonci zahtevajo zase, katerih pa Kitajci ne bodo zlepa spustili iz rok

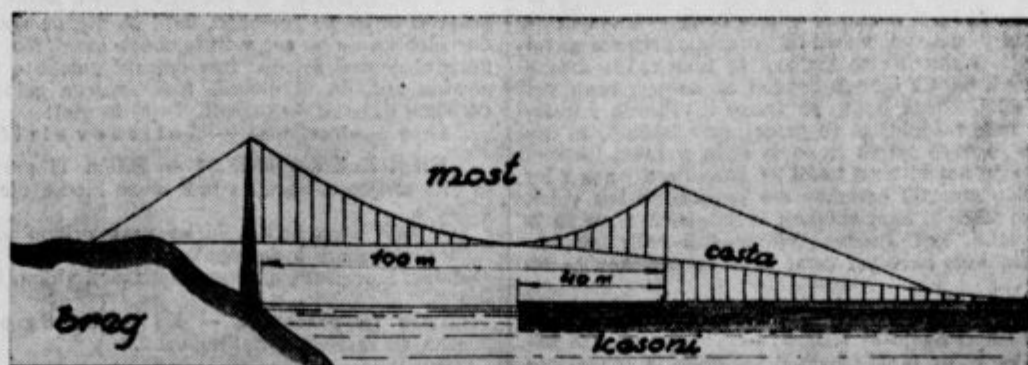
Plavajoča cesta - Najnovejši načrt

Kadar gradimo cesto ali železnico čez reko, jezero, zaliv ali globoko dolino, moramo zgraditi most, zasidran na obeh bregovih, treba je položiti konstrukcijo, ki sloni na obeh obrežnih podporah in je navadno oprta še na stebrih sredi doline (reke, jezera, zaliva). Znano je, da zahteva gradnja podpornih stebrov na dnu reke ali jezera izredno težka, naporna in včasih življenjsko nevarna dela pod gladino vode; spomnimo se samo težav pri gradnji podpornikov za viseči most iz Belgrada v Zemun, ko je nekaj delavcev resno ob-

so se tako zbal konkurence Slovenije in se odločili za smer preko jezera Maggiore.

Da skrajšajo ovinek okoli jezera, je inž. Veroni napravil načrte za cesto, ki bo dobesedno plavala na vodi; za gradnjo mostu ali tunela zaradi velike globine jezera ni misliti.

Slika nam jasno pokaže tako plavajočo cesto. Vzgon, ki je potreben za to, da cesta (most) plava na površini jezera, dajejo »kesoni« — zaboji iz armiranega betona. Kesoni so med seboj trdno zvezani, tako da je mogoča avtomobilska vožnja

lelo. Včasih se zgodi, da na primer pri kopanju oziroma pri poskusnem vrtnanju v terenu ne naletijo na trdno podlago (skalno), ampak je podlaga sam pesek. V takih primerih se je treba izogniti gradnji mostu in izpeljati cesto ali železnico okoli jezera ali zaliva, pri rekah pa do takega prehoda, kjer je teren trden in skalnat.

Da nastopajo pri gradnji mostov zares velike težave, je v dokaz dejstvo, da se pri prehodu ceste ali železnice preko vode konstrukterji često raje odločijo za gradnjo podvodnega tunela kakor pa za most.

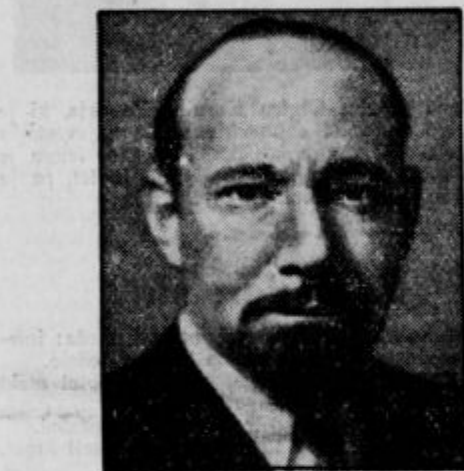
Italija ima sedaj v načrtu veliko delo, da zgradi moderno avtomobilsko cesto, ki bo vezala Italijo s srednjo Evropo. Ta zveza pa mora biti neposredna, kajti Italija noče, da bi pot iz srednje Evrope vodila preko Jugoslavije, oziroma Slovenije, preko katere so vodile stare rimske ceste iz Italije v srednjo Evropo. Slovenija bi z dobrimi cestami mogla zaustaviti mnogo tujcev, kajti njena lepota je tudi razvajenim turistom nekaj nenavadnega. Italijani

kakor na suhem, vendar so v svojem gibanju, in potapljanju toliko svobodni, da se lahko prilagodijo različnim stanjem vodne gladine in morejo slediti njenemu valovanju.

Dolžina konstrukcije, ki veže breg in plavajočo cesto, je 100 m; tako ostane približno 55 m proste vodne gladine, da morejo ob bregu pluti parniki iz enega dela jezera na drugi del.

Na jezeru Maggiore bo »plavajoča« cesta dolga nad tri kilometre.

Kesoni imajo 4 metre višine in so široki 16 metrov. Notranjostina je razdeljena na tri predele, katerih krajna dva sta napolnjena z zrakom, srednji pa se napolni z vodo. Naloga krajnih dveh je, da držita keson na vodi s svojim vzgonom, srednji prostor pa se napolni z vodo do take višine, da se potopi ves keson dovolj globoko v vodo. Na ta način se doseže, da so vsi kesoni dvignjeni za isto višino nad vodno gladino. V vodo so pogrezani vsi kesoni dva metra in pol.

Raziskovalec severnih polarnih krajev Wilkins je že pred nekaj tedni z letalom šel iskati sovjetske letalce. Zdaj pa tudi o njem ni nobenih vesti. Bojijo se, da se mu je pripetilo kot Amundsenu, ki je šel pred leti iskati italijansko ekspedicijo, a je sam ostel žrtev večnih smrtnih poljan na tečaju

nejše mesto, že tedaj prastaro, čudo svetá s svojimi egiptovskimi templji in z zlatom vloženi oltarji, ki se pred njimi klanjajo najmodrejši vseh evečnikov.

Feničiji še zares ni treba, da bi si naplenila zemlje. Njeni čolni iz protja lovijo ribe in škrlatne polže. Nima še kolonij, ime Kartago niti še ni preokrovano in ne Masilija in še manj mrzlo jantarjevo obrežje severnih obmejnih dežela. V Prednji Aziji, v Severni Afriki je še neizmerno dosti prostora. Kdo se more zamisliti, kako je bil svet prost in prazen okrog leta 1300 pred Kristusom!

Grčija — ena sama zmeda nevarnih, brezimnih otokov. Pojma za besedo Grk še ni na svetu, še manj rimski vojak. Bržkone so se tedaj Etruščani naseljevali po Italiji. Le v Knososu na Kreti vladajo sveti biki in njih knezi. A tudi tam ne vedo dosti o deželah zadaj za morjem.

Se manj o Evropi!

Stavbe na koleh eo na jezerih, kjer se blestijo ledeniki in neprodorni gozdovi eo polni samih divjih zveri. Povsod orjaška drevesa, veletočki, ki o njih nihče nič ne eluti, ne ve, odkod prihajajo, kam ee izlivajo. Dunaj je vas kamene dobe in tiči v globini med gozdovi. Pariz, London — prav takol Bajka o Romulu pride na svet šele 800 let kasneje. Človek je postransko bitje v srednji in severni Evropi. Ne grize ko volk, ni močan ko medved, ne zna teči ko divji konj. A njegova pamet se ukvarja z orodjem, orožjem. Niti ne sanja ee mu, da eo neke tam na koncu sveta nekakšna znamenja, ki ee imenujejo pisava. Saj celo v Egiptu ne poznajo drugega ko pisavo v podobah — hierogliffe, nimajo pa črk.

Toda — Byblus piše s črkami.

Byblus pravi o sebi, da je najstarejše mesto svetá. Byblus ima že kralje, fino, bogato, odlično kulturo. Tam izdelujejo dragocene posode iz obsi-

»Križ božji, poglej, kamelo sva povozilale

MLADI SLOVENE

Ob Masarykovi smrti

Sonce je v rožah jesenskih ajalo,
ogonj njegov je bil ves tako vroč,
živo zlato se v slovo je smehljalo,
preden zašlo je v brezvezdno noč.

V hudem trpljenju se duše podijo,
k nebu sprašujejo nemo: čemu?
Orke na usnahnj spokojnih drhtijo:
»Bratje, moj dom je zdaj zlat, ves prostran,
bratje, od luči je večne obdan,
bratje, tu rože so rdeče, dišee,
kakor ljubezen neskončno goreče.
Bratje, živim, na veke živim.
Čuvajte moj spomin!»

Milka Sešek, Ljubljana.

Vesten služabnik

(Iz francosčine.)

Živel je kralj, ki bi rad dobil človeka, da bi mu zvesto služil vse življenje.

Poklical je k sebi svojega tatljnika in mu rekel:
»Razglesi po deželi, da iščem človeka, ki bi hotel biti en sam dan pri meni v službi.«

Oglasila sta se dva. Kralj jima je dal pleteno košaro in dva koreca, rekoč:

»Vzemita to pleteno košaro in ta dva koreca. Pojdita k vodnjaku. Zajemajta vodo in jo zlijavta v košaro.«

Ko sta odhajala, je še zaklical za njima:
»Zvečer pridem pogledat, kako sta svoje delo opravila.«

Delavca sta odšla k vodnjaku. Zajemala sta vodo in jo zlijavta v pleteno košaro.

Prvemu delavcu je bilo tega dela, ki ne rodi nobenega uspeha, kmalu zadosti. Rekel je drugemu delavcu:

»Ali nisva neumna, da sva ubogala kralja? Mar naj ves dan zlijava vodo v to raztrgano košaro?«

Drugi delavec ga je nejevoljno zavrnil:
»Kaj nama mar, kar nama je kralj ukazal? Za svoje delo sva plačana in skončati ga morava.«

»Govori in dela, kar hočeš!« se je razjezil prvi delavec. »To je preneumno. Kralj se norčuje iz naju in naju hoče ponižati. Tu imas moj korec! Jaz pojdem!«

Prvi delavec je odšel, drugi pa je ostal na kraljevem dvoru do svoje smrti.

Mož z lokom

Neki mož je imel imeniten lok iz ebenovine, katerim je znal spretno streljati. Nekega dne pa, ko si je lok pozorno ogledoval, je rekel:

»Lok je res dober, Bog ve, kako lep pa ni. Škoda!«

V tem hipu mu je nekaj šinilo v glavo.

»Ze vem, kaj bom naredil!« je rekel. »Nesel ga bom najboljšemu umetniku, da vreže vanj lepe slike.«

Rečeno — storjeno.

Odsesel je lok umetniku in ta je vrezal vanj najrazličnejše prizore z lova.

Mož je bil zelo vesel.

»Zaslужil si te okraske!« je zadovoljno rekel.

Ko pa je lok napel, da bi sprožil puščico, se je lok — prelomil.

Pavliha in Verica

Pavliha se je naveličal pustolovskega življenja. Sklenil je postati sluga. Novi gospodar mu je nekega dne rekel:

»Pavliha, tu imas tri stotake. Pojdi v trgovino in kupi verigo, da bomo lahko privezali našo novo kravo.«

Pavliha se je znašel pred težavno nalogo. Prav nič ni vedel, kam naj zavije po verigo. Dolgo je kolovratil po mestu. Gospodar je že mislil, da mu je sluga pobegnil z denarjem, ko ga je naposled vendarle pričakal.

»Moje,« je rekel Pavliha, »denarja je bilo pre malo. Samo dve kratki verigi sem mogel kupiti.« Na te besede je potegnil iz žepa dve drobni zlati verižici za žepno uro in jo pomolil mojstru pod nos.

Mojster ga je seveda še tisto uro vrغل iz hiše.

Kanarček tete Lize

Kanarček se je dolgočasil.

Ves ljubi božji dan je skakal e palice na palico, gor in dol, sem in tja, dol in gor, tja in sem. Včasih je poskočil na vrhno palico in na ves glas zažgoel, da bi sam sebi krajšil čas, da bi sam sebe prepričal, da še ni pozabil peti. Zdajci je spet švignil navzdol, naravnost pred majhno jezero, ki se je širilo v kotu njegove kletke v globoki stekleni votlini. Pomolil je glavo v vodo in jo tako vneto stresal, da so kapljice frčale na vse strani. Naveličal se je te igre in ker je bil lačen, je šel pogledat v svojo shrambo, kako je kaj z zalogo zrnja. Hvala Bogu, dovolj ga je še bilo. Ko je bil trebušek lepo okrogel, je spet skakal s palice na palico — in tako je dan minil.

Pusto in enolično je bilo njegovo življenje. Kar je pomnil, še ni prestopil praga svoje hišice. Ko bi vsaj hišica bila tolikšna, da bi se lahko pošteno naletal. Tako pa ima peroti in ne ve, kam bi z njimi. Komaj se dobro obrne, že zadene z njimi ob železno omrežje svoje kletke.

Kako vse drugače mora biti v njegovi domovini! Mati mu je včasih pripovedovala o njej in bilo mu je, kakor bi elišal lepo pravljico. Tam se košatijo bujno zeleni pragozdovi, tu pa vidi samo železne stene svoje kletke. Tam letajo v mavričnih barvah leskeči se ptice, tu pa je sam s svojo tujo in žalostjo. Tam žvrgolijo njegovi bratje vsevpriek, tu pa prepeva sam sebi žalostne pesmi o neutrušenem hrepenenju po svobodi. Tam sije sonce, aije toplo, žareče sonce! Tu pa je zmerom dež in njegova kletka je ozka, tako ozka, da s perotni zadeva ob njo...

Kanarček je žalostno povešal glavo in z vsem srcem zahrepenel po zlatem soncu in zelenih gozdovih svoje daljne domovine. Kako lepo bi bilo...

Nenadoma ga je v njegovih tihih mislih zmotil glasen ropot. Kanarček je dvignil glavo in se hudo prestrašil. Njegovi kletki se je bližala ogromna temna krogla, nešteto krat večja od njega samega. Krogla je bila ena sama grda brazgotina, razpokana in umazana, na vrhni plati pa poraščena z umazano sivo dlako.

Skozi mrežo je rinil debel kos mesa. Kanarček se je plašno stisnil v skrajni kot svoje kletke. Brazgotina je nabrala svoje razpokane gube v nežen emehljaj — vsaj njej se je najbrž tako zdelo. Kanarček pa se je v svojem smehu še bolj ostudna in grda.

Kanarček je dobro poznal brazgotino. Bila je teta Liza, njegova gospodinja, ki mu je vsake dan nosila zrnja, sladkorčkov in vode. Nikoli mu še ni storila nič žalega, kanarček pa se je vendar bal. Kar tresel se je od strahu, ko se je bližala njegovi kletki. Nikoli se je ni mogel privaditi. Kako bi se tudi mogel droben kanarček privaditi takšne grde okrogle brazgotine?

Kanarček je vedel, kaj se bo zdaj zgodilo. Čakal je. In res, sredi brazgotine se je naenkrat odprla široka temna votlina, iz katere so zadoneli čudni glasovi. Hotelo je biti podobno žvrgolenju kanarčka, pa je bilo grdo in grozno hrešanje.

Moj Bog, kako je bilo kanarčku to zoprno! Brazgotina je zahtevala, naj ji odgovori s svojo pesmijo. Mar je Bog kanarčku ustvaril grlo za takšne grde pošasti? Ali naj ji zapoje svojo najlepšo pesem domotožja in hrepenenja? Saj je ne bi razumela. Če bi jo razumela, bi ga pri priči izpuštila iz njegove tesne kletke, da bi lahko odletel svoji domovini nasproti. Nekoč je poskusil, pa se je brazgotina še bolj široko smehljala s svojim ostudnim smehom in nesramno buljila vanj, da mu je v hipu zamrl v grlu glas. Brazgotina ostane ostudna spaka vse žive dni in ne bo kanarčka nikoli razumela.

Kanarček se je tako razjezil, da ni hotel na hrešanje brazgotine odgovorjati. Drugkrat je tiho žgoel tja v en dan, da bi jo potolažil in bi mu dala mir. Niso bile to njegove pesmi o daljni domovini, o zlatem soncu, o sinjem morju, o bujnim zelenju — kaj šel! Posnemal je hrešanje brazgotine in se ji rogal. Pa kaj, ko je bilo njegovo žgojenje še vendar lepše od njenega hrešanja.

Brazgotina se je smehljala in hreščala: na vsak način je hotela kanarčka pripraviti do tega, da bi ji odgovarjal. Kanarček pa je bil jezen in je molčal. Tedaj se je brazgotina razsrdila in bila je strašna. Iz njenih debelih bul sredi obraza so začeli švigati jezni bliski in iz njene mračne votline je zadonel strahovit grom.

bom jaz zaradi njene »žlahtne krvi od samega spoštovanja padel v prah! Zame človek samo toliko velja, kolikor ve in zna. Tista žensčura pa pod milim nebom ne zna drugega kot prazno slamo mlati...

Ob tistem Tvojem stavku, v katerem me vabiš na kopanje, so mi pa kar zobje zašklepetali — drrrr, in po vsem telesu sem se stresel kot razobešena zaetava — brrrrr! Lepo povabilo, res! Zakaj nisi raje še malo počakal in me povabil na kopanje — ob božiču? Takrat bi bilo še lepše — brrrr! In na komarje me tudi vabiš. Saj pravim, prijazen si mi fantič! Kakor da so komarji že tako redka dragocenost, da jih človek drugod za nobeno ceno več ne dobi. Hvala Bogu, pa imam krvočolnih komarjev tudi v Ljubljani še precej, celo takšnih, ki hodijo po dveh nogah in so za čuda podobni ljudem. Počemu naj bi torej hodil na komarje k v a m? Na ekledo mastnih ovčikov me povabi, pa boš videl, kako hitro si bom nataknil čudodelne škornje in jo primahal tja! Preden boš utegnil reči: »Dobro dan!«, bom že odprl usta: ham! in ovčikov ne bo več...

Lepo Te pozdravlja — Kotičkov striček.

Dragi Kotičkov striček! — Večkrat sem že mislil na to, da bi Ti pisala, a vselej mi je upadel pogum, ko sem se spomnila Tvojega koša. Danes pa sem se vendar odjunačila in Ti pišem.

Povedati Ti moram, da smo židovski otroci igrali lepo igrlo. Škoda, da je nisi videl! Prihodnji Ti pošljem povabilo.

Tvoj kotiček prav rada prebiram. Komaj čakam, da pride »Mladi Slovenec«, ki nas otroke tako razveseljuje in zabava.

Zdaj pa svoje pesmice golobčku v kljunček dam, da ga ponee v tisti kraj, kjer prebiva Kotičkov striček zdaj.

Sprejmi lep pozdravček od Tvoje Darke Smoletove, učenka V. razr. v Žužemberku.

Draga Darke! — Golobček s Tvojim pismom je srečno priletel v tisti kraj, kjer prebivam jaz, Kotičkov striček, zdaj. Gru, gru, gru! me je pozdravil, mi prijazno pokimal z glavo, mi izročil pismo in spet odletel. In je bilo to jako previdno in pametno od njega, kajti me je že obhajala grda skušnjava, da bi ga zgrabil, oskubil, vrгол v ponev in pohrustal za večerjo. S hrepenenji očmi sem gledal za njim, mu mahal z robcem v slovo in klical: »Zbogom, zbogom, okusna pečenka moja!« Na vso moč sem bil žalošen, da mi jo je pred nosom popihala. Ko pa sem Tvoje pismo odprl, sem na golobjo pečenko pri prvi požali in tudi blagorodni gospod žolodec mi je nehal kruliti in sitnari: Lačen! Lačen! Od samega veselja, da se je nazadnje tudi Smoletova Darke oglasila, je blagorodni gospod postal ait... Saj pravim, kakšno čudovito moč ima včasih kakšno pismo!

Kanarček še nikoli ni videl brazgotine tako jezne. V strahu, kaj se bo zgodilo, se je tresel ko šiba na vodi. Tedaj je zadonel oddaljen grom in brazgotina se je oddaljila.

V jezi je pozabila zapreti vrata kletke. Kanarček sprva ni mogel verjeti svojim očem. Tudi njemu se je enkrat v življenju nasmejljala sreča. Prost bo in poletel bo lahko v svojo daljno domovino!

Počakal je nekaj časa, da je okoli njega vse utihnilo. Potem pa: smuk! — in že je bil na oknu. Zunaj je sijalo zlato sonce in gozd se je bahato košatil v svojem zelenju. Kanarček je začivknul od veselja. Svojemu Stvarniku je zapel najlepšo pesmico, kar jih je znal.

Tedaj — o grozal — se je za njegovim hrbotom spet oglasil grom. Kanarček je v blaznem strahu razpel peroti in širčal — naravnost na tla.

Revež je v svojem jetništvu pozabil letati. Še dobro, da si ni vseh udov polomil. Malo je počakal, nato pa je poskusil znova. Ni šlo in ni šlo! Nekaj metrov daleč je zletel in moral se je spet spustiti na tla.

Slovenska govornica

Ali jo rodila gora

je mogočna

in jo razodela divja

vihra močna?

Ali so jo napisali

bliski zlati

na nebo — ker nam je niso

mogli dati?

Mar jo je prinesel veter

iz daljave,

morda vzklika sredi cvetne

je dobrave?

Mar so dala jo pšenična

polja zlata,

ker je kakor žito klena

in bogata?

Mar jo je z višav zapela

drobna ptica? —

ker najlepša je slovenska

govornica!

Kako pravimo in kako bi bilo v resnici...

»Imeniten načrt mu je padel v glavo...«

Orožnik je ujel zloglasnega vlomilca in tatu. Uklenil mu je roke in ukazal: »Marš z menoj v luknjo!« — Ujeti nepridiprav pa je medtem napeto premišljeval, kako bi se rešil. In mu je nazadnje res padel imeniten načrt v glavo... Kakšen je bil ta načrt, ne vemo, zanima nas pa, kako bi bilo, če bi vlomilcu načrt v resnici padel v glavo. Pogledaj eliko, pa boste videli! Narisala jo je Ana Sever, učenka IV. razr. v Školji Loki, Puštal 51.

»Eh,« si je mislil kanarček, »počasi se daleč pride, pravijo. Ne odneham pa ne! Kar poskusajmo naprej, enkrat se bo že posrečilo.«

In je frčal od kamna do kamna, od plota do plota, od hiše do hiše... Zmerom daljši so bili njegovi poleti. Bližal se je že gozdu.

Ko je počival na spodnjem hodu nekega kozolca, je zagledal pred seboj črno pošast. Ni bila tako velika kakor brazgotina tete Lize, zato pa je imela sredi črne krogle, ki je bila pritrjena na sprednjem koncu njenega kačjega telesa, dvoje zlobnih zelenih frnikul. Ptček je plašno vztrepetal in skušal zleteti na bližnje drevo.

Peroti so bile še premalo utrjene in so sredi leta odpovedale. Ptček je padel na tla in si zlomil levo krepjut. Umakniti se ni bilo več mogoče.

Črna pošast pa se je bližala počasi in previdno. Kanarček je medel od strahu. Videl je, kako se je pripravljala k naskoku. Zvila je hrbet, se vzpela na noge in švignila po zraku.

Kanarček je bil prepričan, da mu je odbila zadnja ura. Zapri je oči in čakal, kdaj se mu bodo ostrti kremplji zasadili v vrat...

Nič takega se ni zgodilo. Namesto v ostrhih krempljih se je znašel v topli posteljici.

Odprl je oči in zagledal pred seboj svojo brazgotino. Ležal je v njenih toplih rokah. Hvaležno jo je pogledal in ko se je oglašil grom iz mračne votline, ji je zapel najlepšo pesem o svoji prelepi daljni domovini, čeprav je vedel, da je ne bo razumela.

Cez polje pa je bežala črna pošast — mačka, ki jo je teta Liza nagnala s krepelcem.

Mlada pesnica Olga Kure iz Zagorja, ki je bila dolgo vrsto let najmarljivejša in najzvestejša sotrudnica stričkovega kotička. Z osmim letom je poslala svoje prvo pismo, zdaj ji je 15 let, pa je kotičku še vedno zvesta. Bog jo živi!

Vzgleden sin

V vlakcu sta si sedela nasproti dva moža: imeniten gospod iz mesta in reven kmet z dežele.

Gospodu je bilo dolgčas, pa so se hotel malo pozabavati na račun ubogega kmeta.

»Oče, ali imate kaj otrok?« ga je vprašal.

»Imam, imam, sina imam!« je odgovoril kmet.

»Tako, hm, sina imate? Ali kadi?«

»Nak, še nikdar se ni dotaknil cigarete,« je povedal kmet.

»Pije pa, kajne?«

»Ne, še nikoli ni bil v gostilni.«

»Tako, tako, potem je pa dober fant,« ga je pohvalil gospod. »Potepa se pa, kajne?«

»Ne, vsak večer gre takoj po večerji spat,« je povedal kmet.

»Na takšnega sina ste pa kar lahko ponosni,« je rekel gospod. »Koliko je pa star?«

»Včeraj je bil štiri mesece,« se je odrezal kmet.

Mihec: »Moj stric je pravil, da so v vsestrlhu nebesna telesa, ki so tako daleč, da bi petsto let in še več potreboval do tja z najhitrejšim avtomobilom.«

Jakec: »Pojdi, pojdi, kako pa tvoj stric to ve?«

Mihec: »Kaj ne bo, saj je za šoferja.«

Učitelj: »Koliko pa si star, Tonček?«

Tonček: »Devet let. Pa če bi ne bil eno leto bolan, bi bil že deset.«

Tako, vidiš, pa sem Ti nazadnje vendarle odgovoril in sicer celo več, kot sem Ti nameraval. Hm, nemara pa moj peresnik le še ni tako zaniž?

Pozdravljena in še kaj se oglašaj! — Kotičkov striček.

Dragi Kotičkov striček! — Vsako nedeljo prebiram »Mladega Slovenca«. Zelo mi je všeč, ker je v njem zmerom dovolj povestit in pesmic. Posebno pa mi ugaja Tvoj kotiček.

Doma sem iz Pivke, v šolo pa hodim v Naklo. Imam še 4 bratce in 4 sestre. Mama mi tudi še živi, oče pa je umrl, ko sem bila še prav majhna. Nisem ga poznala. Zdaj je že deset let od tega. Moj rojstni kraj je Bohinjska Bela. Morda si že kdaj šel mimo in veš, kje je?

Te prav lepo pozdravlja — Ivanka Gogala, učenka V. razr. v Naklu.

Draga Ivanka! — Štiri brate in štiri sestre imaš še? Racka na vodi, potem vas je pa pri hiši kot listja in trave in se ni bati, da bi naši hrabri vojski zmanjkalo vojakov in našim slovenskim njivam pridnih žanjic. Kaj ljubeč mora biti prizorček, kadar vsi skupaj sedite za javorjevo mizo in zajemate iz velikanske skledice zabeljanih žgancev kup. Če ste kaj prida jedli, je ta kup gotovo visok kot Triglav in morate jako paziti, da z žlico ne napravite v njem preglobokega tunela. Takšne tunele znajo graditi samo inženjerji, če jih pa dela nestrokovnjak, se gora kaj rada podre. Prav resno in prijateljsko vam torej polagam na srce: nikarte dolbeti preglobokih tunelov, kadar z žlicami razkopavate ajdovo goro! Če bi pa na vsak način radi kakšen globok tunel, pokličite mene na pomoč! Jaz sem v teh rečeh mojster in pol. Takšen visok in širok tunel v ajdovo goro vam bom izdelal, da boste kar zijali in nazadnje s praznimi želodci za mizo ostali. Poudariti pa kakopak moram, da znam tunele graditi samo v takšni ajdovi gori, ki je kaj prida z ozvirki-skalami posuta. Če je pa ajdova gora brez ovčikov, me kaj hitro mine veselje, graditi tunele v njej.

Torej kadar me boste potrebovali zastran tunelov, kar pokličite me, vsak hip sem vam na razpolago!

Nu evidenjo! — Kotičkov striček

STRIČKOV KOTIČEK

Dragi Kotičkov striček! — Moj očka je naročen na »Slovenca« že nad 10 let. Zdaj, ko hodim v šolo, berem »Slovenca« tudi jaz, pa sem tako prišel do Tvojega naslova. Ne bodi hud, dragi Kotičkov striček, da se tudi jaz pridružim Tvojim kotičkarjem. Prosim Te, deni me v kotiček, ne pa v požrešni koš brez dna, ki še vode ne drži. Iz naših dolenj-ekih Benetk se — mislim — še nobeden ni oglašil.

Vabim Te, da se prideš kopat v Krko. Pomagali Ti bomo tudi loviti komarje na trnek. Prinesi s seboj mrežnico in glej, da se boš dobro ogrnil, ker je že mrzlo. In tudi čudodelnih škornjev nikar ne pozabi!

Ce bo moje pismo požrl koš, se mi boš zelo zameril.

Srečno Te pozdravlja Tvoj novi kotičkar — Stanko Pavlin, učenec II. razr. ljudske šole v Kostanjevici na Krki.

Dragi Stanko! — Kar odveč je tisti stavek v Tvojem pismu, s katerim trkaš na moje srce in me mlo prosiš, naj ne bom hud nate, ker se pridružuješ mojim kotičkarjem. Lej ga fanta, zaradi tega pa vendar ne bom hud! Kako se razveselim vsakega drobnega sončnega žarka, ki pokuka v moje samotno sobo, tako se razveselim vsakega pisemca, ki najde pot do mene. Je že res, da moram marsikatero pisemce izročiti ljutemu gospodu košu v nadaljnjem uradovanje, a če bi Ti vedel, kako se za vsakim pisemcem mlo jočem! Kakor da mi je bridka smrt pobrala ljubega prijatelja, se jočem. Vsak dan se moram od enega ali dveh pisem posloviti in zato nič čudnega ni, da kar ne pridem ven iz žalosti. Ljudem ta moja žalost ne gre v glavo in so na žive in mrtve prepričani, da žalujem za svojimi lasmi, ki mi jih je hudoben veter tako zgodaj odpihal z glave. Ho, ho, ho, ali se motijo! Zaradi vsakega pisemca sem žalošen in nesrečen, zaradi las pa prav nič, kajti nisem tiste sorte človek, ki presoja človeka po zunanosti. Ljuba duša, kaj ti koristi, če imaš na glavi laze goste in dolge kot metliče, pamet pod njimi pa redko in kratko kot požeta njiva! Poznam žensčuro, na vsa usta se baha, da je žlahtne krvi in da pozna vsakojakih gospodskih ljudi na pretek — vsa žast ji in živila! — ampak neznansko se mlo žensčura, če misli, da

DRUŽINA

Mati samih fantov

Citateljica lista piše: Nedavno sem sedela na klopci zunaj mesta in poleg mene je sedela nežna, sloka gospa srednjih let. Marljivo je krpala hlače, ki so bile zadaj zares vse preluknjane. Mahoma se je oglašil pravcati bojni krik Indijancev. Iz gozda je ko vihra pridrevla četa deset- in štirinajstletnih fantov in hrumela po obronku nizdol, zdijala počez po travniku in se spet zagnala v gozd.

Prestrašena sem se zdržnila, a moja soseda na klopci me je pogledala s šegavim nasmehom, rekoč: »Zal mi je, da ste se tako prestrašili. Moji trije so pač najbolj divji.« — »Pa morete to prenašati?« — Zašepetala se je in dejala: »Se vam kaj vidi, da niste mati fantov.« — »Mati fantov? Ali ni vseeno, če fantov ali deklet?« — »Ah ne, to je pa čisto nekaj drugega!«

Nato eva se začeli pogovarjati. Soseda na klopci je imela kakih štirideset let; njen mož je bil pred štirimi leti odšel — kdo ve kam! Tedaj je bilo najstarejšemu trinajst, najmlajšemu pa štiri leta. Sama je ostala s tremi fanti, vrh tega je morala še prestajati sodniške tožbe in pravde svojega moža. »Ko je bil odšel od nas, sem spoznala, kaj se pravi biti mati samih fantov. Sicer morajo pa vse matere več ali manj poznati to stvar, saj se oče navadno ne ukvarja z otroki.«

Umolknila je in prisluhnila proti gozdu, odkoder je odmevalo zmagoslavno tuljenje. Potem je položila lepo zašite hlače v košarico in vzela iz nje šop samih nogavic: »S tremi leti se že začne,« je zamišljeno začela; »tedaj spoznaš, da imaš v rokah fante, ki moraš z njimi povsem drugače ravnati kot z deklicami. Mati si, pa ti uide včasih kaka nežnost, — a to so že majhni možje, ki ne marajo, da jih poljubiš ali pobožáš in ki se kmalu naučijo »kot se moškemu spodobi« — požirati solze, če si razbijejo koleno ali zvinejo roko ali če dobijo kako gorko. Tedaj — Bog varuj — da jih tolažiš! Če mu kak tovariš razbije nos, ne

Nekaj o zelenjavi in krompirju

Skoraj vedno je tako, da pri zelenjavi pomečemo najbolj zdrave dele proč. Tako na primer zavržemo zunanje, zelene liste zeljnatih in solatnih glav, ki vsebujejo več vitaminov, kot notranji, bolj beli listi.

Vemo, da zdravniki otrokom priporočajo sok korenja in špinata, ker je v njih železo in vitamini A, B in C. Iste dragocene snovi pa so tudi v listju korenja, rdeče pese in redkvic. In vendar pomečemo to zelenjavo proč!

Krompir ima najboljše snovi tik pod olupkom, zato bi morali jesti le pečen krompir z olupki vred. Francozi, ki se jako razumejo na jedila, pojejo himne pečenemu krompirju, a tudi Slovenci ga imajo radi in Jurčič je napisal kar zgodbo o pečenem krompirju. Torej ne pozabimo na to svojo jed in se jo spet oprimo!

Čevlje je treba negovati

Čevlji, ki jih neguješ s potrebno skrbnostjo, nosiš še enkrat tako dolgo, kakor tiste, ki se zanje ne zmeniš. Ko so čevlji še novi, jih namaži z mazilom, preden jih privkral obuješ — a prav tanka mora biti plast mazila! Tako se vrhnje usnje

ne bo pokvarilo. Podplate namaži z oljem, da so gibčnejši in trpežnejši. Ne smeš vzeti preveč olja, ker bi se lahko zgodilo, da se olje vpije tudi v vrhnje usnje. — Če so rjavi čevlji marogasti, jih očisti z raztopino pol žličke sode in 1 l pol žlice toplega mleka. S to raztopino ves čevljev namažeš, pustiš, da se posuši, nato ga namažeš z mazilom in lepo usvetiš.

smeš se zavzeti za svojega fanta, ampak mu poročiš: »Drugič se pa pazi in se sam brani!« — čeprav ti je močno na jok, ko prinašajo oteklino in rane in buške vseh vrst. Tudi za njih zdravje se moramo le skrivši brigati: če dosti izprašujemo, ti trmasto molčijo, dasi jim včasih kaj hudega preti. Borimo se za njih male duše in vendar se že zavedamo, da se oddaljujejo od nas in izginjajo v njih zakrknjenosti, trdi moški svet. Prav nič ne smemo zahtevati, da bi kaj povedali o sebi in svoji družini, ne smemo jim svoje razumevanje vsiljevati, čeprav jih vidimo, kako tavajo po grmičju svoje otroške nestalnosti. Zmeraj moramo biti čuječi in pripravljeni, da jim slučajno s kakim nasvetom priskočimo na pomoč, da jih opozarjamo sprčo sovražnih vplivov in jih navajamo v dobro tovarišijo. A vse to je treba storiti neopazno, da ne zbudimo njih nagnoskega ugovora zoper »ženski vpliv«. Sploh pa: ženske! Ali ste že kdaj pomislili na to, kakšna odgovornost obremenjuje nas, matere, sprčo vse sinove bodočnosti glede na njegovo poznejše ravnanje z ženskami? Ničesar ni, kar bi tako jasno in strogo gledalo ko oči fanta, boljše oči sina. Če mati ni torej, da bi zmogla njegove najvišje zahteve glede na žensko popolnost, je že ničla v njegovih očeh, mu že izgine spoštovanje do žensk. To velja za nas v vsakršnem oziru, vsakršnem življenjskem položaju, za naše delo v gospodinjstvu, za naše ve-

denje, zaoliko, besede, za duševne in telesne zmožnosti, za naše vedenje z lastnim možem in z moškim svetom sploh.

»In tisto večno krpanje in šivanje in pletenje, ki ga ima na plečih mati fantov?« sem smeje se dodala.

»To ni nič, mi je resno odvrnila. »To ni najhujše. Najhujše je to, da se ti fantje že od ranega detinstva nenehoma oddaljujejo in odstranjujejo in — ki ne samo, da to mirno prenašáš —, ampak jih moraš v tem še utrjevati, če hočeš, da bodo to pravi moški. Kako se moram oborožiti držati za srce, če moj najstarejši, ki mu je sedemnajst let, pride s hribov in pravi: »Lepo je bilo, najlepše je pa to, ko sem vedel, da te nič ne skrbi, čeprav ti nisem tri tedne nič pisal.« In ne smeš mu povedati, da sem ekozi tri tedne skoraj prečula noči in po ves dan drhtela, kdaj pride pošta, kdaj brzjavka, da se je ponesrečil, da mrtev leži v prepadu. Če bi mu to povedala, bi koj izgubil zaupanje vame. Zakaj ženska, ki se trese v skrbeh, je zanj le žmerika in mevža... Da bi si ohranili Boga in zdravje — tega prosim v molitvah zanje — in zaupanje v Boga, da mi usliši to dvojce za moje tri fante, mi blaži ure skrbi in trepet zanje.«

Se bi bili govorili, a z indijanskim rjovenjem so pridrvili njeni trije fantje s tovariši in so hrupno zahtevali: »Lačen, lačen, kruha pa dosti medu in masla!« In tudi v tem jih ta »mami fantov« ni razočarala in jim je dala, da so se jim roke povesile pod kosom kruha.

Obleka za deklice

Solska dekleta ni lahko oblačiti, zlasti če so že bolj odrasla. Saj obleka ne sme biti že več otroška in ne sme biti preveč odrasla. Na slikah sta dva primera, ki sta za šolarice teh let. Slika 1: Siva volnena obleka z modro bluzo. Jopica je v

kroju bolero in krilo je okroglo urezano. — Slika 2: Rjava obleka s »špenzerjem« in bluzo iz surove svile. Krilo ima spredaj in zadaj globoke gube.

O kovinskih posodah

Vprav tiste posode, v katerih gospodinja pripravlja jedila, je treba že zaradi zdravja kar najbolj temeljito očistiti. Očistiti pa jih je treba tudi zaradi varčnosti, saj bodo posode tudi dalj uporabne, če bodo očistene.

Zdaj je najbolj razširjena posoda iz aluminija, ki je pa glede na snago tudi najbolj sitna. S sodo teh posod ne smemo umiti, ker postane aluminij od sode siv. Aluminijasto posodo daš le v vročo vodo in jo obdrgneš z milom do čistega, nato jo s krpo obrišeš in izlikaš.

Posode iz bele pločevine, zlasti pekače, ki prav rade počrtnijo in postanejo lisaste, čistimo takole: V te posode damo najprej vročo vodo s sodo in pustimo stati četr ure. Potem s pomivalno in peskom do čistega obdrgnemo in izplaknemo z vročo vodo. Ko je posoda popolnoma suha, jo usvetimo z magnezijo. — Posode iz črne pločevine umijemo prav tako, le da nazadnje ne vzamemo magnezije, ampak navadno sol. Prav tako čistimo posode iz kositra, ki jih na koncu usvetimo še z limonovim sokom in obrišemo z mehko krpo. — Kopalne banje, ki so že potemnele, očistiš s petrolejem in izplakneš z vrelo in nato mrzlo vodo. — Navadne posode iz železa in emajla je treba včasih prekuhati v močni sodovi raztopini in obrišati s peskom. — Potrebno je le, da gospodinja tudi s posodami čuti in se zaveda, da so del njene družine.

Rumene in rdeče kolerabe

Rumene kolerabe imajo največ duševnih snovi in so zato jako nasitiljive. Vitamine kolerabe ohraniš, če očistiš kolerabe razrežeš na prav majhne koščke, da jih je treba manj časa kuhati. Če jih skuhamo kot piré, sploh ni treba nobene vode dodati, tako da se kolerabe vedno v svojem soku dušijo.

Rdeče kolerabe pa so zato pomembne, ker jih imamo lahko tako dolgo, dokler ni spomladne zelenjave. Rdeče kolerabe vsebujejo tudi snovi, ki re-dijo kri, a treba je, da surove naribaš in sok pomešaš z rdečim vinom.

Pletena čepica

Pričujoča čepica je jako primerna šolaricam. Narejena je iz modre, bele in rdeče volne. Potrebujes volno teh barv in pleteš s 4 debelimi in 4 tanjšimi pletilkami.

Začneš spodaj in nasnuješ 120 pentelj iz modre volne na debele pletilke. Pleteš naokrog vrsto desno in vrsto levo in potem dve vrsti po 2 pentelji desno in 2 levo in še eno vrsto samo levo. Nadaljuješ 4 vrste desno in ponoviš kot prej. Dobiš

dve progi, s čimer se bo čepica tesno prilagala, ker sta obe progi jako prožni.

Ostanek čepice pleteš desno, in sicer z modro volno, dokler ni 6 in pol centimetra visoko. Nato pa 3 cm z belo volno. Potem pleteš z rdečo volno, a le 3 vrste naokoli, nato pa snemaš takole: Najprej napleteš 10 pentelj, a druge po 2 skupaj — vso vrsto. Druga vrsta je brez snemanja, potem pa pleteš po vsaki deveti pentlji po 2 skupaj, na kar sledi spet vrsta, da nič ne snemaš. Tako nadaljuješ brez snemanja in s snemanjem, in sicer snemaš najprej po vsaki 8, potem po 7, vrsti in 6, in tako dalje, dokler nimaš več ko 20 pentelj. Zdaj vzameš tanjši pletilke in pleteš vedno po 2 pentelji skupaj vso vrsto. Ko ti ostane 10 pentelj, spleteš iz njih majhen, 2 cm dolg repek.

Iz kuhinje v kuhinjo

Ce potrebuješ samo beljak,

tedaj previdno prebodi jajce z nožev konico zgoraj in spodaj in beljak izteče, rumenjaki pa lepo ostane v lupini in je uporaben tudi čez več dni.

Majhne kuhinjske napake

Večkrat se je že zgodilo, da je radi malih grehov nastala huda škoda in večkrat se je tudi že pripetilo, da je kaka izveščana, preizkušena gospodinja zagrešila v naglici take prestopke v kuhinji, kakršnih prav za prav ne bi smelo več biti in ki povzročijo, da se kosilo popolnoma pokvari. Tako se kar čisto pripeti, da gospodinja, ko je razmišljena ali se ji preveč mudi, pripravi meso v mrzli vodi, s čimer se izgubijo beljakovine in je meso brez okusa. Drugič se tudi pripeti, da pristavi jedila, ki vsebujejo škrob, kar v vrelo vodo, naker se vse sprime in je ko močnik. Vročina in voda ne moreta nič več prodreti v notranjost in velik del hranil, ki so dragocene za telo, gre tako pozlu. Mlade gospodinjice večkrat pozabijo pred kuho — namočiti posušena živila (fižol, jetmenček), s čimer so ta živila skoraj neprebavljiva. Posušeno sadje, sočivje itd. se mora vendar moče šele napiti, da se more pri kuhi v živilih razviti vodna para. Para pretrga stene celic in osvoboduje hranila v sebi, da morejo priti v prid človeškemu telesu.

Sleherina gospodinja mora prav natančno paziti na to, da je mast za peko mesa ali močnatih jedil jako razbeljena. Če damo kos mesa v premalo razbeljeno mast, se mast vpije v meso, ne da bi ga orumenila. Meso je tedaj svetle in nelepe barve in sok po nepotrebnem izteče ven, tako da moraš dati na mizo posušeno, grdo meso — en sam podplat. Ko pečeš meso, ga ne smeš nikoli veliko hkrati dati v razbeljeno mast. S tem se mast preveč ohladi in se ne more narediti pravilna skorjica na mesu. Druga grda navada je to, da meso med peko prebadamo z vilicami: sok izstopi iz mesa in je za nič! Če že moraš žlico vtakniti v mast, pazi, da je žlica popolnoma suha; če ni, mast zavreči in se po nepotrebnem potraji mnogo kapljic masti, in tudi opečeš se lahko, ko škropiš mast naokoli. Če pripravljaš kako jajčnato jed, ne smeš uporabljati srebrne žlice; ker vsebujejo jajca žvepleni vodik, bi žlica kmalu počrnela.

Ko delaš omake, pazi, da v začetku ne daješ v posodo dosti tekočine. Potem tudi dolga kuha ne popravi okusa, kakršnega ima omaka, ki le počasi nastaja in ji polagoma dolivamo vode. Če kuhajo kje v trdo kuhana jajca, imajo navado, da jih dajo kar v vodo prav tedaj vrelega krompirja; tieta jajca bodo brez dvoma imela okus po krompirju, saj je jajčna lupina propustna in gre voda ekozi v notranjost. Mnogim gospodinjicam je treba »na srce položiti«, da ne smejo mleka nikoli dati na hud ogenj; pripali se in pokvari okus! In take posode je težko čistiti in večkrat se emajl s posode odkrhne in je posoda za kuho mleka že zanič. Slednje povejmo še to, da za kuho cmokov ne smemo nikdar vzeti majhnih posod z malo tekočine; cmoki morajo prosto plavati v vodi (ali juhi). Skrbimo tudi, da so v kuhinji noži nabrušeni; s skrbnimi ne opraviš nič, le čas zamudiš.

»Zakaj pa rečete svojemu sinčku Kolumbu?«
»Zato, ker je bil prvi, ki je na našem radiu našel Ameriko!«

Stročji fižol vložen v soli

Je še bolj okusen, kakor v kislu, za katerega je bilo že prej navodilo tu. Mlad, zelen stročji fižol otrebimo in operemo. Pripravimo elano vodo in sicer denemo na liter vode žličko soli, dodamo nekoliko celega popra in pustimo to 15 minut vreti. Surov stročji fižol denemo v majhen vinski sodček, ki ga dobro oribamo ter ga pripravimo, kot je opisano za kumarice v soli. Dno sodčka pokrijemo z listi vinske trte in napolnimo ¾ sodčka s stročjim fižolom, naker nalijemo do vrha sodčka to solno raztopino, položimo na vrh snažno desčico, ki jo obtežimo z nekoliko belimi, čedno opranimi kamni. Zelo nam bo koristilo tako vloženi stročji fižol pozimi. Tudi tega uporabljamo namesto malih kumaric in ga pozimi rabimo za garniranje raznovrstnega mesa.

Pražena jajčka

Pražiš lahko cela ali razpolovljena v trdo kuhana jajca v razbeljenem olju ali na masti. Še boljša so pražena v mehko kuhana jajca. Kuhaš jih 4 minute, daš v mrzlo vodo, naker jih izlaha lupiš. Potem jih pavaljaš v raztepenem jajcu in drobtinah in urno opraviš (kot meso).

ELITNA KONFEKCIJA

Mastek,

MARIBOR

prinaša vedno najnovejšo!

NAJNOVEJSE
MODNE
TKANINE

Soivan
MANUFATURA

Naš domači zdravnik

J. P. — Lj. Zdravilnost čebeljih pikov je bila na tem mestu najmanj dvakrat omenjena in način domačega zdravljenja opisan. Mnogim ljudem z revmatičnimi bolečinami ali trdovratnim trganjem čebelji strup dejansko pomaga, vsem pa ne. Zdej je menda najboljši čas za tako zdravljenje. Na boleče mesto ali pa tudi kje drugod, kjer oteklina po pikni toliko ne moči, se nastavijo z nalašč pripravljenim lesenim precepom dve ali tri čebele po vrsti, želo naj se pusti v koži ne dalje od treh minut. Ko premine oteklina popolnoma, naj se pikanje ponovi s 4-6 čebelami, v trdovratnih ali zastarelih primerih bolečin še v tretje s 7-10 čebelami, kar menda zadostja za enkratno zdravljenje. Pripominjam, da ne prenaša vsako čebeljega strupa, zato naj se iz previdnosti napravi prvič samo en pik. Komur je to preprosto zdravljenje nevarno, naj si da napravi čebelno zdravljenje od zdravnika z umetno pripravljenim strupom.

M. P. — T. Otrdeli koža na podplatih, ki vas zelo ovira pri hoji, se vam ponavlja navzlic kopekim, zdravniškemu mazilu in rezanju? Obrnite se do katerega čevljarja usmiljenega srca, ki vzame mero za obutev po vaših nogah, izvrši pa naj jo, včasih smo rekli na ameriško, danes pravimo na športno obliko z nizkimi in širokimi petami in široko zaokroženim prednjikom. V čevljih nosite vložke iz elame ali koreninam podobne snovi (slufec). Dokler nosite čevlje, narejene po modnih kopitih, vam ne pomaga nič!

A. R. — P. Živčnost v obliki raztresenosti, nemirnosti in slabe volje vas začena skrbeti, zlasti z ozirom na življenje v bodočem zakonu? Ker ste iz trdne družine in živite zdaj redno — glede mladostne zablode, če je res opuščen, bodite brez skrbi — potem ne bo resnih težav, da opravite živce v ravnotežje. Poleg poklicnega dela vam treba razvedrila, poprijete se pametnega društvenega in, če se da, zlasti športnega udejstvovanja; tudi v vašem bivališču je dovolj priložnosti za daljše sprehode in izlete po pokrajini, ki je vendar zelo zanimiva. Treba vam tudi notranje ureditve. Kot samotarju v tujini vam priporočam predvsem av. pismo nove zaveze, ki je po splošnem mnenju knjiga vseh knjig, bolj vredna prebiranja, ko vse druge na svetu. Brskajte po nji, v njej najdete več, kakor vam treba za popolno uravnovešanje. Morda ne mine niti eno leto, ko se usposobite za zdravo in srečno življenje v dveh ali večih.

M. T. — B. Pivska strast je časih grda zakrivljena razvada, časih izrazita duševna bolezen. Zanesljivost domačega erestista zoper njo ne poznamo. Mnogim nesrečnikom te vrste se pristojno opojnine, če živajo s kavo ali čajem zavrelo hrastovega žela, prazenega ali zmetega, kakor se pripravljajo kava. Drugim ugne pomagati zdravnik, ki sočutno prevzame bolnika v zdravljenje po načrtu. Bolnik dobiva vsedno opojnino, in takoj nato neškodljivo zdravilo v obliki vobda, da izbruhne povzročeno opojnino. Po nekajkratnem ponavljanju se mu pristidi tista opojnina za stalno. Tako se dajo polagoma pristiditi vse opojnine, če ima bolnik količjak volje za ozdravljenje. V nekaterih primerih pa ne pomaga drugo, kakor trajno osamljenost bolnika — oskrba v primernem zavodu, kakor so hiralinke za take nebolnice.

F. C. — V. Bedrenica (ishias) v desnem bedru menda ni posledek poškodbe kolena na drugi strani, če se vam je ta pozdravila. Upoštevajte, kar je danes pisano o čebeljih pikih in v prejšnjih odgovorih o trganju (n. pr. 1. avg. letos).

A. K. — Bolečine v križu pri pripogibanju ali dolgem sedenju so pogosto nadležne, ali so posledice vzdigovanja in prenašanja težkih bremen ali izraz revmatizma, ne morem razpoznati čez toliko hribov in dolin. O domačem zdravljenju takih nevarnosti je pisano dovolj tudi v današnji posvetovalnici, vam priporočam posebej še izdatno ogrevanje in krepko gnetenje (masiranje).

Isti. — Občutljivost palčnega sklepa na nogi po lanskej poškodbi od slabem vremenu in pri krepkem ali nerodnem stopu pomeni, da sklep še ni ozdravljen. Pomnite se vendar z večim zdravniškom, če ni morda potrebna kakšna časna obveza ali operacija.

Isti. — Večesečno potenje in zaslišenje dihal se ne da odpraviti ne z domačimi in ne zdravniškimi pripomočki? Izkušeni zdravnik vam soglasno zatrjuje, da nadležna ni jetične narave. Verjetno. Enake nevarnosti povzročata tudi zanemarjena hripa, ki je bilo o nji letos že večkrat pisano. Tudi vaše trganje v glavi, nespečnost in razburjenje sanje so pogostni naslednji neprebolele hripe. Če le morete, pojdite z otrokom za več tednov na morje (v južnejšo Dalmacijo), kjer se vam vse te tegobe porazgube najlažje in najhitreje. Navadno se da zunanjo poedati in v morju kopati ves vinotok in še čez.

L. M. — Lj. Videvanje pošastnih prikazov v polsopanu in temi vas napolnjuje z grozo, da morate klicati? Večerjajte zgodaj in kaj lahkega, preden ležete, si napravite toplo kopel za noge z mrzlim poltom, ko ležete, si zavežite oči in pripodivši se angeli varhu se zamislite na razgled z Gradu ali Šmarne gore in — zaspite. Tisto zadelo (radi nebrunjanja po operacijski omami) pa si izbijte iz glave, ker ni stvarne podlage zanjo.

F. H. — K. Zrast ključnice s prsnice je na levi strani vidnejša ko na desni? Na daljo je težko kaj reči, ker je več možnosti. Dokler ni občutne motnje in dokler ni nakaza znatna, ni nikakršne sile za zdravniško nardevanje, sicer pa treba sveta in pomoči večjega strokovnjaka za telesne napake.

F. R. — Z. Večerni napadi s pečenjem v želodu in bolečinami na desni strani pod rebri in zadaj med pleči vzbujajo tako na daljo sum na čir v dvanajstniku ali vnetje v želodniku (s kamenjem ali brez njega). Ta primer ne spada v področje domačega zdravljenja, marveč v bolnišnico z oddelkom za notranje bolezni za ugotovitev in potem bržkone na oddelk za operativno zdravljenje.

M. D. — K. Morebitno kilo naj jaz ugotovim in radi vaše seigurnosti (menda gotovosti) razložim z opisom? Kile, zunaj vidne na trebuhu, so na popku, v dimljah in proti stegnu, vsaka od njih dela večje ali manjše težave, ki se ravno po kakovosti in velikosti izstopivšega ali izstignjenega drobja in mnogih drugih okolnostih. Zdravnik, ki vam je na voljo, razloži te stvari takoj in poda navodila.

E. F. — Lj. Jutranje kihanje vas nadleguje že nekaj mesecev, sicer imate mir; nahod se ni razvil, kakor napovedal po prehlajenju. Sitnost mi ni znana. Ozval sem jo prvič pri svoji tašči, ki je ekorajda po vsaki večerji kihnila po 20-30 krat.

po vrsti, po mojem domnevanju zavoljo tobakovega dima. Šaljivo taško je kihanje zabavalo, češ, da ji odganja muhe iz glave. Nekoliko te dediščine sem od dobre tašče dobil tudi jaz, samo da ne vem, kako in zakaj. Kaj vas draži na jutranje kihanje, ne morem pogoditi od daleč, morda kakšna posebna vonjava ali prah v zraku, morda kakšna sprememba v drobru, morda toplotna razlika? Opazujte in poskušajte!

B. S. — L. Trganje po vsej levi strani glave, hrbta in levi roki vas plaši? Bojite se usode svoje znanke, ki ne more jesti, ker ima neznosne bolečine, če odpre usta, da vpije in se valja po tleh. Strah je slab svetovalec in še slabši zdravnik! Radi zbadanja v ušesu pojdite k strokovnjaku za ušesa in nos, da ugotovi dejansko stanje v glavi, če on ne najde nič stvarnega, poiščite še zdravnika za živčne zadeve, zakaj enostranost znakov vzbuja sum bolj za živčno kakor splošno bolezen (»revmatizem«).

K. L. — C. Vetrovna napetost vas muči vsako jutro kot spremeljevalka, vi trdite kot začetnica vaše desetletne želodčne bolezni, ki je prešla, puteljki vam občutljivost do kielih jedi in pijač. Po takih zdravnih poskusih pri zdravnikih doma in v treh bolnišnicah zmagajte imeti navodila za zdravljenje z domačimi pripomočki? Te odgovornosti ne morem sprejeti na daljo, ko ne poznam vašega dejanskega stanja. Zdi se mi, da je najbolje pogoditi vašo bolezen zdravnik, ki je ugotovil začetni čir med želodcem in črevesom. Vrnite se k njemu, da vas ponovno preišče, če je res čir in če se ni epremenil v brazgotino, ki ovira prehod.

Sporna stanarina. A. P. K. Z razsodbo državnega sveta z dne 21. V. 1937 je bila katehetom na ljudskih šolah odvzeta stanarina, ker nimajo posebnih oddelkov na šolah. Zato je bilo po tej razsodbi s 1. junijem ustavljeno izplačevanje stanarine. Če imate toraj terjati zaostanke na stanarini pred 1. 6. 1937 in hočete uveljaviti izplačilo teh zaostankov, ni izključeno da bo administrativna oblast zavzela stališče razsodbe državnega sveta in odrekla prisilno izterjavanje zaostankov. Na uspeh tožbe pred upravnim sodiščem z ozirom na gornjo prejudicijelno sodbo ni skoraj misliti.

Poizvedbe v Ameriki. Z. A. R. — Ze dve leti vam pošta iz San Franciscu vrača pisma, ki so naslovljena na vašega sina, ne da bi sporočili, ali je nepoznan ali mrtev. Vprašate, kje bi mogli poizvedeti za vašim sinom. — Obrnite se na izseljenskega referenta banske uprave v Ljubljani z navedbo točnih podatkov vašega sina. Ta bo potrebno oskrbel za uradne poizvedbe naših konsularnih oblastev pri pristojnih ameriških uradih.

Ponovna poroka ločencev. H. D. M. Vprašanje je presplošno stavljeno. V naši državi imamo, kar se zakonskega prava tiče, še vedno različna pravna področja. Zato ni mogoče odgovoriti, če je ponovni zakon veljaven, če ne navedete verodostojnih ločencev ob času prvega zakona in ob času drugega zakona in kraja sklenitve teh zakonov.

Službena pogodba. S. T. A. Z delodajalcem, lastnikom tovarniškega obrata, ste sklenili pismeno službeno pogodbo in se med drugim tudi dogovorili za 3 mesečni odpovedni rok. V pogodbi je bil še pridržek delodajalca, da ga ne veže odpovedni rok ob popolni ustavitvi obrata. Podjetnik pa je na 12 dni odpovedal vsem delo, nato obrat popolnoma ustavil, kmalu potem pa začel pod novim imenom v istem prostoru in s istimi stroji znova obratovati. Vprašate, če je prenehala stara pogodba in če imate pravico do plačane 3 mesečne odpovedi. — Tak način izigravanja je proti dobrim šegam. Zato je pri danem položaju po našem mnenju pridržek delodajalca, da ga ne veže odpovedni rok pri ustavitvi obrata, neveljaven in vam je dolžan plačati celo 3 mesečno odpoved. Gre vam pa vsaj 14 dnevna odpoved, ki je obvezna v vsakem slučaju. Z novim podjetjem morate skleniti novo pogodbo. — Glede kršitve pogodbe bo sporno. Če imate ubožno spričevalo, tožite, boste vsaj vedeli, kdo ima prav.

Rentne knjižice avstrijske pošte hranilnice. A. P. M. — Če so bile rentne knjižice avstrijske pošte hranilnice pravočasno prijavljene v smislu navodil direkcije pošte hranilnice v Beogradu, do 31. V. 1923, potem imate upanje, da se bodo te knjižice tudi vpoštevale, ko se bo to vprašanje končno rešilo. Glede neprijavljenih knjižic pa niti upanja ni več.

Čatežke Toplice so najtoplejše toplice v dravski banovini; toplota vode znaša 57° C (ne pa 40°-45° C, kakor je bilo pomotoma tiskano v zadnji nedeljski številki, z dne 19. t. m., »Slovenca« v članku »Po dolinah Save in Krke«).

Pričevanje in morebitne posledice. K. T. R. — Vprašate, če sme podjetnik delojemalcu odpovedati službo, če priča pred sodiščem govori resnico podjetniku v škodo. — Postavodajalec noče, da bi kdo radi pričevanja pred sodiščem trpel škodo. Dolžnosti pričanja niso samo oproščeni bližnji sorodniki obdolženca, temveč tudi druge priče se ne morejo siliti, da bi odgovarjale na poedina vprašanja, če je verjetno, da bi nastala radi tega zanje velika neposredna tvarna škoda, ali sramota za nje in njih bližnje sorodnike. Pred vsakim zaslišanjem mora sodišče poučiti pričo, kdaj sme odkloniti pričevanje oziroma na kakšna vprašanja da ni dolžna odgovoriti. Če torej delojemalcem misli, da delodajalec resnica ne bo ljuba, naj pri zaslišanju izjavi, da na tako vprašanje ne bo odgovoril. Delodajalec tudi brez navedbe razlogov delojemalcu lahko službo v odpovednem roku odpove. Proti taki pravilni odpovedi delojemalcem nima pritožbe.

Dolg zapuščine. A. L. Dva brata sta prevzela po očetu prezadolženo posestvo. Prvi je prevzel večji del posestva, zato tudi večji del dolga, drugi pa manjši del posestva z manjšim delom dolga. Prvemu bratu so je posrečilo, da je dosegel znižanje precejšnjega dela svojega dolga. Drugi brat zahteva, da se upošteva to znižanje tudi pri njegovem dolgu, ker sta pa oba brata prevzela sorazmerno tako dolgovito kot posestvo. — Za vaš spor je potrebno točno znanje zapuščinskega dogovora. Po istih načelih, kakor ste se tedaj dogovorili, glede prevzema čega očetovega dolga, menili sedaj zmanjšati ta dolg, v kolikor ste eden ali drugi dosegli znižanje starega dolga. Notar, ki je vodil zapuščinsko razpravo, vam bo lahko najbolj točno svetloval, kako morate postopati z ozirom na sedaj nastali položaj. Če se ne bosta mogla sama sporazumeti, bo moral brat tožiti in bo končno sodišče odločilo, žigavo stališče je pravilo.

Od točne razpoznavne je odvisno nadaljnje zdravljenje, a prehrano in zdravili ali z nožem.

J. B. — S. Bele lise na ogorelem obrazu pustite letos v miru, prihodnje pomlad pa si omielite katero izmed mnogih maž, ki varujejo kožo premočnega ogorevanja. Sicer pa menim, da je malce mogoče obrazček če ne lepši pa vsaj zanimivejši od mlečnega ali vsakdanje rdečega.

P. R. — L. Zenska bolezen (sprva močna krvavitev v debelih zaplatah, zdaj bolečine v spodnjem životu in zapira vode) se pač ne da zdraviti na daljavo in tudi ne samo z domačimi pripomočki. Treba je vendar, da več zdravnik najprej ugotovi dejansko stanje (nepopoln eplav ali goba ali drugačen izrastek) in potem ali sam prevzame zdravljenje ali pa pošlje bolnico v bolnišnico ali zdravilišče. Pred nosom imate dobre zdravnike, ki so vam na voljo za skromno plačilo in v primeru dejanske siromašnosti celo brezplačno, čemu torej begate za pomoč v megleno daljavo?

leti. Za nujne primere ni in ne more biti naša posvetovalnica nikoli. Na vprašanja, ki se naberejo med tednom, pridejo odgovori na vrsto šele drugo nedeljo ali pa kasneje.

J. S. — S. Neuspelo poskušanje opustite popolnoma vsaj za tri mesece, da se vam poleže razdražljivost. Ves ta čas se utrjujte z vodo, obilnavjem ali pršenjem zadaj in spredaj dvakrat na dan. Ogibajte se tudi vseh dražil, za pomirjenje pijte zvečer hladen špajkov in melov oparek. Čim manj se begate, tem prej se zadeva ureadi dovolj na obe strani.

Mnogi. Brez izkazila (izrezek na tej strani) ali opravičila ali podpisa ni in ne bo odgovorov, saj morajo celo redni in doštajni vprašalci večkrat čakati odgovora, da pridejo na vrsto.

Doplačilo deleža zadrugi, ki je v likvidaciji. B. M. K. — Razmerje med članom in zadrugo je urejeno z zadrugnimi pravili. V teh pravilih je tudi določeno, koliko znaša zadrugi delež, kako in kdaj preneha članstvo, kako se smejo spreminjati zadruga pravila i. t. d. Za vse to ste se premalo zanimali. Med tem časom je zadruga pravilno sklepala o povzemanju zadrugnih deležev, in je tudi opravičena, da sedaj od svojih članov zahteva vplačilo povzanih deležev. Zmotno je vaše mnenje, da je vaše članstvo prenehalo s tem, ko ste v trgovini izjavili, da izstopate in potem res niste več v zadrugi kupovali. Vi bi morali pismeno javiti načelstvu zadruga svoj izstop in zahtevati izplačilo svoječasno vplačanega deleža. O vašem prijavljenem izstopu bi moralo načelstvo sklepati in šele s takim sklepom bi prenehalo vaše članstvo, vaše jamstvo kot člana pa šele po preteku časa, določenem v pravilu. Sedaj vam ne preostane drugega, kot da plačate zahtevano doplačilo deleža, sicer boste nosili še pravdne stroške.

Zakasno zavarovanje svojih pravic. N. M. — Dobili ste neko pravdo na prvi stopnji. Nasprotnik je vložil priziv. Med tem je obremenil svoje zemljišče do vrednosti istega, tako da se bojite, da kljub dobili pravdi ne boste dobili pri nasprotniku. — Razmerje med članom in zadrugo je urejeno z zadrugnimi pravili. V teh pravilih je tudi določeno, koliko znaša zadrugi delež, kako in kdaj preneha članstvo, kako se smejo spreminjati zadruga pravila i. t. d. Za vse to ste se premalo zanimali. Med tem časom je zadruga pravilno sklepala o povzemanju zadrugnih deležev, in je tudi opravičena, da sedaj od svojih članov zahteva vplačilo povzanih deležev. Zmotno je vaše mnenje, da je vaše članstvo prenehalo s tem, ko ste v trgovini izjavili, da izstopate in potem res niste več v zadrugi kupovali. Vi bi morali pismeno javiti načelstvu zadruga svoj izstop in zahtevati izplačilo svoječasno vplačanega deleža. O vašem prijavljenem izstopu bi moralo načelstvo sklepati in šele s takim sklepom bi prenehalo vaše članstvo, vaše jamstvo kot člana pa šele po preteku časa, določenem v pravilu. Sedaj vam ne preostane drugega, kot da plačate zahtevano doplačilo deleža, sicer boste nosili še pravdne stroške.

Zakasno zavarovanje svojih pravic. N. M. — Dobili ste neko pravdo na prvi stopnji. Nasprotnik je vložil priziv. Med tem je obremenil svoje zemljišče do vrednosti istega, tako da se bojite, da kljub dobili pravdi ne boste dobili pri nasprotniku.

Uporaba samostojnih droži. (A. Z. iz K.) Bojim se, da bo letos precej gnilega grozdja in da se bo vino kvarilo. Nameravam zato naročiti čiste kvasnice. Kako se uporabljajo samostojne kvasnice?

Kako je predelati gnilo grozdje v vino, se ravna po odgovoru na to vprašanje. Čiste kvasnice pa uporabite takole: Kake tri dni pred trgatvijo natrgajte zrelega grozdja, ga zmastite, stisnite in v polem zavrite; tak mošt (10-15 lit.) shranite v kako stekleno posodo (pleteno steklenico), ali pa v sodček. Ko se mošt ohladi na 18 do 20° C pa izpraznite v posodo eproveto samostojnih kvasnic. V 2-3 dneh prične mošt kipeči. Tak mošt je najbolj pripraven za vcepiljenje čistega kipeja v ostalih moštih. Za vsakih 100 l navadnega mošta je potrebno 2-3 l čistokipečega mošta. Večji vinogradniki naročijo več eproveto čistih kvasnic in si prihranijo večjo količino čistokipečega mošta.

Umetna gnojila za ječmen. (K. P. iz D.) Kmalu bom sejal ozimni ječmen. Rad bi mu pognojil z umetnimi gnojili. Kakšna in koliko vsakega bi moral trošiti na njivo, ki je bilo deteljše in meri 2800 m²?

Vsa žita in to velja posebno za ječmen se mora gnojiti z umetnim gnojem, ako hočete zares pridelati dobro in kleno zrno. Najboljše je, da gnojite ječmen s superfosfatom in s kalijevim soljo. Dušičnatega gnojila v danem primeru ne bo treba preveč uporabiti. Na to površino vzemite: 40 kg kalijeve soli, 80 kg rud. superfosfata in event. 25 kg apnenega dušika. Kalijevo sol in apneni dušik zmešajte skupaj in jih vsaj nekaj dni pred setvijo potrosite enakomerno po njivi ter plitvo podorjite. Po setvi potrosite pa še superfosfat in ga pobranajte.

Telica in paša. Imam pet mesecev staro telico in ne vem, kaj je boljše. Ali bi jo pustil v hlevu ali bi jo puščal s kravami na pašo? J. B. — Pr. Menda mislite izbrati za svoje krave jesensko pašo in jih pasti po travnikih. To bi naj storil, vsak živorejec, zlasti pa še oni, ki nima druge prilike za pasenje svoje živine. Brez drugega bo bolj prav, če bo hodila telica s kravami vred na pašo, in bi bilo zgrešeno, če bi ostala sama v hlevu, pa čeprav ni več ko 5 mesecev stara. — Saj gredo telice, ko so stare vsaj 6 do 8 mesecev, v planinskih krajih — po predhodni primerni predpripravi na hojo na pašo in pasenje doma — že na planinsko pašo. Hoja na pašo in sploh gibanje na prostem v svežem zraku in na sončni svetlobi je za zdravje in uspevanje vsake domače živali, toliko bolj pa še za zdravje in razvoj mlade živali, neprecenljive vrednosti. Le na paši se doraščajoča žival najbolj naravno utrjuje in utrdi ter postane odporna; le paša ji more dati pravo osnovo za trdno zdravje in poznejšo donosnost. Seveda se bo telica na pašniku zdaj bolj sprehajala nego pasla in se bo šele polagoma privadila na pašo. Zato ne smete računati, da se bo telica prehranjevala takoj ali sploh letos a pašo. Dobivati bo morala zategadelj tudi tedaj, ko bo redno hodila na pašo, doseganje krmo ne-prikrajšano v hlevu, da ne zastane v razvoju. Letošnje privajanje na pašo pa bo telici prišlo zelo prav za pasenje v prihodnjem letu.

Naprava stanovitnega vina iz gnilega grozdja. (Z. S. iz N.) Prihodnje dni bom prvič podbiral gnilo grozdje, ker nekatere sorte precej gnijejo. Lansko leto sem tudi pobiral gnilo grozdje, pa ni bila pijača bogve kaj prida. Primesati sem moral to vino domači pijači, ker za kupčijo ni bilo primerno; imelo je hud duh po žveplu in je ostalo ves čas sladko. Kako naj ravnam pravilno z moštom iz gnilega grozdja, da se ne bo pokvaril?

VSAK nima toliko denarja, da more potovati v kopališče

TODA

VSAKDO bi moral dati za zdravje letno 100—150 dinarjev in prvi mesec dni mesto druge vode

Radenski zdravilni vrelec onega z rdečimi srci.

niku kritja. Vprašate, kako bi vašo še ne pravomočno terjatev mogli zavarovati. — Če bo prvostopnja sodba potrjena po drugi stopnji, potem boste lahko predlagali izvršbo v zavarovanje, čeprav bi nasprotnik še vložil revizijo. Sedaj bi pa mogli predlagati le časno odredbo, s katero bi začasno varovali svoje pravice. V dosegu časne odredbe morate verjetno izkazati, da vaš zahtevk obstoji, da je pa nevarnost podana, da ne pridete do kritja radi takih dejanj nasprotnika, ki resno ogrožajo vaš zahtevk.

Sporna pokojnina. S. J. M. Sporazumno ste ločeni z možem od mize in postelje. Mož je prestopil v pravoslavno vero in se na novo poročil. Saj vam še plačuje preživnino. Ker je mož državni upokojenec, vprašate, komu bo pripadala pokojnina, ali vam, ali drugi ženi in če lahko dosežete razveljavljenje drugega zakona. — Vprašanje pokojnine je sporno. Poznamo primere, da se je pokojnina v takih slučajih delila med prvo in drugo ženo. Za vas bi bil položaj precej drugačen, če dosežete, da se zakon, ki ga je mož sklenil z drugo ženo, proglasi za neveljavnega. Če živi vaš mož na področju Slovenije ali Dalmacije, potem imate upanje, da bi vrhovno sodišče v Zagrebu izreklo, da je drugi zakon neveljaven. Priskrbite si ubožno spričevalo in stavite pri okrožnem sodišču predlog, da se drugi možev zakon izreče za neveljavnega, ker je prvi bil poročen kot katolik in je bil ta prvi zakon ovira, da se sploh ne more poročiti, dokler vi živite.

Nepriznanje zaščite. G. B. V. — Kmetici je občina izdala potrdilo o tem, da je kmet po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov. Na predlog odvetnika nasprotne stranke je sodišče občinsko potrdilo razveljavilo in kmetici odklonilo priznanje zaščite. Vprašate, ali more odvetnik oporekati zaščiti, ki jo je priznala občina. — Po predpisih uredbe sme vsak interesent predlagati, da sodišče preizkusi resničnost potrdila, ki ga je izdala občina in o tem izdati sklep. Če je sodišče zaščito odklonilo, ni nobene pomoči več.

Takse proste vloge. Č. — Radi bi vedeli, ali so epomenice, ki jih vlagajo stranke pri občini, oproščene plačila takse, če so splošnega značaja. — Plačila takse so med drugim oproščene vloge, ki jih predlagajo v javnem interesu privatne osebe. Hmelj ob mej. R. G. M. — V naših nasvetih niste nikdar čitali, da se mora hmelj saditi v razdalji treh metrov od meje, ker tega nikdar nismo pisali. Zato je vaše vprašanje, ki se naslanja na takšno trditve, neosnovano in odpade tudi odgovor.

Kmetijski nasveti

Lansko leto ste napačno ravnali pri razsluzenju oziroma napravi mošta iz gnilega grozdja. Pri pretakanju ga gotovo niste dovolj prezračili in niste skrbeli, da bi mošt pravilno kipekel. Pri napravi mošta iz gnilega grozdja morate letos bolj paziti. Ko pretakate tak mošt po nekaj dneh, tedaj ga morate dobro prezračiti. Najbolje je, da pretočite mošt skozi kakšno cedilo ali sito v kako posodo, da se dobro prezračijo in razduši. Ko ga pretočite v sod, mu primešajte primerno količino bujno kipečega mošta, ki ste si ga pripravili potom čistorejnih droži ali, ako teh niste uporabljali, pa vzemite nekoliko kipečega mošta od zdravega grozdja. Upoštevajte tudi vse pogoje brezhiplnega kipeja. Predvsem poskrbite, da bo v kleti primerna toplota, t. j. 15-18° C, ko mošti hitro kipi.

Izdelava sladokosa iz grozdja. (F. B. iz T.) Namenil sem se letos napraviti nekaj sladokosa iz grozdja domačih sort, n. pr. iz grozdja od beline, kraljevine, lipne in škeline. Napraviti si ga hočem okoli 300 l. Pravijo, da se tak sladok mošt prav dobro da vnovčiti. Kako naj ravnam pri izdelavi sladokosa iz grozdja domačih sort?

Vaš namen, ko si hočete napraviti nekaj sto litrov sladokosa iz grozdja domačih sort, je z gospodarskega vidika gotovo na mestu. Po dobrem sladokosu iz grozdja bo pri nas čedalje večje povpraševanje. Dobro ste si tudi zamislili, da hočete zato uporabiti grozdje domačih sort. Najboljši sladokos se prideluje iz grozdja, ki nima preveč sladkorja (od 13-16% sladkorja) in primerno količino osvežujoče vinske kisline (od 9 do 12 pro mille kisline). Poleg sladkorja je za prvovrsten sladokos neobhodno potrebna primerna količina zdrave organske kisline. Za izdelavo sladokosa vzemite zrelo grozdje od domačih sort. Grozdje zmeljite, gnilo preje odstranite, nato ga pa sprešajte.

Mošt potem takoj od preše filtrirajte ali precedite skozi plateno cunjno v kak kotel (žganjarski kotel). Nato ga pri zmernem ognju segrevajte na 75-80° C. Pri tej toplini ga segrevajte 15 do 20 minut in ga večkrat med vrenjem premešajte. S tem ste uničili v moštu vse kipele glivice. Razkužen mošt nalijte potem še vroč v prej skrbno očistene steklenice (zelenke, steklenice od piva itd.). Posebno pazljivo morate posvečati, da bodo steklenice temeljito oprane. Cim ste jih dobro oprali s eodovim lugom, jih namakajte vsaj en dan v vodi. Pred uporabo jih denite v primerno posodo in polijte s toplo vodo do vrha. Pripravite si tudi dobre zamaške, ki jih morate pred uporabo najmanj par ur v vreli vodi prekuhavati ali pa razkužiti v vodi, kjer je raztopljen kalijev metabisulfit. Steklenice jemljemo iz gorke vode sproti ter jih napolnimo s toplim sladokom, takoj zamašimo in jih postavimo narobe na vrat. Ko se ohladijo, pomočimo vratove steklenic v raztopljen parafin, odnošeno jih zapečatimo z voskom. Sladokos v steklenicah hranimo potem v hladnih prostorih tako, da steklenice ležijo. Ako uporabljate sode za sladokos, jih morate skrbno pripraviti. Vzeti morate bolj močne sode, popolnoma čiste in jih pred polnjenjem z vrelo vodo segrejte, da se čuti dobro toplota tudi na zunanji strani. Vzeti morate posebno veko, skozi katero se zrak razkuži preden pride v dotik s sladokom. V ta namen uporabljajte tudi posebne zavite cevi — cedila — ki so napolnjene z glicerinom ali spiritom, skozi katerega se zrak razkuži preden pride do soka. — Vplivajte tudi na svojo okolico, da bodo letos tudi sosedje napravili veliko sladokosa. V ta namen naj uporabljajo tudi (kiela) jabolka in navadne mošt-nice, iz katerih se da napraviti tudi izvrstna sladka pijača.

ODREZITE

»SLOVENE SVETOVALEC«

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“, 26. septem. 1937

Gozdni čuvaj

Po kosilu so si pripovedovali lovske zgodbe.

Starejši prijatelj nas vseh, g. Boniface, strasten lovec in velik prijatelj vina, vesel in močan človek, poln humorja, poln ironije, ki je pripovedoval vedno samo vesele neumnosti, nikoli kaj resnega ali žalostnega, je nenadoma začel:

Vem za neki lovski doživljaj, ali bolje rečeno svojevrstno lovsko dramo, ki ji ni enake. Tega nisem še nikoli nikomur pripovedoval, boječ se, da ne bo zanimala nikogar.

Imel sem okrog pet in trideset let, ko sem lovil ko divji. V tem času sem imel lovišče na zelo samotnem kraju v okolici Jumiéges, obdano z gozdovi, ki so bili polni zajcev. Tja sem šel vsako leto za štiri ali pet dni čisto sam, niti enega prijatelja nisem nikoli vzel s seboj.

Za čuvaja sem postavil tja dobrega, močnega človeka, strogega in strasnega napram divjim lovcem. Bal se ni ničesar. Stanoval je sam, daleč od vseh, v mali hišici ali bolje rečeno, v neki razvalini kuhinje in shrambe in dveh podstrešnih sobic. Ena, ki je bila dovolj velika za posteljo, omaro in stol, je bila pripravljena zame.

Oče Cavalier, tako se je imenoval čuvaj, je stanoval v drugi.

Ce bi rekel, da je bil čisto sam, bi se zlagal. Pri sebi je imel še svojega nečaka, ki je bil pravi nepridiprav štirinajstih let, ki je hodil po hrano v tri kilometre oddaljeno vas. Pomagal je stricu pri vsakdanjem delu.

Ta suhi in dolgi dečko, nekoliko aklonjen, je imel svoje rumene lase tako nemarne, da se je zdelo, da ima na glavi kokoši puh in tako redke, kot bi imel plešo. Njegove noge so bile ogromne, roke pa kot kake lopate. Močno je škilil in zato najbrž ni pogledal nikoli nikogar v obraz. Spal je v luknji pod stropnicami, ki so vodile v klet.

Toda med mojim bivanjem v teh razvalinah, ki sem jih imenoval Pavillon, je Marij odstopil svojo luknjo stari Celestini, ki mi je kuhala.

Sedaj, ko poznate ljudi in bivališče, evo vam zgodbe:

Bilo je leta 1854. 15. oktobra, tega dne ne bom nikoli pozabil. Jezdil sem v Rouen. Spremljal me je moj pes Bock, velik brak.

Bil je mrzel, žalosten dan, veter je podil črne oblake, kot bi hotel zagrniti vse nebo z umazanimi odejami.

Na hričeku Cantalen se mi je odprl razgled v prostrano dolino Seine, ki se je kot kača vila preko vse doline, kolikor daleč sem videl. Rouen je bil na levi, z zvoni, ki so vrtali v nebo; na desni pa je običajni pogled na oddaljenih, gozdnatih gričih. Nato sem prešel Rouenski gozd, včasih v diru, včasih korakoma in okoli pete ure sem prišel v Pavillon, kjer sta me čakala oče Cavalier in Celestina. Vedno sta me sprejela z istimi besedami: »Dobro dan, gospod, kako je z zdravjem?«

Cavalier se ni mnogo spremenil, bil je podoben staremu drevesu, toda Celestine bi skoro ne poznal več. Od neprestane jeze navkreber se je skoro prelomila na dvoje. Stara, iscrpana žena je bila vedno ganjena, ko me je zagledala. Tudi ona me je pri slovesu vedno pozdravila na poseben način: »Zbogom, gospod, morda se vidimo poslednjičkrat!«

»In žalosten, boječ pozdrav te uboge žene, ta brezupna resignacija pred neizogibno smrtjo, ki ji je bila prav gotovo že blizu, me je vznemirjala vsako leto znova.«

Skočil sem s konja in med tem ko je oče Cavalier odgnal konja v hlev, sem Celestini podal roko in odšel z njo v kuhinjo, ki je obenem služila tudi kot jedilnica. Kmalu nato je vetopil tudi čuvaj. Takoj prvi hip sem opazil, da ni tak kot navadno. Zdelo se je, da ga nekaj teži. Bil je nemiren in brez vsakega veselja.

— Ali vam gre vse po sreči? sem ga vprašal.

— Včasih da, največkrat pa ne, je zamrmral.

— Kaj pa je temu vzrok?

Toda on je odkimal:

— Ne, gospod, nočem vas nadlegovati s svojo sitnostjo.

Še sem sihl vanj, toda zaman. Razumel sem, da mu je težko. Ne vedoč, kaj bi mu naposled rekel, sem ga vprašal, kako je z divjačino.

— Popolnoma v redu, gospod, moje oči so povsod, hvala Bogu.

To je rekel s tako muko in tako žalostno, da je bil naravnost smešen. Njegovi veliki, sivi brki so stali tako, kot bi hoteli vsak hip pasti z obraza.

Mahoma sem se spomnil, da se nisem videl njegovega nečaka.

— In Marij, kje pa je, da se nič ne prikaže?

Starec se je divje zganil in mi pogledal v obraz:

— Dobro, gospod, bolje je, da vam povem vse od kraja, mnogo bolje, kot da molčim in da mi ne prestanto teži srce.

— Kje je torej?

— V hlevu je, gospod.

— Kaj pa je napravil?

— Poslušajte, gospod... Nekoliko je okleval.

v obraz so se mu zarezale globoke gube, potem pa je s spremenjenim, tresočim se glasom počasi začel:

— Opazil sem to zimo, da v Roserajskem gozdu love divjačino. Noč za nočjo sem oprezoval, pa nisem zasledil žive duše. Hujšal sem od jeze. Zdelo se mi je, da dobro vedo za moje poti in načrte.

Nekega dne, ko sem krtačil Marijeve nedeljske hlače, sem našel v žepu štirideset soldov. Kje jih je dobil, sem pomislil. O tem sem premišljal osem dni in opazil, da odhaja vedno, ko se jaz vracam k obedu, gospod. In ko je nekega jutra vstal mnogo bolj zgodaj kot po navadi vetajam jaz, sem se dvignil takoj za njim in mu sledil. Da znam dobro slediti, to veste. In videl sem, kar sem ves čas slutil. Marij, moj nečak, nečak vašega čuvaja, je davil divjačino na vaši zemlji. Kri mi je zastala in toliko, da ga nisem na mestu ubil, tako sem ga premlatil. Da, pretepel sem ga in mu obljubil, da ga bom v vaši navzočnosti še enkrat.

Vidite, jaz hujšam in elabim od žalosti, on pa nima ne očeta ne matere razen mene. Zapoditi ga ne morem, saj razumete. Rekel sem mu še, če začne znova, bom napravil temu konec brez vsakega usmiljenja. Ali sem prav storil, gospod?

Ponudil sem mu roko rekoč:

— Prav, oče Cavalier, bolje niste mogli.

Dvignil se je:

— Hvala, gospod, grem, da ga poiščem, treba je, da držim besedo.

Vedel sem, da je nemogoče, odvrniti ga od njegove namere. Zato sem ga pustil.

Pripeljal ga je, držeč ga za ušesa. Sedel sem na slamnato etolo z obrazom kakega sodnika.

Marij se mi je zdel večji, še malo grši, kot prejšnja leta, s hudobnim, potuhnjenim obrazom.

Njegov stric ga je porinil tik pred menoj in ukazal:

— Prosi odpuščanja!

Deček ni znil niti besedice. Starec ga je dvignil in začel tepati s tako silo, da sem skočil pokonci in mu zaklical, naj neha.

Otrok je zatulil:

— Prosim, prosim ne več. Saj bom prosil.

Cavalier ga je postavil na tla in ga sunil v hrbet tako močno, da je pokleknil:

— Prosi odpuščanja! je zakričal.

Zanikrnez je zamrmral s povešenimi očmi:

— Prosim odpuščanja!

Stric ga je dvignil in ga odlovil z zausnico, ki ga je skoro pobila. Izginil je in nisem ga videl več do večera. Oče Cavalier je bil strt.

— Hudoben je! je rekel.

Med obedom je neprestano ponavljal:

— Ne morete razumeti, gospod, koliko žalosti mi povzroča.

Skušal sem ga tolažiti, toda zaman.

Odšel sem zgodaj spat, ker sem mislil oditi drugo jutro na lov. Moj pes je že spal na tleh ob moji postelji, ko sem upihnil luč.

Sredi noči sem se zbudil zaradi strasnega tuljenja psa. Takoj sem zapazil, da je soba polna dima. Sskočil sem s postelje, prižgal luč in tekel odpreti vrata. Plamen je segal že čisto do vrat. Hiša je gorela.

Hitro sem jih zaprl, nato pa sva splezala skozi okno ven, še prej pa sem zmetal ven mojo obleko, lovsko torbo in puško. Ko sem se rešil, sem začel na ves glas klicati starega čuvaja.

Toda oče Cavalier je spal trdno. Pogledal sem skozi okno v pritiščju, ki ni bilo drugega kot ena sama velika žareča peč. Opazil sem tudi, da je bilo v notranjosti polno alame.

Ogenj je podtaknjen, mi je padlo v glavo. Začel sem znova klicati starca, toda zaman. Pomislil sem, da se je morda že zadušil. Naenkrat me je obšla dobra misel, dal sem naboje v puško in ustreliš v njegovo okno. To je pomagalo. Stari je slišal in se v sami sraciji prikazal ob oknu, ves prestrašen, skoro nor od žara, ki je razsvetljeval vso okolico. Zakričal sem mu:

— Hiša gori, skočite skozi okno, hitro, hitro, hitro!

Plameni, ki so sikali že skozi vsa okna in špranje, so lizali zidovje vsega nadstropja. Zato mu ni

Napoleon govori

Na majhnem belem arabskem konju Marengu, obdan z generali pribočniki, jezdi Korzičan vzdolž vrste svojih grenadirjev. Pet in štirideseti in šest in dvajseti polk nimata nobenih zastav več; samo drogovce. Nekaj sivilenih krp frlota na njih. Cesar se spušča odzidje, prikloni in jezdi dalje. Slehernemu pozorno pogleda v oči. Marsikaterega hrabrega sobojevnika spozna in v njegova blede lica dahne rečica.

Tambor Castagnet stoji v prvi vrsti stare garde. Njegov opaljeni obraz je zabuhel. Ves je zamazan. Saj je Castagnetu smodnik in alkohol edino življenje. Nad sencmi mu manjka kos loba-

nje. Ko vidi, da cesar jezdi proti njemu, se mu kar sami od sebe povesijo zavijani brki. Njegovo vojaško srce mu začne burno utripati. Vse telo mu je začelo drgetati.

Cesar ga zagleda in dvigne roko h klobuku, jo podrži in pravi: »Zakaj se bolje ne očiščiš? Če me spomin ne vara, si ti Castagnet in si se izkazal s hrabrostjo in prisebnostjo v bitki pri Montebellu, kjer si svojemu poveljniku v neki praksi rešil življenje!«

»Umivam se zdaj že kar težko,« zajecija bobnar in iztegne obe roki: manjkajo mu štirje prsti, na vsaki po dva.

»Zakaj si pa pri bobnarjih?«

Tedaj vtakne bobnar ostanke prstov v usta, drugega za drugim, in jih spet močno potegne ven. Lica počijo ko zamaški šampanjskih steklenic. Zna ponarediti sikanje puškinih krogel, svrščanje topovskih krogel, razreščenje havbic. S pohabljenimi prsti in praznimi usti nareja pekleniski trušč. Pridržani smeh akaklja od vojaka do vojaka skozi vse vrste. A grenadirju se pri tem ulije solza po licu, se zaleseče in pripolzi k rdečim brkom.

»Jaz sem tu le za norčija, dragi moj cesar!«

»Ali zato nimaš križca na prsih, ki si ga prejel od mene v Boulognu?« Slišati je ko očitek.

»Na golih prsih ga nosim. Avstrijec mi ga je razdrobil na kosce. S sabljjo. Vaše Veličanstvo se brez dvoma spominja, kje so vam klobuk eestrellili z glave? Tiste koščke imam v platneni vrečici: koščke od križca in vašega klobuka.«

legije pred fronto polka in zakliče z donečim glasom: »V imenu cesarja v pravičnost vsega koral! Naznanjam vam imenovanje eeržanta Castagneta za podporočnika vašega hrabrega polka!«

Trobentači zatrobijo fanfaro. Fronta pozdravi s puško.

Spet namigne cesar polkovniku. Polkovnik zamahne s sabljo nad glavo in vnovič zarozilajo bobni. »V imenu cesarja v vednost vsem tovarišem! Naznanjam vam, da je bil podporočnik Castagnet povišan v poročnika vašega hrabrega polka!«

Castagnet ne verjame lastnim ušesom. Oči mu iščejo cesarja. Napoleonom obraz je nepremičen.

In v tretje zaropotajo bobni in v tretje povzdigne polkovnik svoj glas: »V imenu cesarja za priznanje posebnih osebnih zaslug! Poročnik Castagnet je imenovan za kapitana!«

Fanfara zaorijo in hočejo druga drugo preglasiti. In Castagnet stoji ves smešen in ko be daček in solze mu nočejo nič več obviseti na brkih, kar v svetlih progah se mu cedijo po umazani bradi.

Tedaj prijezdi Napoleon prav k njemu in reče prav glasno, da ga morejo slišati osramočeni častniki in ponosni, stari gardisti: »Kapitan Castagnet, tale norček vašega polka je od danes samo še vaš sovražnik.« In bolj tiho, samo za Castagneta ušesa: »Toda daj si prinesiti svežo srakjo, preden se oblečeš v novo uniformo!«

Ko da bi se ne bilo nič zgodilo, vzpodbode Napoleon svojega belega arabskega konja in spet začne pregledovati čete. Nič ne slutiti, da je to poslednja parada, da poslednjikrat vidijo svojega cesarja.

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

(W. Auffermann.)

Šest tednov je minulo. Tedaj odpeljejo na predlog združenih velesil premaganega Korzičana na otok Elbo. A Napoleon ni osamljen. Šest sto mož stare garde mu prostovoljno sledi v pregonstvo in vodi jih — kaotičen Castagnet.

Kaj pravi tehnika

Zračne turbine

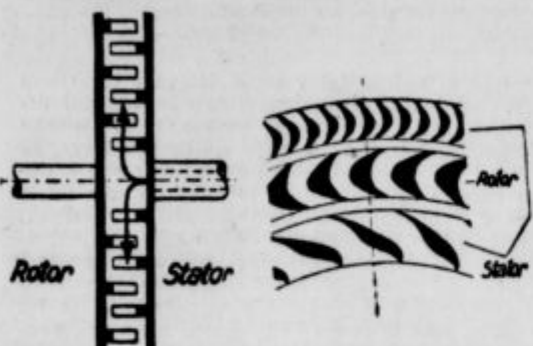
Notica o »Zračnih turbinah«, ki je bila objavljena v nedeljem »Slovenec« 15. VIII. 1937 v rubriki »Kaj pravi tehnika?«, je vzbudila živo zanimanje naših čitateljev.

Na številna pismena vprašanja objavljamo naslednji članek z željo, da ugodimo vsem, ki so se za stvar zanimali.

V Ljubljani, septembra 1937.

Turbine so pogonski stroji, ki proizvajajo vrtilno gibanje. Za turbine so značilne lopatice, katere z določeno brzino oblika delo oddajajo tok tekočine (vode) ali plina (para, zrak) v smeri vzporedno z osjo (aksijalno) ali pravokotno na os v smeri polmera (radikalno), ali pa pada na nje od posebne šobe ali pa skozi vodilne lopatice (vodilno kolo). Pri vodnih turbinah izrabimo včasih tudi sesalno silo odtekanja vode. V nekaterih slučajih imamo pri parnih turbinah stopenjsko ekspanzijo in kondenzacijo.

V uporabi so največ vodne in parne turbine; uporabljajo pa tudi plinske, zračne in vetrne turbine. O slednjih je »Slovenec« objavil že več daljših člankov.

Sl. 1.

Prva slika nam kaže shematično skico ene vrste zračne-plinske turbine. Skozi votlo os statorja pride plin z zrakom do prvih lopatic na statorju. V odvisnosti od brzine iztekanja plina, naobodne hitrosti rotorja in konstrukcije lopatic, usmerijo lopatice statorja tok plina — zraka na lopatice rotorja, od tod drugi venec statorja na naslednjo vrsto lopatic rotorja itd. (glej sliko 2).

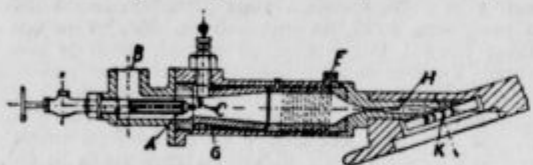
Za lažje razumevanje se bomo ustavili pri čistih plinskih turbinah, na podlagi katerih je prišlo do iznajdbe, o kateri je bilo govora v zgoraj omenjeni notici.

Delovni postopek v plinski turbini je sledeč: zrak in plin se zmešata (gas) in stisneta, v posebni komori vžgata in se brez znatne izgube tlaka dovajata turbini.

Na izpopolnitvi tega pogonskega stroja dela že dolga leta več tovarn za stroje v Nemčiji, Franciji, Angliji, Ameriki in drugod. Vsi stremijo za tem, kako bi v stroju izrabili čim večji padec temperature in dosegli tako stopnjo učinka, ki bi bila visoko nad batnimi stroji (batni ali ročni stroji: parni, avtomobilski in drugi).

Pri plinskih turbinah povzročajo največje težave lopatice, ki začnajo radi visokih temperatur žareti ali pa se celo topiti. Pri reševanju tega problema so prišli do zanimivih rezultatov, ki jih bomo še navedli in bo iz njih razvidno, kako so pazili na to, da ne poslabšajo stopnje učinka. Za hlajenje uporabljajo zrak ali paro. Učinkalo se je, da je hlajenje s paro mnogo bolj gospodarsko.

Leta 1905 je »Société anonyme des Turbomoteurs, Paris« postavila prvo plinsko turbino v pogon. Za pogon turbine je služila nafta, ki so jo dovajali v komoro pod tlakom 5 atm. Proizvajala je 400 KS pri 4250 obr/min. Premer Curtis-kolesa je zmašal 950 mm, imela je 33 šob, ki so imele najmanjši premer 10 mm. Slika 3. nam kaže komoro za izžigevanje, šobo in lopatice rotorja.

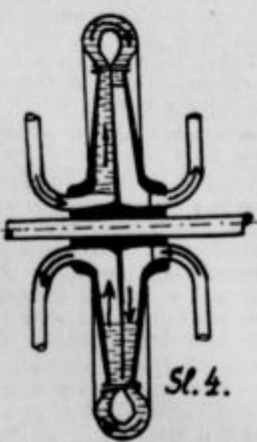

Sl. 3.

Nafta vstopa pod pritiskom pri A, se razprši in pomeša z zrakom, ki vstopa pri B; sveča C vžge zmes. Pri trajnem pogonu se nafta uplini in vžge zaradi izžigevanja toplote iz obloge karborunda G. Voda za hlajenje vstopa pri E. Mešanica dobi v šobi H hitrost, s katero pihna na prvi venec lopatic K. Tudi pri tej turbini so bile težave radi visokih temperatur. Merjenja so pokazala, da znaša toplota pred vstopom v šobo 600°C.

Podobne plinske turbine je omenjena družba montirala kot pogonske stroje v torpedih in s tem zmanjšala prostornino pogonske snovi (preje stisnjen zrak).

Angleška družba »North East Coast Institution of Engineers & Shipbuilders, Newcastle and Tyne« je odkupila in patentirala več iznajdb, katerih nekatere izpopolnjujejo opisani princip, druge pa elonično na dvotaktnem sistemu prof. Stauberja iz Berlina.

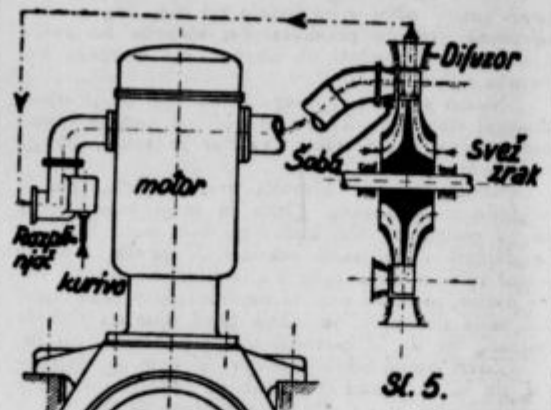
Sl. 4.

Na shematični skici 4. vidimo steber vode, ki ga potiska tlak eksplozivnih plinov skozi nekako vodno turbino, ter tako izvršuje delo. Pri navadni vodni turbini vsa voda odteka, tu pa se voda ne menja.

Stauberjev patent so kupile tudi tvrdke AEG, MAN, Krupp in Siemens-Schuckert.

Značilno za Stauberjevo turbino je nizko število obratov. Tako ima Stauberjeva turbina za 1000 kw samo 75 obr/min. Druga turbina ima sicer 500 obr/min in 200 eksplozij v sekundi, pa ima zato slab gospodarski faktor.

Preidemo na Lorenzovo turbino, iz katere se je razvila zračna — plinska turbina, ki je zainteresirala naše čitatele. Lorenzovo turbino žene izpušni plini avtomobilskih in letalskih motorjev. Ta turbina izrablja 12 do 16% energije, ki se nahaja v izpušnih plinih. To energijo oddaja v obliki toplega zraka, ki ga s pretlakom (nadpritiskom) dovaja razplinjaču. Tako dobijo cilindri boljše

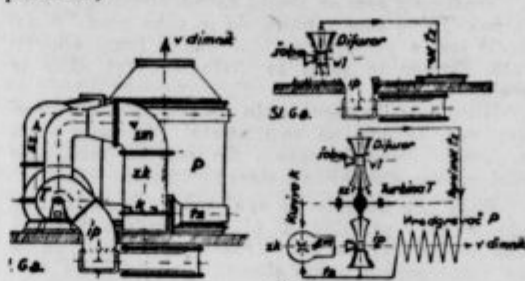
Sl. 5.

polnitev in izkaže motor tudi pri manjšem številu obratov izredno velik vrtilni moment; dalje dobimo boljše mešanico (gas), končno pa nam služi še kot dušilo ropota motorja. Slika 5. kaže delovanje Lorenzove turbine pri »Mercedes« avtomobilih.

Iznajdba ing. Milleta (Nedeljski »Slovenec«, 15. avg. t. l.) sloni na Lorenz-ovem sistemu. Millet-ove turbine ne ženejo več izpušni plini batnih-eksplozivnih motorjev, ampak plini, ki nastajajo pri zgorevanju v posebni komori. Turbina srka zrak od zunaj in ga potiska s pritiskom skozi predgrevač (zgoreli plini) v komoro. V predgrevaču se zrak močno segreje in vstopa v komoro, kjer da mešanici visoko začetno temperaturo.

Shematično ureditev take turbine, ki jo žene sveža mešanica, kaže slika 6 a) in b). Opozoriti moramo na »srkanje« svežega zraka, ki vstopa v turbino kakor v kakšen ventilator. »Spotoma« hladi turbineke lopatice rotorja, ki so volte. Od difuzorja gre že topli zrak skozi spirhalno kačo, da se v njej radi izgorelih plinov segreje do čim višje temperature, ki jo potem izkoristi v zgorevalni komori. Temperatura zgorelih plinov se izrablja samo v predgrevaču.

Oznake na slikah 6 a) in 6 b) si odgovarjajo. (Te podatke je bilo zelo težko dobiti, kajti vse te iznajdbe so zavite v skoro neprodiren plašč patentov.)

T = turbina, P = predgrevač, K = kurivo, sz = sveži zrak, tz = topel zrak, zk = zgorevalna komora, sm = sveža uplinjena mešanica pred turbino, vl = volte lopatice, ip = izgoreli plini.

Križanica

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16				17					18					
19			20					21			22			
23		24	25	26			27				28			
29	30			31	32			33		34		35		
36					37	38				39			40	
41				42		43	44		45		46			
47			48					49			50	51		
52		53	54				55		56			57		
58						59			60	61				62
63	64		65		66			67		68	69			70
71		72	73	74			75	76			77	78		
79				80							81			
82					83					84				

V vsak prostorček vstavi po eno črko. Besede se začno pri številkah, nehaljo pri debelih črtah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. v morje segajoč kos suhe zemlje, 6. dan v tednu, 11. tuja beseda za morskoga roparja, 16. vrsta stropa, 17. ženska oseba iz Finčarjevega romana: »Pod svobodnim solncem«, 18. druga beseda za pridojca, 19. druga beseda za ročaj, 20. rusko pristanišče ob Črnem morju, 21. Rooseveltova obnovitvena gospodarska ustanova, 22. del strehe, 26. izraz pri kartanju, 26. udruženje, 27. grenka zdravilna rastlina, 28. švicarski kanton, 29. domača žival, 32. krasen mladenič v grškem bajeslovju, ljubljene Venere, 34. oseje gnezdo, 36. tuja beseda za topoglavca, 38. svetopisemska oseba, 39. levi pritok reke Bosne, 41. druga beseda za upanje, 42. vrsta maslobo, 44. svetopisemska oseba, 46. svetopisemska oseba, 47. priprava za merjenje časa, 48. manjša tekoča voda, 49. javen prostor, 51. svetopisemska oseba, 52. prijatelj tuje lastnine, 54. zavržen človek, 56. židovsko moško ime, 58. lošili števnik, 59. sveženj žita, 61. tuje žensko ime, 63. domača žival, 66. druga beseda za stran, 67. del živalskega telesa, 69. manjša država v Arabiji, 71. trgovski izraz, 73. stara vrsta denarja, 76. tuja beseda za pravoslovca, 78. Kristusova beseda na križu, 79. etopljena in strjena ruda iz ognjenikov, 80. priprava za kuhanje, 81. belokranjska beseda za očeta, 82. prostor za igre in boj v starorimskem cirkusu, 83. vrsta čolna, 84. kraj pod Šmarno goro.

Navpično: 1. izgubljen bitka, 2. geometrijski izraz, 3. druga beseda za silo, 4. del glave, 5. znano italijansko kopalnišče ob morju, 6. naklonjenost usode, 7. vrtna rastlina, 8. navadni števnik, 9. vas med Cerkljanskim jezerom in Starim trgom pri Ložu, 10. kemična snov, ki jo uporabljajo v barvarski industriji, 11. glavno mesto večje evropske države, 12. višavje v notranji Aziji, 12. vodna žival, 14. ud izumrlega naroda, 15. redok dvoparkljar iz močvirnih krajev Južne Amerike, 24. roparska ptica, 25. bližnja seorodnica, 27. druga beseda za jamca, 28. poganško božanstvo sreče in nesreče, 30. visoka gora v Armeniji, 31. večje mesto na Koroskem, 33. del dneva, 34. nadležna žuželka, 35. prebivalec osrednje Azije, 36. severno moško ime, 37. javni uradnik, 39. druga beseda za prevaro, 40. Kreitonova drama iz rimskega življenja, 43. zdravilna tekočina, 45. vrsta papirja, 48. prometno sredstvo, 49. del glave, 50. za človeka častna stvar, 53. tuja beseda za glas, 55. večji dečni pritok Save na Hrvaškem, 57. večji dečni pritok reke Drine, 58. velik kamen, 59. del subega žita, 60. stara vrsta denarja, 62. vrsta števil, 64. natančen rokodelc, 65. močvirni plin, 66. poljski plevel, 67. druga beseda za

uboštvo, 68. velikonočna jed, 70. moško kretno ime, 72. rimski pozdrav, 74. večji gorski vrh v Grčiji, 76. velika gruča čebel, 77. del cerkve, 78. grška črka.

Rešitev križanice z dne 19. septembra

Vodoravno: 1. Lotar, 6. sloka, 11. kamen, 16. oče, 17. Lot, 18. Oka, 19. voz, 20. uta, 21. žila, 22. Gotovac, 23. Ahab, 24. Atene, 27. lopar, 28. tnal, 30. raj, 32. ime, 34. sel, 36. Rea, 37. Rab, 38. otep, 40. Amalija, 43. meso, 45. junak, 48. alina, 49. Nepos, 51. ena, 53. vrt, 55. tla, 57. bič, 58. Uda, 59. rava, 61. kolorit, 64. tram, 66. Otelo, 69. kisel, 70. krača, 72. kol, 74. Abo, 76. zev, 78. ara, 79. Bar, 80. Anam, 81. obuvalo, 82. veka, 83. vazal, 84. anali, 85. pagat.

Navpično: 1. Ložar, 2. oči, 3. tele, 4. Alan, 5. rog, 6. etol, 7. lotos, 8. okop, 9. kaval, 10. Avar, 11. Koc, 12. Azana, 13. muha, 14. eta, 15. nabob, 25. tat, 26. Ema, 28. Tea, 29. las, 31. jen, 33. Ems, 35. Eli, 36. rja, 37. rep, 38. oje, 39. pav, 41. alt, 42. lna, 43. meč, 58. Una, 47. Krk, 49. nit, 50. oda, 52. ave, 54. tok, 56. los, 57. bik, 58. ura, 59. rokov, 60. ama, 62. lizun, 63. rival, 64. trava, 65. Marat, 67. tona, 68. obol, 70. krop, 71. čaka, 73. laz, 75. oba, 77. Eva, 78. ali, 79. beg.

Hotelski vratar ima prosto.

Oglašujte v »Slovenec«!

Kurenčkova Neška ma tud beseda

Dane m pa res tukl eneh reči pu glau ruji, de prou res na vem, kuku b jih začela vn stre-at, de b na šlu kej u zguba. Puskula bom holt, nej bo že koker če. Na usaka viža vam morem ta peru puvedat, kašen kret sem jest mela in mam še zdej z mojem čevam zavle tega, ke m jih je unkat naš dušenjek tramvaj tku zbele-štrou, de se še doh-tari najne na spuznaja. Ud tistga časa sem tud jest tku zmešana, de moju može večkat zjutri u kufe, ke ga ma za frustek, sulil narnest cukra not na-tresem. Sevede, moj može je zavle tega bud in me useli tku uzmerja in take imena daje, de prou res že sama vde na vem, a sem še Neška, koker sem bla du zdej, al sem kej družga. Sevede pa tist negau zmerjajne prou ne na nuca. Kufe negau ustane holt elan, narnest de b biu sladek, koker b mogu bit. Tulk špetera še nekol ni blu pr naš hiš, koker ga je zdej. Jest se prou res bujim, de zna enkat pridet med nama du kašne katastrofe, če prou jest soj jezok zmeri držim za zubmi, če može še tku razsaja. Sevede jezok za zubmi držat pa ni glih moja navada. Zatu se jest zmeri bujim, de bo enkat tud moju jezok putrpeživast zmnalk. Moj može b se mogu prouzaprou pr maloželeznš družb prtožet, ke more zdej večkat elan kufe za frustek natepavat, ne pa mene tku u nč devat, ke nisem prou ne uržah. Sej jest sem tla jit že u špetau, de b m čeva spet tku zrihtal, koker morja bit, pa me nisa tli sprejet. Sprejet me pa sam zatu nisa tli, ke nisem vedla, kuku je blu ud moja učeta starma našet ime. Tist gespod, ke u špetale bounike sprejema, m je reku, de pu predpiseh na eme nubenga bounika pred u špetau sprejet, de puve krtne imena ud use soje žlahte du devetga kulena.

No pa jest e zavle tega na bom glave belila. Sej se tud na spleča. Na un svet bom pršla lohka tud brez špetala. Glih prou poseben se m tku na medi. Druge reči sa velik bl ujnje. Ta peru nam bo usem treba jit u boj za puglubit našga kuludvora, če čma pukazat, de sma discipliniran. Prec, koker bo kuludvor pud streha, se boma spraul pa na špetau. Špetau nam bo tku delu tud še velik prglauč, ke ta reč ni tku ajnloh, koker b e eden mislu. Jest b hmal rekla, de se nam prouzaprou za špetau še bl medi, koker za kuludvor. Kene, špetau nucama za bounike. Ke e pa bouniki na morja kar sami pumagat, jim morma holt mi, ke sma, hvala Bogu, še pr zdratuje, prskočt na pu-muč. Kuludvor pa nucaja skor sam zdrau in pa kulker tulk petičen lde. Zdrou člouk s pa tku lohka sam pumaga, če s le če. Kene, en zdrou člouk gre nazadne lohka tud h nogam, če ma kam za jit. H nogam pa lohka hodma tud, če prou ni nu-benga kuludvora na svet. Zdrou je pa tud bl tist, ke hod h nogam, koker pa tist, ke se voz. Asten, če tala reč eden prou dober premiel, bo hmal pršou du spuznaja, de nam je špetau velik bl pu-treben, koker pa kuludvor.

Recima, če kašna vojska kar naenkat vn zbruh-ne, kar b pr teh krvoločnih časeh na blu prou nč čodenga, bomo holt mogel met en voreng špetau, tak de bo lohka ležu usak ranenc na soj pojetl, ke kar na cest jih tud na boma smel pestit ležat, de b se nazadne še ker prehladel. Z ena beseda: špetau nam bo zmeri prou pršou, nej bo že tku al pa tku. Če boma mogel jit nei na boj za puglubit kuludvora, tud na boma mogel pugrešat špetala. Sej veste, de je pu usakmu voreng boje prou grvišen tud velik ranjencu, drgač pa še ta prau boj ni. Le pumistite, kuku hedu je zdej dol u Špani ranencem, ke sa že use špetale razbil in pudrl, noveh pa nimaja časa sezidat. S kuludvo-rem je pa use drgač: če jih glih mama, je dober, če jih nimama, pa lohka tudi mal putrprema. Kine-zari že veja, kuku je ta reč. Kene, kulc eneh me-ljonn sa Kinezari vn zmetal za tist kuludvor u Hangčavu, pa za tistga u Sangaj. No, in kuga maja zdej ud tega? Japonci sa kar naenkat ud oekod prdeul, pa sa jih use du frementa raz-djal. A ni blu škoda tulk eneh meljonu? Kuku b zdej Kinezariem prou pršli. Vite, če b Kinezari na sezidal teh kuludvoru, b jih Japonci na mogel razbijat. Zdej pa Kinezari nimaja nč od tega, Japonci pa tud ne.

No, in z našem iblanskem kuludvoram, ke tku zajnga prganjama, b blu nazadne lohka glih tuku. Sej nubeden člouk na ve naprej, kdaj s boja te al pa un spet u lase skučil. Puseben navarn b blu za kuludvor, če b ga kar na vrh zemle pustaul, koker zdej stuji. Nuč in dan b bli zajnga u strah. Če b ga pud zemla pustaul, b že nč na rekla. Pud zemla je usaka reč bl na varnem. Mal bl brez skrbu b že bli lohka zavle kuludvora, ke b ldem na blu tku na nos.

Scer se pa jest za kuludvore na bom brigala. Sej nimam nč ud tega. Nej ga pustauja, kjer čja. Kuludvore nej le Gusti kumendera, ke se je začel že vajne utikat. Če ga bo kej pulomu, bo sam uržah. Jest e ruke umiem. Jest b sam tu še rada vedla, za kua maja glih pr železnz tulk eneh ki zaposlenih, ke b vnder lohka mal bl sparal. Puglejte kuku maja pr autobuseh ta reč fajz ušti-mana, pa pr tramvaje glih tku. Autobusi maja sam pu enga šulerja nastaulenga, de autobus re-gira, pol pa še enga tacga, de ud pasažerju gnar pubira. Pr tramvaje pa glih tku, pa gre use tku gladku, koker de b blu namazan. Pr železnz maja pa tulk eneh železnčarju nastauleneh, de akačeka ukul vagonu, koker kublice. Zakua je tu dober? Al b na blu zadost, če b mel pr usakmu ulake enga vorengi hajcarja, de b fajz mašina zakuru, pol pa mašina pugnou. Vlak tku sam ve, kam ma za pelat. Zatu sa mu ja šine puložet. Mašinirar je prou čist odveč. Kondukterje b tud čist lohka pugrešal. Če že delaja tiste luknce na karie al pa ne. Sej b ble brez luknce karte glih tku dobre. Plačat more pa usak že tku pr kas, če se e kam pelat. Puglejte, kulc se tle enga gnarja prou pu neputrebem vn zmeč. Sevede pol lahko tist me-nister, ke ma železnce čez, zmeri jamra, de nu gnarja manka. Sej ga lohka na ta viža manka, ke ga tku frečka. Pr ldeh b se dal precej pršparat. Ta gnar nej b se raj pugnou za druge putrebe. Sej putreb je pr nas zmeri zadost. No, pa jest na bom tlela use putrebe naštevala. Tist gespudi dol se na putrebe bl zastopja, koker pa jest. Te boja že vedel, kere lukne bo treba ta narpneh zamašit, če se jim bo glih kerkat preveč enga družiba na-bral.

K. N.

širite katoliško časopisje!

Med Kolpo in Gorjanci

Nj. Vel. knez namestnik Pavle v soboto dopoldne ob koncu manevrov v razgovoru s predsednikom vlade g. dr. Stojadinovičem in poveljujočim armadnim generalom g. Milovanovićem.

Metlika.

Zelo živahno je postalo te dni med Kolpo in Gorjanci, saj so prišli med nas naši hrabri vojak, da bodo imeli svoje velike jesenske vojaške vaje. Zanimivo je kramljati s priprostim ljudstvom, ki po svoje razlaga vojaške manevre. Večina, zlasti mladina, se izredno veseli vojakov, ki so prišli peš, na avtomobilih, vozovih. V šoli so otroci silili k oknu in živahno komentirali vsak dogodek na cesti. Pa smo šole na ukaz oblasti za čas manevrov zaprli. Tako bo tudi šolski mladini in učitelstvu omogočeno prisostvovati voj. vajam in gledati veliko revijo naše vojske ob zaključku vaj, v nedeljo 26. septembra.

Vojaštvo se je nastanilo po vseh prostih prostorih, v šolah in javnih poslopjih, častniki in višje vojaške oblasti pa po privlačnih stanovanjih, ki jih je v ta namen glavavost razveljavila. Da so takoj pri prihodu vojak dobili kar najboljši vtis, so poskrbele občinske uprave. Povedo so vojaške lepe sprejeli, z godbo in primernimi pozdravi, pred vsem pa z vihrajočimi zastavami. Crnomelj in Metlika sta vsa zavita v zastave, tako da je vse prebivalstvo v najlepšem razpoloženju. Malo je sicer nagajal dež, pa to ni dosti motilo. Vsi smo pripravljeni, da se bodo v najlepšem razpoloženju razvijali voj. manevri in tudi docela uspeši, kot nam zatrjujejo častniki sami, in Belokrajina bo dolgo pomnila ta veliki dogodek.

Moramo pa še povedati, da smo se tudi v Belokrajini spomnili velikega češkoslovaškega državnik T. G. Masaryka s slovesno komemoracijo, ki smo jo priredili v Metliki v nedeljo 19. t. m. Naša mestna občina je slavnost zadržala obnem s spominom padlim metliškimi vojakom, ki so se tudi

borili z Masarykom za zvestobo svojega naroda. Spominke govor je imel Masarykov rojak, tukajšnji g. proš in župnik dr. ing. Stanko Dostál, ki je lepo orisal življenjski lik velikana Osvoboditelja češkoslovaške države. Kot Čeh je zlasti poudarjal češko zavednost pokojnega in ni pozabil omeniti, da je bil Masaryk tudi veran, da je spoštoval katoliško cerkev in njen nauk. Godba je zaigrala češkoslovaško himno: »Kde dumov muje, nato pa

Prosvetni tabor v Železnikih

Prosvetni dom v Železnikih obhaja letos 25 letnico svojega obstoja. To je bil zunanji povod, da se je številnim taborom širom Slovenije letošnjega poletja pridružil tudi prosvetni tabor srenje za Selško dolino. Železnikarji so za to priliko preuredili in popolnoma prenovili svoj dom in ga ob tej slovesnosti prekrstili za Jegličev dom. Pokroviteljstvo tabora je blagovolil prevzeti gosp. ban dr. Marko Natlačen, ki se je tabora sam udeležil. Gosp. ban je bil tudi pred 25 leti slavnostni govornik ob otvoritvi doma.

Jubilejna slovesnost se je začela v soboto, dne 18. t. m. s slavnostno predstavo. Poleg društvene predsednika Jakoba Tavčarja, ki je podal kratko zgodovino doma, je dobila proslava poseben poudarek z govorom urednika in profesorja gosp. Fr. Koblarja, ki nam je obujal spomine na osebe in razmere ob nastanku doma. Podčrtal je pa prav posebno moralne koristi, ki jih nudi in more nuditi dom. Pevski zbor je zapel venček narodnih, dramski odsek pa je vprizoril Pinčgarjevo »Verigo«. Nedeljsko jutro s svojimi navli nas je navdajalo s strahom. Vendar pa se je ob sprejemu gosp. bana in za spreved toliko zvedrilo, da se je oboje moglo izvršiti. Seveda ni moglo biti vse tako, kakor je bilo nameravano, tem bolj vsa čast udeležencem spreveda, ki se niso ustrašili slabega vremena. Tako mogočnega in pestrega spreveda naša dolina še ni videla. Težko je reči, katera skupina spreveda zasluži večje priznanje. Od zelo odlične osebe, ki je gotovo videla že mnogo sprevedov in parad, smo dobili priznanje, da je bilo nad vse lepo.

Po sprevodu nas je dež prisilil iti k maši v cerkev, ki pa je bila za to priliko premajhna. Pridiga gosp. župnika Klopčiča nas je prepričevala, kako velikega pomena za krščansko vzgojo in izobrazbo je dom, ki naj nas z Jegličevim imenom spominja tudi Jegličevih idej in prizadevanj na verskovzgojnem polju. Tabor po maši na trgu je prekinil po prvem slavnostnem govoru gosp. profesorja Šolarja močan naliv, tako da je bil drugi slavnostni govor preložen na popoldanski program. Velika škoda je, da obeh govorov občinstvo ni moglo slišati. Toliko tehtnih misli bo treba obdelati na zimskih sestankih.

Nameste telovadnega nastopa na prostem se je popoldne mogla vršiti le akademija v dvorani, ki pa je bila sveda trikrat, petkrat premajhna, da bi sprejela vse navdušene gledalce. Najprej je nastopil gosp. ing. dr. Zumer Matija s svojim govorom, namenjenim za dopoldanski tabor. V

so sledile žalne molitve za pokoj. prezidenta in za padle vojaške Metlike. Zaključili pa smo pomembno slovesnost s pesmima »Oj Dobrodo...« in »Slovom na dan...« ter z jugoslov. drž. himno. Komemoracija je naredila na vse navzoče lep vtis.

Ta žalna slovesnost je sicer za hip prekinila veselo vojaško razpoloženje, a ni motila premiki čet in vojni enot. Kakšen bo potek manevrov, kakšen bo uspeh, o tem bodo pa že posebni poročevalci sproti poročali. Kakšen vtis bomo pa mi Belokranjci naredili na vojaštvo in oni na nas, o tem pa kdaj drugič.

izklesanih besedah je kazal potrebo našega slovenskega naroda, ki naj se jih mladina zaveda, da bo plodonosno gojila svoje izobraževalno delo. Za slavnostnim govornikom je k 25 letnici destital g. banški svetnik Lovro Planina in spodbujal mladino, naj rada zahaja v Jegličev dom. Med 12 telovadnimi točkami je zlasti ugajal nastop dekliškega krožka Ljubljana-mesto in Kroparja s svojo talno telovadbo, posrebeni pa so bili seveda tudi škofjeločani in dekliški nastop a Trate. Akademijo za zaključila kmečka obeta, ki so jo vprizorili člani prosvete iz Bukovčice. — Družabna zabava, ki je bila omejena na društvene prostore, je potekala v tako prijetnem razpoloženju, da se je bilo kar težko ločiti, ko je prišla določena ura.

Gotovo bo vsem udeležencem ostal tabor v Železnikih v prijetnem spominu. Čeprav na zadnjem mestu, pa zato ne z najmanjšim priznanjem moramo pohvaliti Selško godbo, ki je izvrstno sodelovala pod vodstvom župana gosp. Matije Megušarja pri celodnevni prireditvi: od sprejema gosp. bana na Češnjici, med sprevedom, pri maši, med akademijo in na veselici zvečer. V soboto zvečer pa so pri slavnostni predstavi izpolnili odmore bratje Arnel s svojim šramel-kvartetom.

Selška dolina je s to prireditvijo pokazala, da sledi svetlim vzorom, ki sta ji vidna simbola Krekov dom v Selcih in Jegličev dom v Železnikih. Selška dolina pa se tem potom zahvaljuje tudi svojim rojakom-izobražencem, ki svoje znanje vsak po svoje obračajo svojim rojakom v korist. Narodu vračajo, kar jim je narod prejeti omogočil.

Vsem, ki ste na tem taboru kakorkoli sodelovali, kličemo na svidenje, ko se bomo spet zbirali pod geslom: Prosveti v luči križa.

Radeče pri Zidanem mostu

V nedeljo 3. oktobra bo v dvorani Narodnega doma prva letošnja prireditev. Društvo Fantovski odsek bo s pomočjo Dekliškega krožka uprizorilo igro »Domen«. Vsi prijatelji vabljeni.

Slomškova proslava je letos bila v manjšem obsegu kot lansko leto ko je Kmetška knjižnica priredila akademijo. Pomen te proslave pa je v tem, ker je pri šoleki ev. maši po dolgem času spet pela šolska mladina, ki jo je vzel v roke naš organizator g. Ovca Franjo.

Holandski Slovenci za kraljev rojstni dan

Hoenabroek, septembra 1937.

Na lep način smo holandski Slovenci obhajali rojstni dan našega mladega vladarja. V nedeljo, dne 12. septembra je bila v Heerleheide ob 10 av. maša, katero je daroval č. p. Prah Hug. iz Belgije. Pri av. maši je prepeval pevski zbor društva sv. Barbare iz Heerleheide slovenske cerkvene pesmi. Službo božjo so se udeležili tudi č. gospodje: dr. Milčič, gen. konzul iz Rotterdam, dr. Logar, vicekonzul iz Rotterdam, ter g. Dupont, generalni konzul iz Heerleheide.

Po službi božji so se vsi zbrali v dvorani Bender blizu cerkve. Dvorana je bila okusno okrašena. Na odru velika jugoslovanska zastava s okrašenimi alikami našega kralja Petra II. Pri častni mizi pred odrom, so poleg zgoraj omenjenih gospodov zavzeli prostor še g. pater Prah, predsednik Zveze jug. društev sv. Barbare g. M. Strucelj, tor zvezni tajnik g. Rud. Selič.

Predsednik Zveze je uveličal slavnostno zborovanje s krščanskim pozdravom in iskreno pozdravil vse navzoče, posebno pa zastopnike naše države. Nato je mešani pevski zbor zapel državno himno. Gospodična Paula Strman iz Heerleheide, oblečena v gorensko narodno nošo, je pozdravila generalnega konzula dr. Milčiča in mu izročila šopek rdečih nagelnov. Sinček in biserka zveznega predsednika sta pa deklamirala lepe deklaracije na čast našemu mlademu vladarju in izročila šopek nagelnov še g. dr. Logarju in g. Dupontu. Sedaj je spregovoril č. g. dr. Milčič. Prišel nam je lepe pozdrave iz domovine, posebno še od g. dr. Korošča in dr. Stojadinoviča, za katere pozdrave smo prav hvalečni, kar vidimo v njih znak, da se danes zanimajo za nas uboge izseljenke res že najvišji državni predstavniki doma. G. dr. Logar nam je pa podal prav zanimivo in lepo sliko o življenju našega mladega kralja. Vsi navzoči so z resnostjo prisluškovali njegovim besedam. Njegov govor o našem kralju je napravil na vse ugoden in globok vtis. Govoril je tudi č. pater Prah in prosil g. gen. konzula dr. Milčiča, da naj izroči vdanostne pozdrave na najvišjih mestih doma. Gen. konzul g. Dupont iz Heerleheide se je pa še zahvalil zveznemu odboru g. Strucelnu in g. Seliču, ki so tako lepo organizirali današnjo proslavo.

Potem je pevski zbor zapel še nekaj narodnih, nakar je bilo to lepo slavnostno zborovanje končano.

Zvečer sta g. dr. Milčič ter dr. Logar v spremstvu p. Prah in zveznega tajnika R. Seliča obiskala še vinsko trgatve, katero je društvo sv. Barbare organiziralo v isti dvorani.

Jesenice

10-letnica kaplanovanja g. Križmana. Jeseniški kaplan, odnosno »seavski župnik« g. Križman obhaja 10. letnico svojega bivanja na Jesenicah. V tej delovni dobi beleži veliko gospodarskih uspehov. Ponosi Krekov dom, ki so ga katoliški delavci takorekoč iz skale izklesali, je imel v njem jakaga graditelja, kakor tudi vse gospodarske ustanove, ki domujejo v tem domu. Jeseniška posojilnica je postala moderen denarni zavod in je pod njegovim vodstvom močna gospodarska postojanka v kraju. Jeseničani imenujejo g. Križmana enostavno »gospodarski kaplan« in ga kot takega visoko cenijo v sposobnostih. Agilnemu delavcu čestitamo k delu, ki ga je v teh letih storil za svoje ljudstvo in želimo, da bi svojo 10-letnico praznoval med nami v prepričanju, da smo mu hvalečni.

Senzacija za Jesenice bo 1. oktobra

nova manufakturna trgovina pri Jerneju.

Gospodstvska cesta 12

Kino Krekov dom predvaja danes ob 15 popoldne in ob 20 zvečer dvojni epod: Abrahamovo opereto »Katja« z glavnim igralcem Soške Skakalom in Mary Loeff. — Druga opereta »Raj na zemlji«, uglašil Stolz, polna humorja in smeha, z odličnimi igralci: Hans Moser, Teo Lingner, Adela Sandrok, Lizzi Holzschuh i. dr. — Oba filma sta nemška.

Radio

Belgrajska kratkovalovna radijska postaja bo v noči od 30. septembra na 1. oktobra oddajala na valovni dolžini 49.15 m XIII. ozonskega emisijo za naše izseljenke. Program se prične ob 1. ponoči in konča ob 1.5. Govoril bo trgovski minister dr. Vrbanec o »Trgovini in industriji v Jugoslaviji. Srbski umetniki bodo ob spremljavi glasbi peli narodno pesmi. Dragica Aleksić bo govorila o »Glokih, preseljenih v Ameriko«. Vmno bodo naši izseljenci slišali poročila v srbskem, hrvaškem in slovenskem jeziku iz domovine.

Programi Radio Ljubljana

Nedelja, 26. septembra: 8. Vselej nedeljske pozdravi (Kmečki trio in plošče) — 9. Čas, poročila, spored — 9.15 Nekaj okroglih (plošče) — 9.45 Verski govor (g. dr. Ciril Potonik) — 10. Preno cerkvene glasbe iz stolnice — 11. Otrška ura: Jurček in Jerica — 11.30 Promenadni koncert godbe »Sloga« (prejeto z okrogona Kreditne banke) — 12. Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 12.15 Kar želite, to dobite (plošče) — 17. Kmet. ura: Priprava vsakodnevnih krm (Ing. Matija Avsec) — 17.30 Koncert lahke glasbe. Sodelujejo: Rad. orkester in brata Golob (dual harmonik) — 19. Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Sodobna hrvaška pripovedka (Novak Simić, prof. - Zgb) — 20. Preno iz Prage: Koncert filharmoničnega orkestra Beranek — 21. Čas, vreme, poročila, spored — 21.15 Radijski jaz.

Ponedeljek, 27. sept.: 12. V sodobnem ritmu (plošče) — 12.45 Vreme, poročila, spored — 13. Čas, vreme, obvestila — 13.15 Operni odlomki (plošče) — 14. Vreme, borza — 15. Koncert Radijskega orkestra — 15.40 Poročila v bodočo sezono (vodja uprave g. prof. Fr. Koblar) — 19. Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Skandinavci in Jugoslovanci (Luka Smolaka) — 19.50 Zanimivosti — 20. Mozartova ura. Sodelujejo: g. Vekoslav Janko, Svetozar Banovec in Rad. orkester — 21. Koncert lahke glasbe (Rad. ork.) — 22. Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Prelovetve samospevo poje gđ. Polidka Zupanova.

Drugi programi

Nedelja, 26. septembra: Belgrad-Zagreb-Praga: 20. Koncert češke filharmonije — Dunaj: 20.55 Plesna glasba — 22.30 Zabavni koncert — Budimpešta: 19.50 Glasbena revija — 22.30 Plesna glasba — 23.05 Orkestralni koncert — Trst-Milano: 11. Gledališki prenos — 21. Igra in pester koncert — Rim-Bari: 21. Igra — 21.49 Izbrana glasba — Varšava: 20. Moski zbor — 21.15 Vesel program — 22.40 Vokalni koncert — Berlin: 20. Opera — Divji lovec — Bratislava: 19. Rudarska slika — 20.30 Opera — »Domeno« — Lipsko: 20. Glasbena slika — Stuttgart: 20. Zabavna in plesna glasba — Monakovo: 20. Opera — »Francesca da Rimini« — Strassbourg: 21.30 Gledališki večer — Bukarešta: 20.30 Opera.

Ponedeljek, 27. septembra: Belgrad: 20. Opera — Zagreb: 20. Plesni domaćini avtorjev — 21.30 Lahka glasba — Dunaj: 19.55 Slovenske impresije; 20.40 Spevačica — 21.40 Džabarske pesmi; 22.30 Plesna glasba — Budimpešta: 19.55 Plesna glasba — Trst-Milano: 22.30 Plesna glasba; 23.05 Glasbena glasba — 23.15 Plesna glasba; 21. Igra; 21.49 Orgle — Rim-Bari: 21. Sinfonični koncert — Praga: 20.35 »Legenda sv. Vavlarja« — 21.15 Gledališki koncert — Berlin: 21. Haydn-Mozart; 21.15 Gledališki koncert — Lipsko: 19. Wagnerjeva opera — »Tannhäuser« — Stuttgart: 20. Opera — »Ligolietto« — Strassbourg: 21.30 Vojaška godba; 22.30 Opereta.

Odgovor na anketo o srednji šoli:

Nagluhim ušesom!

Jos. Wester:

VI.

Prav ob desetletnici knjižice »Križa naše srednje šole« (Ljubljana 1927) se hočem zopet oglašati v javni razpravi o tem prevažnem vprašanju. Pri tem me navdaja bridko zadoščeno, da so se nekatere moje neugodne napovedi že uresničile: dosti predlogov je ostalo pa neresenih.

Centralistično upravljanje vsega našega šolstva, kakor ga je bil započel (l. 1924) tedanji minister za prosveto Pribičević s svojimi nasilnimi odredbami kar sredi šolskega leta in ki so ga njegovi nasledniki pod geslom unifikacije zvesto nadaljevali, se je v svojih posledicah izkazalo za zgrešeno. Zakaj pokazalo se je, da osrednja prosvetna instanca ne more sama zadovoljivo obvladovati ogromni sestav našega šolstva. Vsako šolsko leto se pričenja v znamenju nereda glede učnega osebja in šolskih knjig, medtem ko bi v dobro urejenih razmerah morala biti vsaka šola v začetku šolskega leta kakor navita ura, v kateri je vse kolesje precizno urejeno, tako da teče gladko skozi vse šolsko leto. Zda pa se dogaja, da se mora zaradi nezadostnega števila učnih oseb pouk krčiti in zaradi stalnih prememb učiteljsva med šolskim letom predmetnik in urnik po pet- do desetkrat menjati, kar pomeni neopravičljivo motnjo rednega pouka.

Učni načrt izenačuje srednje šole daleč ne ustrezajo, zlasti kar si tiče pouka modernih jezikov in realnih predmetov. Dasi se mladina uči francosčine od I. razreda dalje skozi osem let in nemščino od II. razreda dalje skozi šest let, vendar velika večina učencev ne zmaguje ne enega teh jezikov v taki meri, da bi ga mogla v govoru in pismu gladko uporabljati. Vse znanje je zgolj pasivno. Izjemo delajo le učenci premožnejših staršev, ki jim poskrbijo privatni pouk v teh jezikih ali pa jih o počitnicah pošiljajo v inozemstvo, da si tam pridobijo spretnosti v konverzaciji. Opravičena je zahteva, da bi moral vsak absolvent srednje šole obvladovati vsaj en tuji kulturni jezik, naj si je to nemški ali francoski ali italijanski ali angleški in tudi ruski, ko pride čas zanj.

Prenatranost naših srednjih šol, zlasti nižje gimnazije, se mora odpraviti s preosnovno učnih načrtov v tem pravcu, da dobi že nižja gimnazija značaj izbirne (selektivne) šole. Kako važen kriterij za učenje inteligenco je bilo prej (in je še danes) na klasični gimnaziji) učenje latinščine že od I. razreda dalje! Sedaj pa se ta predmet, čigar vsaka učna ura pomeni uro logičnega vzbuja (po izreku francoskega filozofa Fouilléeja), poučujo šole od V. razreda dalje, ko učenčeva miselnost ni več tako dovzetna za učenje novih besed in slovniških pravil. Torej pričetek latinškega pouka nazaj v nižjo gimnazijo! S tem bi že nižja srednja šola zopet dobila značaj elitne šole in bi se kot taka kmalu znebila manj sposobnih učencev. Zato pa naj bi meščanska šola (ta naziv za praktično usmerjeno šolo je neprimladen, v Avstriji so jo preimenovali v Hauptschule) nudila svojim absolventom iste ugodnosti in pravice, ki jih uživajo učenci za malo maturo. Starši bi potem otrok, ki jih bojevo pripraviti za kak praktičen poklic, ne silili več v gimnazijo. S kvantitetno izbiro učencev bi seveda znatno upadlo

število srednješolcev, tako da ne bi več imeli maturskih zavodov s trideset in še več oddelki, kakršna šolska »monstr« imamo še letos v Ljubljani.

Vedno bolj se pogreša taka srednja šola, ki bi dajala mladini osnovno pripravo za tehnične poklice, t. j. realka. Vsi vemo, da se v tehničnih strokah neprestano pojavlja velikanski napredek in da je zaradi tega potrebna srednja šola, iz katere bi prihajal naraščaj za tehnične fakultete.

Tako sem v lapidarnih potezah nakazal potrebo trojnosti srednje šole, kakor sem jo širše utemeljil v »Križi naše srednje šole«. V večjih mestih — pri nas v Ljubljani in v Mariboru — naj bi ostala po ena gimnazija (klasična), poleg nje pa liceji. Tako nazivljem po francoskem vzorcu (Lycée) sedanjo realno gimnazijo. V večjih mestih naj bi se zopet vzpostavila realka, v manjših pa bi ostali liceji kot posredovalna oblika obeh omenjenih srednjih šol. Vzdržujem slej ko prej teo trojnosti, kakor sem jo označil v »Križu« (str. 39—52), in njen učni načrt (str. 41). Učni načrt za I. razred bi bil za vse tri tipe enoten zaradi prebire učencev za to ali ono smer nadaljnje študija.

Pereče je tudi vprašanje srednješolske vzgoje ženske mladine. Sedanji naval deklic na gimnazije je treba omejiti na osnovi stroge izbire že na samostojnih ženskih zavodih, kaj šele na zavodih, ki dopuščajo koedukacijo obeh spolov. Že nadštevilnost moškega naraščaja v srednjih šolah množi inteligentni proletarijat, ki povzroča težko skrb za narodno občestvo. In če bodo v vrste nezaposlene inteligence stopile še ženske z gimnazijami in akademijami izobrazbo, kako se bo moglo vzdržati ravnotežje tega občestva? Zato bi previdna prosvetna uprava morala vzgojo ženske mladine napotiti v drugo smer, ki bolje ustreza ženski biti in njeni življenjski nalogi kakor taka srednja šola, katere učni smoter ima predvsem izobrazbo moške mladine pred očmi. Če pojde tako brez omejitve dalje, se bodo naše srednje šole in filozofske fakultete, kamor se zateka večina gimnazijskih absolventk, povsem — poženšile.

Kakor že poudarjeno, se centralistično urejena prosvetna uprava razčlenjenosti vsega šolstva ni obnesla. Zato je zahteva po njeni decentralizaciji in šolski samoupravi povsem opravičena. Le taka uradna instanca s široko kompetenco, kakor je bil n. pr. prejšnji višji šolski svet, bi mogla zopet napraviti in vzdrževati red na naših šolah. Tako prosvetno poverjenstvo bi imelo svoj forum v banovinskem prosvetnem svetu, v čigar področje bi sodil velik kompleks upravnih zadev, zlasti nameščanje in premeščanje učiteljsva ljudskih in meščanskih šol, postavljanje suplentov na srednjih šolah, priznavanje napredovanja in službenih stopnjah, odobravanje učnih razporedov itd. naravno, da vse v okviru zakonitih uredb in predpisov. V banovinskem prosvetnem svetu bi poleg načelnika in banovinskih šolskih nadzornikov imeli besedo in glas tudi zastopniki oddelkov za soc. politiko in narodno zdravje, za notranje zadeve, za trgovino in industrijo, za kmetijstvo, dalje odposlanci univerze, učiteljsva srednjih, meščanskih in ljudskih šol, mestnih občin ljubljanske in mariborske, obeh škofjskih ordinarijato, zveze šola in domč. Ta

Zakon o gospodarskih zadrugah

Službene novine z dne 24. septembra pri-
našajo v celoti novi zadrugi zakon, ki je s tem
dnevom stopil v veljavo. Zakon nosi naziv: Zakon
o gospodarskih zadrugah in obsega 121 paragra-
fov. Razdeljen je v 12 naslednjih poglavij:

1. Splošne odredbe (čl. 1—2).
2. Osnovanje zadruga (čl. 3—9).
3. Organi zadruga 1. odsek: Upravni odbor
(od čl. 10—22). 2. Nadzorstveni odbor (čl. 21—27).
3. Skupščina (čl. 28—38).
4. Pravni odnosi med zadrugniki in zadrugo
ter med zadrugo in tretjimi osebami. 1. odsek:
Pridobitev članstva v zadrugi (čl. 39—44).
2. odsek: Prenehanje članstva v zadrugi (čl. 45
do 50). 3. odsek: Spisek zadrugnikov (čl. 51—52).
4. odsek: Pravni odnosi zadruga (čl. 53—55).
5. odsek: Računovodstvo (čl. 56—60).
5. poglavje: 1. odsek: Razlogi prenehanja
(čl. 61—64). 2. odsek: Likvidacija (čl. 65—71).
3. odsek: Spanje (fuzija) (čl. 72—74). 4. odsek:
Konkurz (čl. 75—88).
6. poglavje: Zdrugačne zveze (čl. 89—96).
7. poglavje: Revizija (čl. 97—104).
8. poglavje: Nadzorstvo (čl. 105).
9. poglavje: Ugodnosti (čl. 106—109).
10. Kazni (čl. 110—115).
11. poglavje: Prehodna določila (čl. 116—119).
12. poglavje: Zaključne odredbe (člen 120 in
121).

Splošna določila.

V prvem členu je definicija zadruga: Go-
spodarska zadruga v smislu tega zakona je dru-
štvo neodrejenega števila članov (zadrugnikov) z
izpremenljivim delom poslovnih deležev, v kate-
rem vsak član sodeluje neposredno in katero ima
nalogo, da s skupnim vodstvom poslova, po načelu
vzajemne pomoči članov, pospešuje njih gospo-
darstvo.

Nato našteva zakon zadrugačne posele, navaja do-
ločila o razdelitvi obresti na deleže ki ne sme biti
višja kot obrestna mera za vloge, ozir. eskontna
obrestna mera Narodne banke, v nobenem primeru
pa ne sme biti dividenda na deleže večja
kot 6%.

Zadruga posluje načelno samo s svojimi člani
in poslovno zvezo razen v točno določenih prime-
rih, ko sme poslovati tudi z nezadrugniki. Ti pri-
meri so utemeljeni z naravo določenega posla.

O kreditnih zadrugah pravi zakon, da smejo
svoje denarne presežke poverjati samo svojim po-
slovnim kreditnim zvezam, zveza pa državnim ali
pooblaščenim ali samoupravnim denarnim zavo-
dom ali onim, v katerih imajo oni in njihove za-
druge večino delnic, ali Zadrugi banki, ko se ta
osnuje, vse dotlej pa po odobritvi pristojne re-
vizijske zveze tudi drugim denarnim ustanovam.

Glede neomejenega jamstva vsebuje novi za-
kon določilo, po katerem ne more postati član
zadruga z neomejenim jamstvom ona oseba, ki je
že član take zadruga.

Osnovanje zadruga.

Za ustanovitev zadruga je potrebnih najmanj
deset oseb. Zadruga obstoja pravno od tedaj, ko

se vpiše v zadrugi register. Zakon nadalje taksa-
tivno našteva, kaj vse morajo vsebovati pravila
zadruga, ki morajo biti sestavljena pismeno. Tudi
je dana možnost, da se za spore v zadrugi od-
nosi med samimi zadrugarji in člani upravnega
odбора osnuje lahko razsodišče. Nadalje določa
zakon, kaj se mora vpisati v zadrugi register za
vsako novo zadrugo.

Organi zadruga.

Upravni odbor mora imeti najmanj tri člane.
Morejo biti izvoljeni za najdalj tri leta. Isto velja
tudi za nadzorstvo. Zakon točno določa, kakšne
so dolžnosti in pravice članov upravnega in nad-
zorstvenega odbora. Za prisostvovanje na skup-
ščini določa zakon osebno udeležbo zadrugarjev.
V pravih onih zadrug, ki imajo nad 1000 članov,
se lahko odredi delegatni sistem sodelovanja na
skupščinah.

Novo je določilo, da je za vsako izpremembo
ali dopolnilo pravil zadruga ali zveze potrebno so-
glasje revizijske zveze, ozir. Glavne zadrugačne zve-
ze. Skupščina mora biti v teku 6 mesecev po po-
teku poslovnega leta za to poslovno leto. Poziv se
mora objaviti na način, ki je predpisan po prav-
ilih, označiti se mora tudi dnevni red, posebno
če gre za izpremembo pravil ali načina glasova-
nja. Poleg tega mora biti na vpogled popolni tekst
predloženih izprememb najmanj tri dni pred
skupščino v poslovnih prostorih zadruga. Med dne-
vom objave sklicanja in dnem skupščine mora
preteči najmanj 7 dni. Skupščina polnodeljavno
sklepa, če je navzoča vsaj polovica članov, v ko-
likor zakon ali pravila ne določajo drugače. Vsak
zadrugar ima pravico samo na 1 glas, razen v
zadrugah za proizvodnjo, predelavo in prodajo,
kjer se sorazmerno jamstvu lahko dodeli zadruga-
rjem več glasov, toda največ do 5.

Če na skupščini ni prisotnih dovolj članov,
se lahko skliče nova skupščina, ki sklepa brez
ozira na število navzočih, seveda pod pogojem,
če je bila ta možnost označena že v razglasu
o prvi skupščini. Če pa gre za izpremembo prav-
il, odstavitev članov upravnega in nadzorstve-
nega odbora kakor tudi glede prenehanja ali fu-
zije zadruga, ne sme biti rok za novo skupščino
krajši od 15 dni. Sklepa se z nadpolovično ve-
čino glasov.

Člani upravnega in nadzorstvenega odbora
ter likvidatorji ne morejo glasovati o svoji raz-
rešnici.

Sklepe skupščine mora upravni odbor prija-
viti v 30 dneh registrskemu sodišču, če gre za
stvari, ki spadajo v register.

Proti sklepom skupščine je možna tudi pri-
tožba ne samo revizijske zveze in upravnega od-
bora, ampak tudi vsakega posameznika pristojni
sodišču. Tožba se mora vložiti v mesecu dni.
Poleg tega je tudi možno določilo, da se more
vsak zadrugar vmešati na svoje stroške v pravdo.
Nato zakon določa vse podrobnosti v zvezi z
eventualnimi tožbami.

penhagen 96.25, Praga 15.21 (14.35), Varšava
82.25, Budapešta 86.25, Atene 8.95, Carigrad
3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.53, Buenos-
Aires 130.

Vrednostni papirji

Dunaj: Slabo razpoloženje na zahodnih bor-
zah je vplivalo tudi na dunajsko borzo, na kateri
so tečajji nadalje oslabele. V kulisi je obdržala
višje tečaje le Steg, tečajne izgube pa so blažili
Alpina, Rima in Semperit. V zagradi so nazado-
vali v znatnejši meri kovinski papirji in nekatere
specialne vrednote. Beležili so (v oklepajih več-
rajšnji tečajji): Don.-sav.-jadr. 63.20 (63.90), del-
nice: Creditanstalt-Bankverein 273 (279), Län-
derbank 76 (77), Narodna banka 165.50 (165.50),
Don.-sav.-jadr. 20.05 (20.10), Graz-Köflach 27
(27.25), Steg 28.10 (28.02), Steweg 28.80 (29.50),
Magnesit 90.50 (91), Alpine 48.15 (49.30), Rima
Murany 95.55, Steyr-Daimler-Puch 232 (234), Sem-
perit 80.40.

Živina

Mariborski sejem, 24. septembra: Na svinski
sejem je bilo pripeljanih 283 svinj; cene so bile:
Mladi prašiči 5—6 tednov 75—100, 7—9 tednov
85—110, 3—4 mesece 130—170, 5—7 mesecev 210
do 340, 8—10 mesecev 350—440, 1 leto 630—780
dinarjev komad; 1 kg žive teže 6—7.50 din, 1 kg
mrtev teže 9—11 din. — Prodane je bil 101 prašič.

Hmelj

Zalec, 25. sept.

Hmeljska zadruga poroča, da se v kljub ob-
sežnemu prevzemanju in odpravi že nakupljenega
blaga nadaljuje z nakupovanjem letošnjega pri-
delka. Pri sicer nekoliko bolj mirni tedenci so
ostale cene v glavnem neizpremenjene in se slej-
koprej plačuje za res izbrano prvovrstno blago
25—26 din, za prvovrstno 24—25 din, za dobro
srednje 23—24 din, za srednje 21—23 din, za
slabo srednje 19—21 din in za slabše do 19 din
za 1 kg. Prodanih je doslej iz prve roke že nad
80% letošnjega pridelka in je zlasti boljše blago
le še v bolj čvrstih rokah. Več povpraševanja je
predvsem za srednje in najboljše blago.

Zatec, 25. sept.

Pri bolj ali manj živahnem zanimanju in po-
vpraševanju za vse vrste letošnjega pridelka se
nadaljuje z nakupovanjem in plačuje za boljši in
najboljši letošnji žateški hmelj 13—20 Kā, to je
19—30 din za 1 kg. Četudi so ostale cene v
glavnem neizpremenjene, je vendar slabše blago
znatno pridobilo na ceni, ker je najboljše že moč-
no razprodano. Sicer pa se računa, da je v ža-
teškem okolišču prodano iz prve roke že nad 60%
letošnjega pridelka.

V Ustčku in Roudnici je kupčija nadalje prav
živahna in se plačuje letošnji pridelok 10—15 Kā,
to je 15—23 din za 1 kg. Sicer pa je v Roudnici
že prodano iz prve roke nad 75%, dočim je v
Ustčku sploh neprodanih le še kakih 1500 stotov
letošnjega pridelka.

V Nemčiji bo po zadnji cenitvi znašal letošnji
pridelok komaj 89.000 stotov, dočim je lani nekaj
nad 100.000, letos torej za kakih 11.000 stotov
manj. Kupčija je prav živahna in za najboljše
blago, ki pa je že mnogo razprodano, se sem-
tertje plačuje tudi najvišje dopustne cene. Sicer
pa so okolišči, kjer se je pridelalo boljše blago,
že skoraj popolnoma razprodani in je sploh pro-
dana iz prve roke pretežna večina letošnjega
pridelka.

V Franciji je kupčija prav živahna ter se
plačuje za letošnji pridelok 8—15 frankov, to je
12—22 din za 1 kg.

Na Poljskem se je končno tudi razvila kup-
čija za letošnji pridelok. Cene so zelo različne,
kakor je pač tudi kakovost blaga, in se plačuje
po 0.80—2.00 zlotov, to je 7—21 din za 1 kg.

Sport

Današnji nogomet v Ljubljani

ZSK HERMES:SK JADRAN I.

SK LJUBLJANA, jun.: ZSK HERMES, jun.

Obe tekmi se vršita na igrišču Hermesa.

MLADIKA: KOROTAN.

MLADIKA, jun.: MARS, jun.

Obe tekmi se vršita na igrišču Mladike na Ko-
deljevem in prične prva ob 9.

LAHKA ATLETIKA:

Na igrišču SK Planine na Stadionu se vrši lah-
koatletski dvoboj med juniorji Planine in juniorji
KAC-a iz Celovca ter seniorji Primorja ter seniorji
KAC-a iz Celovca. Program, ki bo zelo pester in za-
nimiv se začne razvijati ob 14.30. — Vhod na
Stadion je iz Kolodvorske ceste. Vstop
prost, programi celotne prireditve se bodo pa pro-
dajali po 2 din.

TENIS:

Medmestni turnir Ljubljane in Trsta v tenisu
se nadaljuje danes dopoldne na igriščih Ilirije pod
Čekinovim gradom.

Zveza slovenskih lahkoatletskih klubov (službeno).
Važna in nujna seja kazenskega, tehničnega in uprav-
nega odbora zveze bo v ponedeljek, 27. t. m. ob 20 v
tajništvo hotela Miklić, nova stavba IV. nadst., soba
št. 434. Udeležba vseh gg. odbornikov obvezna. Na sejo
kaz. odbora se vabita tudi gg. Zupančič Nell in prof.
Dobovšek Marjan.

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

SVEŽOST
PRI PREBUJENJU!

Kako je prijeten občutek ko se zjutraj
prebudimo z dobro odpočitimi udli!
Samo nekoliko kapljic kolinske vode
„Soir de Paris“ Vas osveži, okrepi
in ponovno poživlji. Ta sijajna teko-
čina je dvojno parfimirana z Vašim
priljubljenim znamenitim parfumom
„Soir de Paris“ Bourjois.

Eau de Cologne
BOURJOIS
★ Soir de Paris ★

Priložnostni nakup

letnega blaga 6 din, crep za ženske obleke,
se dobi pri TRPINU, MARIBOR, Vetrinjska
št. 15.

Slajenje mošta v vsej banovini

NAVODILO VINOGRADNIKOM ZA SLAJENJE
VINSKEGA MOŠTA.

Radi neugodnih vremenskih razmer, ki sad-
njujejo normalno dozorevanje grozdja in povzroča-
jo, da grozdje letos izredno gnije ter propada, je
izdal gosp. ban za letos splošno dovoljenje za sla-
jenje vinskega mošta.

Nabavo trošarine prostega sladkorja je fi-
nancno ministrstvo že dovolilo. Na 1 hl mošta se
sme dodati največ 4 kg sladkorja, sladiti mošt od
samorodnje je prepovedano.

Radi shranjavanja prošelj na nabavo trošarine
prostega sladkorja veljajo sledeča navodila:

Občine sberajo od vinogradnikov prijave za
slajenje moštov v dvojniki po obrazcu A, kakor
ga predpisuje pravilnik k vinskemu zakonu ter
jih pošljejo za osemlebo bivše ljubljanske oblasti
kletarskemu nadzorniku pri kraljevski banski
upravi v Ljubljani, za področje bivše mariborske
oblasti pa pomočniku kletarskega nadzornika pri
okr. načelnstvu Maribor levi breg.

Istovčasno pa morajo predložiti občine tudi
skupne prošnje na finančno direkcijo v Ljubljani
za izdajo trošarine prostega sladkorja. Tem proš-
njam, ki morajo biti kolkovane s 30 din za vsa-
kega prijavljenca, je priložiti seznam vinograd-
nikov s navedbo količine pridelanega mošta v li-
trah, kar mora potrditi občina, in pa množine slad-
korja, ki ga rabi posamezni vinogradnik za sla-
jenje mošta.

Ker je treba v prošnji navesti, odkod naj se
občini trošarine prosti sladkor dobavi, sporočamo,
da sta prevzeli razdelitveno akcijo (poverjeni od
državne tovarne sladkorja v Belju) Gospodarska
zveza v Ljubljani in Kmetijska družba v Ljub-
ljani. Obe omenjeni sadrugi bosta izdali občinam
še posebej potrebna navodila.

Izvoz lesa in rud

Po uradnih podatkih smo izvozili v avgustu
mesece letos 81.500 ton lesa v skupni vrednosti
83.1 milij. din. (lani avgusta 45.323 ton za 45.6
milij. din). V prvih 8 mesecih letos je znašal
izvoz lesa 798.786 ton za 750.1 milij. din. (lani
v 8 mesecih 423.119 ton za 401.8 milij. din). Letos
je šel izvoz lesa v te-le najvažnejše države:

Anglija 138.090 ton za 159.8 milij. din,
Italija 181.618 ton za 138.0 milij. din,
Nemčija 95.749 ton za 112.2 milij. din,
Madžarska 86.458 ton za 51.9 din,
Grčija 38.730 ton za 28.1 milij. din.

Izvoz surovega bakra je znašal v avgustu
letos 63.8 (lani 29.8) milij. din, ostalih rud 32.8
(13.7) milij. din. Skupno je znašal izvoz bakra
v prvih 8 mesecih letos 327.3 (269.8) milij. din,
izvoz ostalih rud in izkopin pa 387.6 (126.4) milij.
dinarjev, skupno vseh rudarskih in topilniških
proizvodov 714.9 (396.2) milij. din.

★

Konkurz je razglašen o imovini po pok. dr.
Ernestu Kobetu, sodniku v Ljubljani, oglašiti se
je do 23. oktobra, ugotovljeni narok 29. okto-
bra t. l.

Borza

25. septembra.

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljub-
ljanski borzi 10.026 milij. din v primeri z 10.077,
4.239, 6.482 in 10.073 milij. din v prejšnjih tednih.
Curih: Belgrad 10, Pariz 111.92, London
21.5625, Newyork 435.375, Bruselj 73.25, Milan
22.925, Amsterdam 240.75, Berlin 174.70, Dunaj
79.75 (82.05), Stockholm 111.175, Oslo 108.35, Ko-

Državna razredna loterija

Slovenska banka d. d., Ljubljana, Krekov trg 10

Naročam za I. razred 35. kola državne razredne loterije
sledeče srečke:

_____ celih po 200— Din

_____ polovic po 100— Din

_____ četrtink po 50— Din

Denar pošljem po prejemu srečk najkasneje do 19. oktobra 1937.

Točen naslov: _____

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega draga soproga, očeta itd., gospoda

NANDETA MAROLTA

direktorja drž. učiteljske šole

izrekamo vsem, ki so draga pokojnika v tako častnem številu spremili
na njegovi zadnji poti, ter vsem onim, ki so mu poklonili nešteto cvetja,
vencov in šopkov, našo iskreno zahvalo.

Posebno zahvalo smo dolžni izreči preč. g. župniku Košmerlu in g.
dr. Debevču, ki sta mu lajšala zadnje ure njegovega življenja, dalje celo-
kupnemu profesorskemu in učiteljskemu zboru drž. učiteljske šole in vad-
nice, ter vsem stanovskim tovarišem, dalje društvu Sokola I Ljubljana-
Tabor za častno spremstvo in godbi za lepe žalostinke, kakor tudi vsem
ostalim sokolskim društvom za častno spremstvo, gg. govornikom starešini
Sokola I inž. Bevcu, prof. Grafenauerju kot predsedniku profesorskega
zbora, prof. Kolarju in učiteljskemu Slapšaku, zastopniku sokolskega dru-
štva Sodražica g. Ivancu za prelepe poslovilne besede, nadalje gg. pevcem
za žalostinke pod vodstvom g. prof. Repovža, oficirskemu zboru za častno
spremstvo, sorojakom iz Sodražice, ki so mu prinesli zemljo iz njegovega
rojstnega kraja, ki ga je nad vse ljubil ter končno šolskemu pomladku
Jadranske Straže za spremstvo. Sv. maša zadušnica se bo brala v torek,
dne 28. septembra 1937, ob 8 v farni cerkvi Sv. Petra.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Ljubljana, dne 26. septembra 1937.

META MAROLTOVA S SINOM MARKOM IN OSTALIM SORODSTVOM

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglas Din 2.—, Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—, Mali oglas se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonoski, 3 mm visoka pletina vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

se medsebojno dopolnjujeta!

DIN 10.- 5.- 3.- brez trošarine

U SVAKO DOBA
SOLEA
KREMA

DIN 750

Dnevni strošek se sploh ne da izraziti — tako malenkostna je vsotica za razumno in smotrno kožno nego. Dobite celo mnogo dražja toaletna mila, toda samo Solea milo z aktivnim lecitinom je znanstveno tako sestavljeno, da na najprimernejši način dopolnjuje Solea kremo.

Pri tem pa to ni nikaka „grenka medicina“, ne, to je nasprotno čudovito lepo in trajno dišeče toaletno milo, ki daje izredno obilno peno in temeljito čisti.

In Solea krema s kolesterolom, ki krepi kožo? Poskusite! Ena sama velika doza zadostuje tudi pri največji uporabi (masaža celega telesa po kopeli!) za več tednov. Mlada, napeta in voljna koža — ali morda vaše zdravje ni vredno tega malega izdatka?

SOLEA
Milo in krema

Doma - postrežba, ugodne cene. - Vondina, Via Sacchi 7, telefon 55054.

Ljubljana, Aleksandrova c. 12

finančne kontrole enake kategorije, - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 16.023, - Ponudbe najreflektanti napišejo last-

ne cene. - Vondčina, Via
Sacchi 7, telefon 83094.

Posestva**Pritlična hiša**

štiri sobe, pritlikline, vrt — na prodaj. Društvena št. 16, Moste-Ljubljana.

Hiša v Rogatecu

št. 31 prodaj. Vprašati: Rojko, Ljudska samopomoč, Maribor. (p)

Prodaj dve stavb. parceli v Rudniku pri Ljubljani. Cena nizka. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15457. (p)

Večje zemljišče

primerno za parcelacijo, ne prodaj. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 15410. (p)

Skoraj novo trgovino

v prometnem kraju Savinjske doline prodaj ali dam v najem. Naslov v upravi »Slovenca« Celje pod št. 15374. (p)

Hiša v Karlovcu

s sedmimi stanovanji ter enim lokalom, blizu kolodvora, prodaj. Josefina Alešev, Starčevićeva 10, Karlovac. (p)

Parcela

726m², v neposredni bližini postaje Dev. Mar. v Polju, se prodaj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 726 — št. 15417. (p)

Hišo kupim

v Ljubljani v šentpeterskem okraju, do 200.000 din. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »200.000« št. 15319. (p)

Kmečko posestvo

6—8 oravov, 1 uro oddaljeno od Maribora ali Celja, kupim. Posredujevalci izključeni. — M. Vrečko, Praprotnikova 18, Maribor. (p)

Nova hiša z vrtom

blizu šole in cerkve, s hišpetekot, napredaj v Studenčih. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 1502. (p)

Vila v Celju

dvostanovanjska, zaradi prezadolžitve za vsako sprejemljivo ceno napredaj. Ponudbe podružnici »Slovenca« Celje pod »Vi-ia« št. 15397. (p)

Posamezne parcele

prodaj. Dam tudi celo posestvo v najem pri Medvodah tistemu, ki mi posodi nekaj gotovine. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15334. (p)

Posestvo

vinogradno in sadonosno, v bližini Maribora prodaj. Izplačati 10.000 din, ostalo po dogovoru. Pridela se 10 polovnjakov vina. — Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 1593. (p)

Posestvo

z gospodarskim in dvostanovanjskim poslopijem, 10 oravov zemljišča, ugodno prodaj. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru pod št. 1594. (p)

Trgovino-pekarno

s hišo, vrtom, njivo in na zeljo z blagom, in trgu pri Mariboru zaradi smrti pomeni odprava neizkušen edini dedič. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15303. (p)

V Brežicah

in okolici se napredaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposrestva. — Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Krasna vila

enonadstropna, z velikim vrtom, gospodarskim poslopijem, in bližnji gimnazije na Poljanski cesti v Ljubljani, 14 sob, pripravnosti tudi za sanatorij, napredaj. Ponudbe upravi »Slovenca« 14895. (p)

Posestvo

z gospodarskim poslopijem in 66 arov zemlje oddaj v najem pod ugodnimi pogoji in lepem kraju Gorenjske. Najemnina: preživljati starše, plačevati davke in zavarovalnino. Posestvo oddaj z vsemi premičninami. — Kavčič 8000 din. Naslov v upravi »Slovenca« pod 14.995. (p)

Lepo posestvo

25 johov napredaj. Cena po dogovoru. Rojko, Arjavas 37, Petrovče. (p)

Posestvo

4 orale, gozd, sadonosnik, dvojno gospodarsko poslopije, ugodno prodaj. Mežgrec, Selnica ob Muri 133. (p)

Krasna stavbna parcela

zelo ugodno napredaj. — Krasen teren. — Pojasnila pri trgovcu Rahnetu, Moste-Ljubljana. (p)

Četrto posestvo

s poslopijem, četrto ure od zadnje želez. postaje na Doljskem — napredaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Polovico knjišice« št. 15478. (p)

Novo hišo

podkleteno, visokopritlično, s tremi sobami, pet minut od postaje Domžale, prodaj. Naslov v upravi »Slovenca« Celje pod št. 15480. (p)

Hiše, parcele

vseh vrst — kupite ali prodaste potom pisarne A. d. a. m. i. d. Ljubljana, Gospodarska 8/II, telefon 32-85. (p)

Parcele

lepe, sončne, tik bežigradske šole, prodaj. A. Jelenc, Celovška cesta 54, Ljubljana VII. (p)

Krajevni šolski odbor

v Prevaljah ima napredaj hišo s tremi velikimi prostori. — Najnižji ponudki je 20.000 din, plačljivi pogoj po dogovoru. Pismene ponudbe sprejema in pojasnila daje Krajevni šolski odbor Prevalje. (p)

Velika ugodnost

Prvovrstna manufakturna trgovina v večjem mestu na Stajerskem, v najpomembnejši ulici, z modernimi izlozobami, zelo dobro vpetljana, se zaradi družinskih razmer takoj prodaj. Ponudbe pod »Sreča« na upravo »Slovenca« pod št. 15432. (p)

Napredaj žaga

na vodni pogon z dvema polnjarmerikoma, inventarjem in žično vzpenjačo. Obvezne ponudbe staviti do 20. oktobra t. l. na: A. P. o. g. a. č. n. i. k. P. o. d. n. a. r. t. Istotam se dobe potrebne informacije. (p)

Vnajem**ISČEJO:**

Gostilno ali trgovino vzajem takoj v najem. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Kjer koli« 15.525. m

Lep moderen lokal

isčemo v sredini mesta za takoj ali pozneje. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Lokal« št. 15505. (m)

V najem vzajem

kmečki ali valjni mlin v dobrem stanju. Ponudbe z navedbo najemnine poslati upravi »Slovenca« pod značko »Mlin« 15471. (p)

Vinotoč

s koncesijo ali brez koncesije vzajem v najem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vinotoč« 15441. (p)

Urarska delavnica

za cenena popravila. Prevzemam tudi precizijske in kompleksne ure. — F. Čuden, Prešernova ul. 1. (p)

Večje kolarsko delavnico vzajem v najem takoj ali pozneje v prometnem kraju. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Obrt« št. 15155. (m)

Trgovino z meš. blagom na prometni točki na deželi, event. tudi gostilno vzajem v najem ali pod ugodnimi pogoji tudi kupim. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 15459. (m)

ODDAJO:**Lokal**

ob prometni cesti v Ljubljani, event. s stanovanjem, oddaj v najem. — Poizve se: Zaloška c. 19. Rimska cesta 3-I. (p)

ZA JESEN

n zimo krasne modne novosti za obleke, plašče suknje i. t. d. ter

MANUFAKTURO

vseh vrst v ogromni izbiri dobro in najceneje kupite

V MANUFAKTURNI TRGOVINI**NOVAK**

LJUBLJANA, Kongresni trg 15 nasproti nunske cerkve

V najem oddam hišo

v bližini Ljubljane. Poizvedbe: Dobrunje 23. (n)

Kavarno

v Škofji Loki oddam v najem. Plantarič. (n)

Suha lepa klet

za vino, primerna tudi za skladiščenje sadja, se odda v najem. — Vprašati se lahko pri hišniku Celkovega gradu. (n)

V najem oddam

zaradi družinskih razmer dobro vpetljano trgovino z mešanim blagom na deželi. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Takoj« št. 15446. (n)

Lokal

na Tyrševi cesti, blizu kavarne »Evropa« oddam. Primeren za odvetniško pisarno, trgovino tehničnih predmetov itd. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dva prostora« št. 15456. (n)

Gostilno

z vsem inventarjem oddam kavejli zmožnemu. Pri gostilni je prostor za balinanje, veranda, dve lepi vinski kleti in drugo, pripravno za trgovca z vinom. Poizve se: Zaloška cesta št. 46, Moste, Ljubljana. (n)

Dijaki**Sprejem dijaka**

na stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15449. (D)

Na stanovanje sprejem

brez hrane dva akademika. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15411. (n)

Za svojo hčerko

štud. medicine, isčem primerno stanovanje s hrano. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Medicinka« št. 15269. (D)

Akademik

isče stanovanje eventuelno tudi hrano proti inštrukciji v vseh predmetih. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 15378. (n)

Stanovanja**ODDAJO:**

Enosobno stanovanje oddam, Sv. Križ 63, Tomačev, Ljubljana. (S)

Dvosobno stanovanje

s kabinetom oddam decembra. Celovška c. 271, nasproti gostilne Kmet. (S)

Enosobno stanovanje

veliko, oddam 1. novembra samo starejšim. Tyrševa cesta 91. (S)

Dvosobno stanovanje

komfortno, za dve osebi. oddam. Cesta v Rožno dolino 26/I. Ogled poneдельник. (S)

Dvosobno stanovanje

kabinet, kopalnica, oddam za oktober ali november. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15481. (S)

Enosobno stanovanje

s predsobo se odda v novi hiši blizu šolske cerkve. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Visoko-pritlično« št. 15415. (S)

Trisobno stanovanje

s kopalnico v Dalmatinovi ulici št. 3, III. nadst., oddam takoj, eventuelno s 1. novembrom. Poizve se: Gradbena pisarna. (S)

Kupimo**Sladko seno**

kupi grščina Kodeljevo, Ljubljana. (k)

Oglje

rabim nujno. Ponudbe na Logar, Trzin 147. (k)

Ježice

vagonske pošiljke, kupim. Drago Hadl, Novo mesto. (k)

Kupim

več voz raznovrst. desk. Ceno poslati upravi »Slovenca« pod »Les« 16.012. (k)

Baterijo

6 voltov, in obroč ter plašč za »Chevrolet« kupi »Triumf«, Ljubljana, Kolodvorska 11. (k)

Polzeve stopnjice

železne, premer 140 cm, kupim. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stopnjice« št. 15.514. (k)

Venkovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Rabljeno stružnico

(Drehbank) na nožni pogon kupim. Jože Čokan, Lukovica. (k)

Kupimo

vagonske množine **rumenega krompirja** okroglega.

Ponudbe z vzorci je poslati na naslov: Gorenjska kmetijska zadruha, Kranj.

Lokomobil

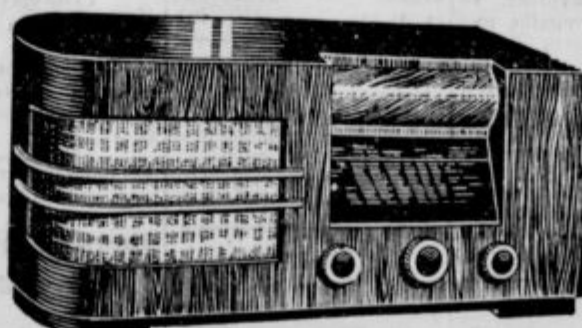
70—80 HP, s stopnjasto rešetko (Treppenrost) za kurjenje z žagovino, dobro ohranjeno, in polnjarmerik v dobrem stanju, 85—95 premera, kupim. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod 16.020. k

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne kroge kupujem po najvišjih dnevnih cenah. A. KAJFEZ urar Ljubljana, Miklošičeva 14

Vpeljano industrijsko podjetje živilske stroke rabi za razširitev obrata inteligentnega, samostojnega

INICIATIVNEGA URADNIKA

Ponudbe z navedbo referenc na upravo »SLOVENCA« pod »KOMERCIJALNI VODJA« št. 16016.

Najmodernejši in najnovejši Telefunken radio aparati so prispeli za sezono 1937-38

Pridite in si pustite radio aparate brezobvezno predvajati! Ugodna mesečna odplačila! — Zelo nizke cene!

RADIO STARKEL, Maribor, Trg Svobode št. 6, Telefon 26-85

Večje stoječe blagajno

kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15455.

Zephir peč

rabljeno, 12 cevno, kupim. Zabka, Šmartinska 10. (k)

Lažji komat

malo rabljen, kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Komat« 15.291. (k)

2—3000 kg tepk

za vkuhanje takoj kupim. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 15.530. k

Luščilnico

za luščenje bučnega semena kupim. — Ceno in ostalo javiti na: Stjepan Capara, Hlebne pri Koprivnici. (k)

Rezani les

smrekov, deske debeline 18, 24, 28, 38, 48 mm, I. IV. vrste, vsako množino kupi Rudolf Bukovac, Novo mesto. (k)

Kupim

večje količino la. kravjega kuhanega masla. — Priporočam vsem banatsko moko Biser kot najboljšo. — Obrnite se na Muhameda Pašića, Tuzla.

Stalno kupujem

vsako množino kostonjevih kakor tudi hrastovih taninskih drv. Ponudbe upravi »Slovenca« Celje pod »Takojšnje plačilo« št. 15.373. (k)

Hrastove prage

normalne dimenzije, večje množine kupim za sušesno dobavo po dogovoru. Pri sigurnih dobavah možna primerna akontacija v gotovini. — Stavite ponudbe, Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12, Tel. 38-10.

[Pohišstvo]

Moderno in kvalitetno

pohišstvo

zajamčeno, že od 1800 din spalnice 675 din kuhinjske opreme 375 din kuhinje, kredence 400 din omare 180 din postelje itd. Sprejemajo se naročila. Ogledajte si veliko izbiro pohištva pri

»OPRAVA«

Ljubljana, Celovška c. 50

Pisarniško opremo

kupim novo ali staro, dobro ohranjeno, moderno, po možnosti dva do tri fotelje zraven. Ponudbe takoj na upravo »Slov.« pod »Kupim pisarno« št. 15.517. (S)

Pohišstvo

navadne spalnice 1520 dinarjev, več šperanih spalnic in kuhinjske opreme audi po zelo nizki ceni Vrančar Franjo, Kravjarska 7, Ljubljana. (S)

Modroce

peresnice, kauče, otomane, zložljive postelje, spalnice, kuhinje dobite najsolidnejše in najceneje pri

F. Sajovic

komisij. zaloga pohištva Ljubljana, Stari trg št. 6

Prodaj

2 nizki in 2 visoki omari in posteljo. Novi Vodmat, Ribniška ulica 1. (S)

Češnjevo spalnico

zelo lepo, čisto, zaradi selitve poceni prodaj. — Prešernova ulica 54/II.

Obrt**Sode**

vseh velikosti izdeluje najceneje Ledinek Pavel, Maribor, Gozdna ulica 6, Magdalena. (t)

Modni atelje »Linija«

Marijin trg 3 — izdeluje najceneje in najsolidnejše ter se priporoča cenj. damam. (t)

Brivsko-frizerski salon

v letoviskem kraju radi obremenitve ugodno prodaj. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 15466. (t)

Mizarstvo, stan. opreme!

Maver Anton, Maribor, Koroška cesta 46, se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Isto tako se sprejme v popravilo staro pohištvo po najnižjih cenah. (r)

Vabimo vas,

da posetite naš provrstni modni atelje

B. PAVLOVIČ

v Gledališki ulici št. 4/II. (nasproti opere)

kjer se lahko prepričate o izvršni izdelavi, točni in solidni postrežbi in nizki ceni plaščev, kostimov, plesnih in drugih toalet.

Ne zamudite ugodne prilike!

Glasba

rega ne zmore niti.

Zamenjavamo stare plošče, gramofone, radio aparate za nove proti primernemu doplačilu.

elektroton PASAŽA NEBOTIČNIK

Gramofon

s 25 ploščami prodaj. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15.227. (S)

Gramofonske plošče

in gramofone bivše trvdke Rasberger dobite po razprodajnih cenah. Dalmatinova 10, nasproti hotela Strukelj. (t)

Do preklica nudimo raznovrstno blago tudi na hranilne knjižnice članic Zadrugne z

NA ČRNILNIKU JE KI GA DRUGI SKUŠAJU POSNEMATI

Skoro vsaki tvornici nalivnih peres skušajo posnemati PARKER VACUMATIC črnilnik v nalivnem peresu, ki ima kot prvi popolnoma vidno zalogo črnila: — v dokaz, da je to edini črnilnik, ki pride za vse v postev. PARKER VACUMATIC je odkril vse napake drugih brezcevni črnilnikov in jih premagal. Na ta način so razumljive naslednje prednosti PARKER VACUMATIC črnilnika:

- vidna zaloga črnila v držalu v celoti — in ne samo v zadnjih ostankih črnila.
- 14 prejšnjih sestavnih delov je odstranjenih, da se je dobil prostor za 102% večjo zalogo črnila, ne da bi se pri tem format povečal. Z vsako napolnitvijo je dosežena tako dvakrat daljša vporabljivost.
- mehanizem je vdelan v zgornjem delu črnilnika, kjer ne more priti v stik s črnilom in kjer je oksidiranje in razkrajanje onemogočeno.
- edinstveno zlato pero, ki nikdar ne praska, z oblogo iz platina in s precizno konico. /STANDARD modeli imajo navadna zlata peresa.

lov je odstranjenih, da se je dobil prostor za 102% večjo zalogo črnila, ne da bi se pri tem format povečal. Z vsako napolnitvijo je dosežena tako dvakrat daljša vporabljivost.

• edinstveno zlato pero, ki nikdar ne praska, z oblogo iz platina in s precizno konico. /STANDARD modeli imajo navadna zlata peresa.

Parker VACUMATIC
NOTER I DRUGO, GUNDULICEVA ul. 5, ZAGREB.

Otroški voziček

rabljen, prodam za 200 dinarjev. Polzve se Cegnarjeva ulica 12. (1)

Stekleno streho

kompletno, za dvorišče ali tovarno, 5x8 m, betonske stopnice in nekaj oken poceni proda Stermeckl, Celje. (1)

7 panjev čebel

žnidarski, dobro ohranjenih, proda Franc Godec, Sostro 1, Sp. Hrušica. (1)

Kislo zelje

novi, prvovrstni, v sodčkih, dobavlja po naročilu Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodljevo, Povsetova 10, telefon 25-21. (1)

»DURLIN« EMAIL

kralj lakov, dobite ga v vseh barvah. Krije z enkratno prevleko, suši popolnoma v šestih urah in je trajen. Zahtevajte prospekte pri

BARVE-LAKI:

Hafner Rudolf, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36 in Celovška c. 61. Tel. 35-65.

Kolesa

in dele dobite najceneje v trgovini Splošne trgov. družbe v št. Vidu nad Ljubljano. (1)

Prvorazreden trgov. lokal

(Bonboniera) v centru mesta, z dobrim prometom, napredaj z vso opremo in zalogo. Reflektanti naj sporoče svoje naslove upravi »Slovenca« pod »130.000« št. 15.400. Posredovalci izključeni. (1)

KOLESA

skoraj nova, prvovrstnih znamk, po zares nizkih cenah napredaj pri

»Promet«

nasproti križanske cerkve

Več vinskih sodov

od 300 do 1800 litrov in tehniko za živino do 1500 kg ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 1696/37. 1

Namizno sadje

kanadka, Baumanova renet, krivopcelj, kalvil, londonski peping, bogatinka in dr. - v najboljši kakovosti po ugodni ceni kupite pri članih Podružnice sadjar. in vrtnar. društva Dobrna pri Celju.

TELEFON 331

Elektromotorji novi in rabljeni za vse napetosti vseeno v veliki izbiri na prodaj. Lastna delavnica za previjanje in popravilne dinamo, avio dinam, elektromotorjev ter vseh elektroaparatur. - Izvršnim vse električne inštalacije za razsvetlavo in pogon **ELEKTROPODJETJE FRANJO PERČINČIČ** Ljubljana, Gosposvetska 1

V neposredni bližini

Ljubljane napredaj 100m² surovih smrekovih hlodov in 200 m² borovih drv. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Less« št. 16.021. (1)

Elektromotor

za 5 KS, še malo rabljen, prodam ali zamenjam za motor na plin. - Anton, Pogorelec, Struge, Dolenjsko. (1)

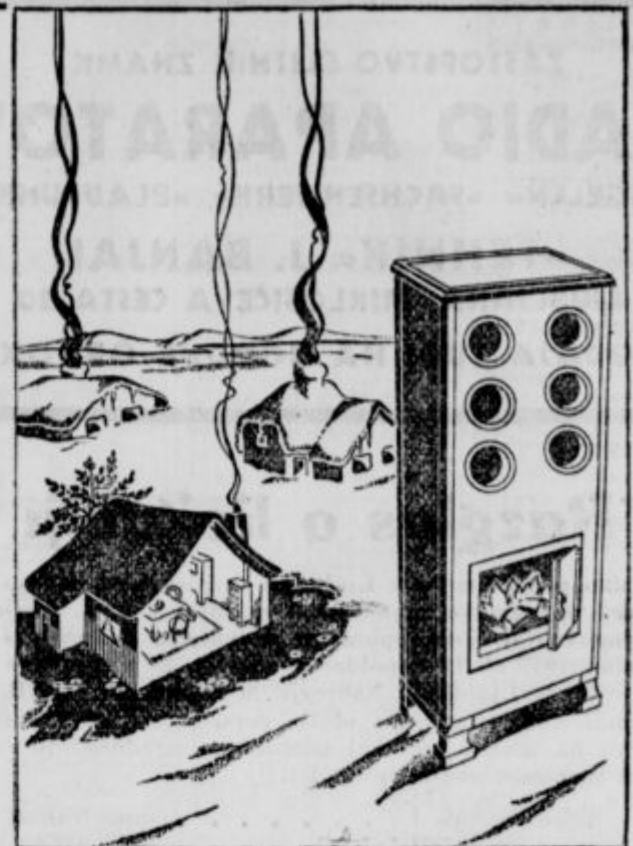
SRAJCE

moške — kravate, nogavice še vedno najceneje pri

I. TOMŠIČ

Ljubljana, Sv. Petra c. 38

Vedno je pomlad

v hiši, v kateri se kuri s

ZEPHIR-PEČMI

Zahtevajte brezplačni prospekt od

Tovarne »ZEPHIR« d.d., Subotica

Samoprodaja za: Ljubljano, Venceslav Breznik
Celje, D. Rakusch
Maribor, Pinter & Lenard

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen, proda Tavčar, Sv. Petra cesta 79. (1)

Prodaj

2 kompletne postelje, 2 nočni omarici, 1 umivalnik, 2 omari. Oddam tudi sobo in kuhinjo s 1. oktobrom. Grebene, Velika šolnarska ulica 15. (1)

Sirite »Slovenca«!

Dražba lesa

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani, Cesta 29. oktobra 24/1., razpisuje na dan 8. oktobra 1937 pismeno dražbo za ca. 3300 plm bukvine na panju v območju šumske uprave razlaščenih gozdov Kočevje, revir Kočevje, Grčarica A in B. — Razglas, pogoji, tiskovine in pojasnila se dobijo pri gornjih upravah.

Trgovci, gostiničarji!

Dne 7. oktobra 1937 ob 10 dopoldne bo pri sodišču, soba št. 16, sodna dražba:

1. dveh hiš št. 31 in 43 na Rudniku z gostilno »pri Zebalu«, trgovino, gospodarskimi poslopi, balniščem, gostilniškim dvoriščem in vratom. — Najmanjši ponudek znaša 245.000 din.
2. stavbe parcele ob Dolenjski cesti pri dol. kolodvoru v izmeri 749 m². Najmanjši ponudek znaša 22.000 din.

Pojasnila: GLOBOČNIK, Miklošičeva cesta 6.

Izbira ni težka,

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potem katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupno-močnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča!

Prodajmo

Kislo zelje, repo, sarmu prvovrstno, po konkurenčni ceni, dobavlja vsako množino Homan, Sv. Petra cesta 81, Ljubljana. Telefon 35-39. (1)

Kožuho vino

se najugodnejše kupi in strokovno izdelava pri Dolenec Josip, Ljubljana, Sv. Petra cesta 19, telefon 22-62. (1)

Za jesensko setev priporočamo prvovrstno pšenico, rž, ječmen in simsko grahoro. **FRAN FOGACNIČ** d. s. o. z.

Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 33
šavna skladišča (Balkan)

Modroce

posteljne mreže, železne složljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje **RUDOLF RADOVAN** tapetnik - Mestni trg 13 Ugoden nakup morske trave, timo, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva

Za šolarje

obleke, perilo, Hubertus-plašče itd. Dober nakup. Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (1)

Skrbite za zimo

in zanimajte se za Košarjevo vino, sadje in grozdje! Sv. Boltenk pri Središču ob Dravi. (1)

Šiv. stroji

skoraj novi — »Singer«, »Pfaffe«, ki stikajo in stopajo, po zares nizkih cenah napredaj pri

»Promet«

nasproti križanske cerkve

Elektromotor

30 PS, 330 V, v brezhibnem stanju, proda Opekarna Ormož. (1)

Ia. orehi

novi, suhi, 50 kg 210 din, jederca Ia. 10 kg 155 din, franko voznja razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (1)

Pisalni stroj

»Remington«, novi model, zajamčen, brezhiben, poceni proda Iva Kokali, Gradlišče 11/II. (1)

Vinski sodi

močni, transportni, dobro ohranjeni, od 400 do 500 litrov, in ležni sodi po 798, 1118, 1485, 2800 in 4000 litrov, napredaj. — Hotel »Orel«, Maribor. 1

Dežni plašči

največja izbira od 180 do 440 din; otroške pelerince od 65 din naprej; hubertus damski in dekliški od 150 do 290 din — nudi P. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 39. (1)

Poročne prstane

ure, verižice, uhane, kakor tudi očala, kupite najbolj ugodno pri Josipu JANKO, urarju v Kamniku, Sutna, nasproti farne cerkve. (1)

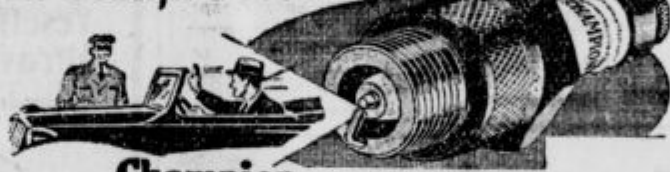
Ia nove orehe

50 kg 210 din, jederca bela 10 kg 155 din, suhe slive 10 kg 79 din, 50 kg 240 dinarjev, franko voznja razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (1)

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebojšičniku«. (1)

Dobra vožnja s ...

Champion svečicami!

Glavno zastopstvo in zaloga: Robert Weinberger, Zagreb, Gunduličeva ulica 16.

Kompletno orodje

za ključavničarsko in mehanično obrt za delavnice prodam po dogovoru. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15.295. (1)

PERJE

mešano po 8 Din, kemično čiščeno po 25 Din, prvovrstno od 45 Din dalje dobite pri »LUNA«, Maribor, Glavni trg št. 24

Otroški voziček

dobro ohranjen, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15.489. (1)

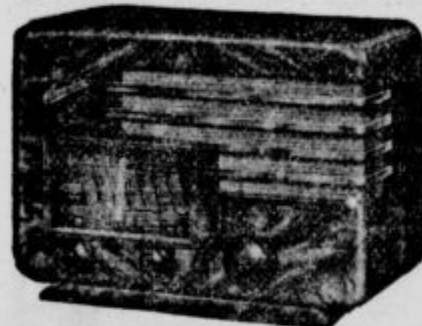
Kolesa in šivalne stroje kupite najceneje na Resljevi c. 16. Stara kolesa in stroje vzamem v račun.

Vrata in izložbeno okno oboje ločeno z železnimi rolojem 330x150 in 300x94, proda Hotel Slon — Ljubljana. (1)

Radio

Radio aparat

z vdelanim gramofonom »Marcelli«, primeren tudi za vsak lokal, in novo preprogo 3x4 m — takoj prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod 15.532. (1)

HORNYPHON MODEL 1938

samo z 1 gumbom za iskanje postaj in istočasno za pojačanje glasu. 10 različnih barv glasu z novim bas registrom, selektorjem in magičnim očesom itd.

PRINC 38, 3+1 polni super
ORD 38, 4+2 luksuzni super
OLYMPIC 38, 6+2 luksuz. velesuper

Generalno zastopstvo
RADIO TSCHARRE, Maribor
Ugodni plačilni pogoji Zrinskih trg 9

Zahvala

Vsem, ki ste delili našo bol ob smrti gospe

Olge Tancig

in jo poslednjič tako lepo počastili, se najlepše zahvaljujemo.

Obitelj Tancigova
in ostalo sorodstvo

Javljamo žalostno vest, da nam je umrla naša mama, gospa

Josipina Vončina

Pogreb bo v ponedeljek, dne 27. sept., ob 4 pop. izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, Praga, Idrija, 25. sept. 1937.

Vilka, por. Breth, hčerka; Slavko, sin; Rudolf Breth, zet; družina Prevolec in ostalo sorodstvo.

Vsemogočni je poklical k sebi, danes jutraj ob 7, gospo

IVANKO NEUHOLT-TOMINEC

učiteljico v pokoju

Pogreb bo v ponedeljek, 27. septembra ob 3 pop. na mestnem pokopališču. Sv. masa zadušnica bo darovana, dne 28. septembra, ob 7 v stolni in mestni župni cerkvi. Mir in pokoj njeni duši! Maribor, 25. septembra 1937.

Zalujoča rodbina Mlekuš.

Obleke

iz lastne tovarne

MOŠKE obleke trpežne iz hlačvine

200

FANTOVSKÉ dolge hlače močne, vzorčaste

32

KRATKA ZIMSKA suknja iz volnene tkanine

240

MOŠKE hlače, močne in solidno izdelane

40

FANTOVSKÉ obleke s kratkimi hlačami

90

Prijubien »HUBERTUS« plašč

240

Sternbecki

CELJE 18

CENIK IN VZORCI ZASTONJ

